

- Lumottuja kuvia -

*Taiteellista tutkimusta uushenkisen kuvataiteen
etiikasta ja estetiikasta*

Sanni Vanttaja

Pro Gradu- tutkielma

2019

Lapin Yliopisto / Taiteiden tiedekunta

Lapin yliopisto, Taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Lumottuja kuvia- Taiteellista tutkimusta uushenkisen kuvataiteen etiikasta ja estetiikasta.

Tekijä: Sanni Vanttaja

Koulutusohjelma/oppiaine: Kuvataidekasvatus

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 112, liitteet (4)

Vuosi: 2019

Tiivistelmä:

Tutkielmassani tarkastelen uushenkisyyttä Suomessa, sekä sitä, minkälaista kuvataidetta tässä kontekstissa tuotetaan. Selvitän tutkielmassani uushenkisyyden historiaa sekä sen nykyisiä sosiokulttuurisia aspekteja, ja nostan esille ilmiön mukanaan tuomia eettisiä kysymyksiä. Tarkastelen uushenkistä kuvataidetta tänä päivänä, ja pohdin sen suhdetta modernin abstraktin taiteen historiaan ja kaanoniin. Tutkimuskysymykseni ovat: *Mitä tarkoitetaan uushenkisellä kuvataiteella? Minkälaisesta ilmiöstä on kyse suomalaisen nykytaiteen kentällä? Millaista on uushenkinen estetiikka, ja minkälaisia näkemyksiä ja arvoja sen välityksellä viestitetään? Miten henkisyttä representoidaan uushenkisessä kuvataiteessa?*

Tutkielmani aineistona ovat taideteokset, jotka olen kerännyt henkisen taiteen tekijöiltä. Analysoin teoksia formalistisen analyysin menetelmin. Pyrin selvittämään, minkälaista on uushenkinen estetiikka- minkälaisia muodollisia ominaisuuksia voimme löytää uushenkisestä taiteesta. Pohdin myös, onko tällainen määritelmä ylipäättään mahdollinen saatikka mielekäs. Tutkimusmetodinani käytän taiteellista tutkimusta. Oman taiteellisen työni rooli on toimia osaltaan tutkielmani aineistona, ja gradussani pohdinkin taiteen mahdollisuuksia tuottaa tietoa. Tämän lisäksi taiteeni sekä tuottaa että argumentoi tutkielman tutkimustuloksia. Taiteellisen osion muodostavat tutkimustekstin kanssa limittäin kirjoittamani runot, sekä videotaideteos *Dream of Light//HyperMantra666!*. Videoteos oli esillä Lapin Yliopiston Galleria Hämärässä 24.9.-10.10.2019.

Tutkielmassani argumentoin sen puolesta, että uushenkisyydessä on vahvasti kyse tämän hetken kulttuuri-ilmiöstä. Popularisoituneen vaihtoehto-uskonnollisuuden lisäksi kyse on myös hyvinvointi-diskurssin ja kulutuskäyttäytymisen muutoksista. Uushenkinen taide on eriytynyt henkisen taiteen kaanonista omaksi alueekseen, joka tulee ymmärtää osana tätä ilmiötä.

Avainsanat: Uushenkisyys, henkinen taide, taiteellinen tutkimus, kuvataide, etiikka, estetiikka.

Suostun Pro Gradu-tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi: **X**

University of Lapland, Faculty of Art and Design

Title: Enchanted images- Artistic research on the ethics and aesthetics of new spiritual fine arts.

Author: Sanni Vanttaja

Degree programme: Art Education

Type: Master's Thesis

Number of pages: 112, attachments (4)

Year: 2019

Abstract:

In this thesis, I investigate new spirituality in Finland, and fine arts being produced in this context. I examine the history and the sociocultural aspects of contemporary spirituality and consider the ethical questions that this phenomenon raises. I investigate new spiritual fine arts today, and discuss its relationship with the history and canon of modern abstract art.

The research questions are: *What is meant by new spiritual fine arts? What kind of phenomenon is this in the field of Finnish contemporary art? What is new spiritual aesthetics like, and what kind of opinions and values it communicates? How is spirituality being represented in new spiritual fine arts?*

The research material consists artworks, which I have collected from makers of new spiritual art. I use formal analysis to analyse these artworks. With this method I seek to investigate what is new spiritual aesthetics like- what kind of formal qualities can be found in new spiritual art? I also consider whether this kind of definition is possible or relevant. As my research method, I use artistic research. The role of my own artistic work is in part to provide research material; hence I discuss the possibilities of art to provide knowledge. In addition to this, my own artistic work both provides and argues the findings of this research. The artistic part consists of the poems juxtaposed to the research text, and a video artwork *Dream of Light// HyperMantra666!*. The video was displayed in Gallery Hämärä of University of Lapland 24th September- 10th October 2019.

In my thesis, I argue that new spirituality is a contemporary cultural phenomenon. Besides being popularized alternative religiosity it concerns changes in wellness-discourse and consumer behaviour. New spiritual art has diverged from the canon of spiritual art into its own domain, which must be understood as a part of this phenomenon.

Keywords: New spirituality, spiritual art, artistic research, fine arts, ethics, aesthetics.

I give my permission for the Pro Gradu thesis to be read in the library: **X**

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
2. Uushenkisyyden taustaa.....	4
2.1. Lumouksen haihtuminen.....	4
2.2. Uudelleen lumoutuminen.....	5
2.3. Etsijyys ja okkulttuuri	7
2.4. Okkulttuuria vai okkultismia?	8
3. Uushenkisyys tämän päivän kansanuskona.....	9
3.1. New Agen perintö.....	9
3.2. Henkisyiden popularisoituminen.....	11
3.3. Kuluttamisen henkisestä sisällöstä?	13
4. Uushenkäinen taide.....	14
4.1. Teosofian vaikutus moderniin taiteeseen	14
4.2. Teosofia ja suomalainen taide	16
4.3. Vedic Art.....	18
4.4. Vedic Art- taidekurssit	19
5. Taide ikuisena etsimisenä.....	22
5.1. Maailmojen välillä	22
5.2. Etsijänä nykytaiteen kentällä.....	23
6. Taiteen tuottama tieto.....	27
6.1. Taide tuottaa ymmärrystä	27
6.2. Jakaantumaton ja jakautuva totuudentapahtuma.....	28
6.3. Tutkielman totuuskäsitys	30
7. Tutkimusmenetelmät.....	34
7.1. Taiteellinen tutkimus etsijyytenä.....	34
7.2. Reflektiivisyyden kirjo.....	36
7.3. Taiteellisen tutkimisen menetelmästä	39

7.4. Kielen kuvia.....	40
7.5. Saavuttamattoman dialektiikka.....	42
<i>8. Analyysimetodit.....</i>	<i>44</i>
8.1. Analyysimetodin valinta.....	44
8.2. Formalismi ja taiteen henkisyys.....	45
8.3. Formalistisen analyysin kriittisyydestä.....	47
<i>9. Tutkielman aineisto.....</i>	<i>48</i>
9.1. Aineistonkeruun lähtökohdat.....	48
9.2. Haasteet aineiston keruussa.....	49
9.3. Kuka tekee uushenkistä taidetta?.....	51
<i>10. Henkisten kuvien analyysi.....</i>	<i>52</i>
10.1. Tutkimusetiikka.....	52
10.2. Värien kirkas sointi.....	53
10.3. Näkyjä kuvien takaa.....	75
<i>11. Katsaus taiteelliseen osioon.....</i>	<i>83</i>
11.1. Tiedon ja taidon synteesi.....	83
11.2. Aineistoa vai tutkimustuloksia?.....	85
11.3. Moniäänistä kerrontaa.....	86
11.4. Videotaide ajan ja aineen haastajana.....	88
11.5. Unelmia valosta.....	90
<i>12. Lopuksi.....</i>	<i>107</i>
12.1. Kaunista, hyvää ja korkeaa?.....	107
12.2. Taiteellinen avaruus.....	109
12.3. Kuvan ja mielen leikki.....	110
12.4. Silmäys kristallipalloon.....	111
<i>Lähteet:.....</i>	<i>113</i>
<i>Liitteet:.....</i>	<i>120</i>

1. Johdanto

Taiteen merkitys tekijälleen on usein maailmankatsomuksellinen. Se tarjoaa yksilölle tapoja tarkastella itseään, ympäröivää todellisuutta sekä suhdettaan siihen. Toisinaan tämä tarkastelu rajoittuu aistein havaittavan maailman tutkailuun ja siitä tehtyihin tulkintoihin. Joskus se taas kutsuu taiteilijan tutkimusmatkalle materiaalisen maailman tuolle puolen. Tässä roolissaan taide on joillekin kuin henkiopas, kuin Prometheuksen liekki. Se kuljettaa taiteilijan kohti perimmäisiä kysymyksiä, kohti hengen ja tiedon valtakuntaa.

Tutkielmassani tarkastelen sitä, millaista on uushenkinen kuvataide ja estetiikka, ja miten henkisyttä representoidaan uushenkisessä kuvataiteessa. Uushenkisyys on uskontojen rajat rikkonutta henkisyttä, joka lainaa elementtejä vanhoista perinteistä, muokaten niistä nykyihmisen elämänrytmiin sopivia, personalisoituja kokonaisuuksia ja maailmankuvia. Kyseessä on erittäin ajankohtainen, sekä jatkuvasti kasvava ja leviävä ilmiö, joka tarjoaa uusia kysymyksiä ja haasteita myös kuvataidekasvatukselle sekä taiteen tutkimukselle. Siihen kuuluu tunnusomaisia esteettisiä (niin visuaalisia kuin kielellisiä) piirteitä, jotka rakentavat sen kenttää ja muovaavat sen diskurssia.

Kuvataidekasvatuksen näkökulmasta uushenkinen taide on erittäin kiehtova kohde, sillä kyseessä on usein ns. ”harrastajataide”, joka koskee henkilökohtaisia merkityksenantoja ja tapahtuu ihmisten omassa, elävässä elämässä. Ilmiön tunnistaminen, nimeäminen ja ymmärtäminen laajentavat kuvaamme taidekasvatuksen jatkuvasti muutoksen alla olevasta kentästä. Sen tutkiminen laajentaa taidekeskustelun piiriä, ja demokratisoi sitä.

Tutkielmani tutkimusmetodina käytän taiteellista tutkimusta. Kuitenkin, jotta uushenkistä taidetta ja sen asettamia kysymyksiä olisi mahdollista lähestyä kokonaisvaltaisesti, on sen tutkimisessa yhdistettävä tietoa monilta eri tieteenaloilta. Sen vuoksi minun on tutkielmassani hyödynnettävä filosofian, sosiologian sekä uskontotieteen käsitteitä ja terminologiaa. Uushenkisyys täytyy ymmärtää osana suurempaa uskonnollista ja aatehistoriallista kehityskaarta, sillä muuten käsityksemme siitä sen nykyaikaisessa ilmiasussa jää ohueksi ja hataraksi. Tutkimani aihe saattaa olla monille vielä tuntematon, joten sen teoreettinen taustoittaminen on tarpeellista.

Tutkielmani keskeinen tavoite on luoda ymmärrystä uushenkisestä kuvataiteesta sekä sen suhteesta niihin taidehistoriallisiin, sosiokulttuurisiin ja filosofisiin konteksteihin, jotka ovat muovanneet ja jotka yhä muokkaavat sen kenttää. Laatimani tutkimuskysymykset toimivat tutkielmassani tuomassa suuntaa ja fokusta. Oletuksenani on, että nämä kysymykset saattavat matkan varrella laajeta, ja luoda näin ollen vielä lisää kysymyksiä. Tutkielmassani pohdin ja tarkastelen kriittisesti seuraavia kysymyksiä:

1. Mitä tarkoitetaan uushenkisellä kuvataiteella?
2. Minkälaisesta ilmiöstä on kyse suomalaisen nykytaiteen kentällä?
3. Millaista on uushenkinen estetiikka, ja minkälaisia näkemyksiä ja arvoja sen välityksellä viestitetään?
4. Miten henkisyttä representoidaan uushenkisessä kuvataiteessa?

Kahta ensimmäistä kysymystä pyrin selvittämään tutkielmani luvuissa 2-5. Kahta jälkimmäistä kysymystä pohdin tutkielmani analyysi- ja pohdintaluvuissa 10-11.

Tätä tutkielmaa varten olen kerännyt taideteoksia henkisen taiteen tekijöiltä, sekä lähettänyt heille haastattelukysymyksiä. Pohdin uushenkistä estetiikkaa ja henkisyiden representaatioita näitä taideteoksia analysoimalla.

Taiteellisen tutkimisen metodini on käsitteellinen, kysyvä ja etsivä. Etsijyys, termi, jonka määrittelen myöhemmin, on keskeinen osa uushenkisyyttä ja siinä hahmottuvaa eetosta. Koska se on niin tunnusomainen piirre kyseisessä diskurssissa, olen rinnastanut taiteellisen tutkimisen ja henkisen etsijyyden toisiinsa tutkielmassani. Näin ollen etsijyys tarjoaa tutkielmalleni käsitetaiteellisen ja tutkimuksellisen lähestymistavan ja metodin. Käyttäessäni tutkielmani keskeistä käsitettä tutkimuksellisenä työkaluna, myös tavastani tehdä tutkimusta muodostuu tutkielmalle keskeinen argumentti. En pelkästään teoretisoi käsitettä, vaan hyödynnän sitä käytännöllisesti tutkimustyössäni. Tämä tuo tutkielmaani reflektiivisyyttä, dialogisuutta ja dynaamista tiedonmuodostusta. Etsijyydellä ja taiteellisella tutkimuksella on yhteisiä epistemologisia päämääriä; molemmissa vaalitaan ihannetta uuden tiedon tuottamisesta ja saavuttamisesta luovia ja jopa ei-konventionaalisia metodeja käyttäen. Taiteellisesta tutkijasta käytetään toisinaan nimitystä *bricoleur*, kutoja, joka voi ottaa elementtejä tutkimukseensa kaikista sellaisista lähteistä, jotka hän katsoo soveltuvaksi. Taiteellinen tutkimus on siis eklektistä, aivan kuten uushenkinen etsijyyskin.

Tutkijapositioni on siis etsivä, kysyvä ja kyseenalaistava. Valitsemallani positiolla pyrin myös hälventämään jyrkkää eroa tutkijan sekä tutkittavan kohderyhmän välillä. Silti en ole uushenkinen ihminen, eikä oma ajatteluni sisällä uushenkisiä ajattelutapoja. Taiteilijana olen kuitenkin kiinnostunut monen muun aiheen ohella henkisistä ja esoteerisista aiheista, ja huomaan pohtivani kyseistä tematiikkaa usein taiteessani. Näkisin, että asettamalla itseni etsivään ja kysyvään tutkijaposition, voin päästä lähemmäksi sellaisia asioita, jotka ovat olennaisia aihepiirin kokonaisvaltaisen

ymmärryksen kannalta. Tämä on myös kriittinen ele, sillä korostetun etäännytetyn tutkijaaänen hylkääminen on mielestäni tärkeä askel kohti tutkimustiedon demokratisoimista.

Taiteellista tutkimusta tästä tutkielmasta tekee se, miten käytän taidetta ja millaisia merkityksiä annan sille. Käytän luovaa tekstiä akateemisen tutkimustekstin rinnalla, ja esitän tutkielmani loppupäätelmät videotaideteoksen muodossa. Perustelen valintojani ja niiden merkityksiä myöhemmin taiteellista tutkimusta käsittelevissä sekä pohdintaluvuissa.

2. Uushenkisyyden taustaa

2.1. Lumouksen haihtuminen

Seuraavissa luvuissa käsittelem sitä, millaiset taustatekijät ovat olleet vaikuttamassa uushenkisyyden syntyyn. Eräs tärkeä tekijä, jolla on ollut merkittävä rooli ilmiön synnyssä, on sekularisaatio eli maallistuminen. Tutkielmani koskee uushenkisyyttä nimenomaan Suomessa, jota yleensä pidetään globaalilla tasolla melko sekulaarina valtiona. Tämän vuoksi on hyvä selventää sitä, miten sekularisaatio on muovautunut ja kehittynyt aikojen juoksussa. Eräs tunnetuimpia sekularisaatio- teorioita on saksalaisen sosiologin Max Weberin ”Lumouksen haihtuminen” (the disenchantment/ die Enzauberung). Sekularisaation juuret johtavat aikaan, jolloin juutalaisessa kulttuurissa alettiin palvoa yhtä Jumalaa. Tähän Jumalaan ei voinut vaikuttaa magialla, ja sille oli oltava lojaali. Tämä oli merkittävä ero aiemmin harjoitettuun polyteismiin, eli useiden eri jumalten palvontaan.

Weberin mukaan uskonto rationalisoitui monoteismiin siirryttäessä, sillä ihmiset eivät enää käyttäneet magiaa vedotakseen moniin eri jumaliin. Pakanallisen polyteismin sekä luonnonuskon tilalle tuli käsitys, että luonto oli Jumalan luoma, mutta ei sinänsä pyhä tai jumalallinen. (Partridge, 2004, s.9.) Lumouksen haihtumisella Weber tarkoittaa nimenomaan prosessia, jossa magia ja henkisyys erkaantuvat yhteiskunnasta. Kun luonto kadottaa roolinsa pyhänä ympäristönä, menettää henkisyys yhteisöllisen ulottuvuutensa ja sosiaalisen painoarvonsa. Näin ollen uskonto menettää roolinsa instituutioiden ja lain piirissä. (Wilson, 1966, s. xiv.)

Weberin ajatukset sekularisaatiosta ovat olleet merkillepantavia, mutta tähän päivään mennessä ilmiö on liikkunut toisenlaiseen suuntaan kuin hän aikanaan ennusti. Globalisaation ja kaupungistumisen myötä ovat yhä useammat uskonnot ja henkisyyden haarat siirtyneet pois luonnosta urbaaneihin ympäristöihin. Pitää toki edelleen paikkansa, että uskonto ja henkisyys ovat yhä erillisempiä valtiosta ja instituutioista. Tästä huolimatta ihmisillä on yhä tarve toteuttaa henkisiä tarpeitaan, joten usein ne integroidaan osaksi jokapäiväistä elämää. Näin ollen uskonto ja henkisyys tulevat osaksi yksilöllisiä elämäntapoja ja individualismia korostavaa kaupunkikulttuuria. Myös kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen etenkin suurkaupungeissa on merkittävää, ja erilaiset etniset ryhmittymät tuovat lisää sävyjä siihen, miten käsitämme länsimaisen kulttuurin tänä päivänä. Näiden ryhmittymien uskonnollisuus ja henkisyys muovaavat käsityksiämme yhä enenevässä määrin. (Kauhanen, 2004.)

2.2. Uudelleen lumoutuminen

Sekularisaatiosta huolimatta henkisyyden asema länsimaissa on viime vuosina ollut selvästi nousussa (Partridge, 2004, s.38). Suomessa 1900-luvun alussa kirkkoon kuului vielä 98 % väestöstä (Kauhanen 2004.) Luku on kuitenkin laskenut huomattavasti

viime vuosina: Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuului 31.12.2018 69,7% suomalaisista (Kirkon tiedotarkisto, 28.1.2019.) Silti esimerkiksi enkeleihin uskoo tänä päivänä 47% suomalaisista, kun taas 45% ei niihin usko, ja 8% ei ota asiaan kantaa (Pallaste, 2018.) Tämä on kiinnostavaa, sillä enkelit ovat erittäin suosittuja uushenkisten ihmisten keskuudessa. Uusien henkisyiden muotojen suosio ei kuitenkaan ole suoraan rinnastettavissa edellä mainittuihin tilastoihin, sillä monet suomalaiset säilyttävät jäsenyytensä kirkkoon, vaikka suhde olisikin vain muodollinen (Kauhanen, 2004.) Uushenkisiä ihmisiä löytyy siis varmasti myös evankelis-luterilaisen kirkon jäsenistä.

Sekularisaatiolla ei välttämättä tarkoiteta kaiken uskonnollisuuden ja henkisyyden kaatoamista nyky-yhteiskunnassa. Sen sijaan sen voi nähdä koskettavan merkittävimmin kirkkoja ja institutionalisoituja uskontoja, joista on ajan saatossa tullut liberaalimpia ja ”maallisempia”. Näiden instituutioiden aseman ja auktoriteetin hiipuminen, tai jopa niiden tuhoutuminen, synnyttää uusia henkisiä liikkeitä vastaamaan nykyihmisten tarpeisiin. (Partridge, 2004, s.40.) Teoksessaan *The Re-enchantment of the West* (2004) Christopher Partridge käyttää ilmiöstä termiä *uudelleen lumoutuminen*. Länsimaiden uudelleen lumoutumisessa on kyseessä uusien uskontojen ja henkisten liikkeiden suosion kasvu. Tämän lisäksi uushenkisen diskurssin yleistymisen on saanut aikaan sen, että henkisyyttä ei määritellä mihinkään erilliseen kategoriaan, vaan se nähdään yhtenä elämän osa-alueena, kuten ihmissuhteet, fyysinen hyvinvointi sekä kulutuskäyttäytyminen. Uudelleen lumoutumiseen ja uushenkisyyteen kuuluu tietynlainen paradigman muutos; länsimaissa ihmiset pitävät itseään yhä useammin ”henkisinä” kuin ”uskonnollisina”. Tämä voi johtua termien erilaisista konnotaatioista ja toisaalta myös valtauskontojen historiallisesta painolastista. ”Henkisten” ihmisten ajatellaan helposti olevan avarakatseisempia ja suvaitsevaisempia kuin ”uskovaisten”. Heidän katsotaan olevan kriittisempiä ja kyseenalaistavampia, sillä heiltä puuttuu mahdollisesti vahvat dogmit ja pe-

rinteet, joiden ylle heidän arvonsa ja maailmankuvansa rakentuvat. Henkisyys on joustavampaa kuin perinteinen uskonnollisuus, ja se on helposti omaksuttavissa osaksi hyvin erilaisia ja yksilöllisiä elämäntapoja.

2.3. Etsijyys ja okkulttuuri

Etsijyys on uushenkisyyttä tutkittaessa keskeinen käsite, ja tulen viittaamaan siihen tutkielmassani usein. Termiä on käytetty uskontotieteiden parissa jo 1900-luvun puolivälissä (Kokkinen, 2019, s.27.) Sillä viitataan sellaisiin henkisyiden harjoittajiin, jotka eivät pitäydy missään tietyssä uskonnossa. He liikkuvat uskontojen ja ideologioiden välillä saavuttaakseen metafysisistä, tai ”korkeampaa” tietoa. Keskeistä on individualismi, sitoutumattomuus sekä riippumattomuus. Ilmiö poikkeaa perinteisestä institutionaalista uskonnollisuudesta, ja korkeimpana auktoriteettina toimii yksilö itse. (Kokkinen, 2019, s.28.) Koska henkiseen etsijyyteen ei liity kovinkaan tarkasti määrättyjä aineksia, voi sitä ajatella pikemminkin tietynlaisina tapoina ajatella ja toimia. Nämä käytännöt ovat popularisoituneet 1900-luvun jälkipuolella, ja ne ovat tärkeä osa nykymuotoista uushenkisyyttä. (Kokkinen, 2019, s.29.)

Termillä okkulttuuri tarkoitetaan uudenlaisten uskontojen ja henkisten liikkeiden muodostamaa kenttää, jolla esiintyy henkistä etsijyyttä (Partridge, 2004, s.66.) Okkulttuuria ei pidä ymmärtää yksittäisenä uutena uskontona tai henkisyiden muotona, vaan pikemminkin tietynlaisena uskonnoistumisena. Tunnusomaista siinä on näkökulman vaihdos uskonnon ja sen harjoittajien välisessä suhteessa. Ihmiset eivät enää ole uskonnon passiivisia vastaanottajia, vaan heidän toimintansa on omachtoista ja aktiivisesti sisältöä tuottavaa. Uskonto ei ole jotain, joka määrittelee harjoittajiensa toimintaa, vaan

jota sen harjoittavat tuottavat ja määrittelevät itse. (Kokkinen, 2013, s.23–24.) Tämä näkyy ihmisten vapautena valita mieleisiään elementtejä omaan henkiseen palettiinsa. Kyseessä on aktiivinen ja voimakas synkretismi eli eri uskontojen yhdisteleminen tai eklektismi, eli toisistaan poikkeavien filosofioiden yhdisteleminen yksilölle mielekkäällä ja soveltuvalla tavalla. Tätä perustellaan perennialismilla eli käsityksellä siitä, että kaikki uskonnot sisältävät loppupeleissä saman henkisen opetuksen (Ramstedt & Utriainen, 2017, s.213.) Nykypäivän okkulttuurin eklektisyys ylittää uskontojen ja filosofioiden rajat sisällyttämällä itseensä jopa (populaari)kulttuurien tai mytologioiden elementtejä (Partridge, 2014, s.120.)

2.4. Okkulttuuria vai okkultismia?

Okkulttuuri terminä saattaa helposti sekoittua okkultismin kanssa, mutta sillä ei tarkoiteta samaa asiaa. Okkultti juontuu latinankielisestä termistä *occultus*, joka tarkoittaa piilotettua tai kätkettyä. Tämän pohjalta on rakennettu käsite okkultismi, suomalaisittain salatiede. Kyseessä on erilaisten uskomusten ja harjoitteiden kenttä, jota ei varsinaisesti voida pitää uskontona. Se on pikemminkin kattotermi erilaisille ajattelutavoille ja harjoitteille, joihin kuuluu esimerkiksi astrologia, alkemia ja magia. (Clarke, 1992, s.1.) Okkultismin voidaan katsoa kuuluvan osaksi länsimaisen esoterian perinnettä. Länsimaisella esoterialla viitataan erilaisten uskonnollis-henkisten harjoitteiden kaanoniin, jossa keskeisessä osassa on ”sisäisen” tiedon saavuttaminen. Lähes jokaisessa uskonossa on esoteerisia haaroja, mutta länsimaissa näihin luetaan perinteisesti mm. gnostilaisuus, hermetismi, kabbala, ruusuristolaisuus ja teosofia. Jokaisella edellä mainituista on vahva side kristinuskoon, joten ainakaan historiallisesti esoteriaa ja okkultismia ei pidä ajatella jonain kristinuskon vastaisena tai siitä erillisenä. (Sohlberg, 2017, s.133.)

Länsimainen esoteria versoaa hellenistiseltä kaudelta, jonka jälkeen sen suosio on nousut ja laskenut vuosisatojen virtauksissa. Renessanssi-aika oli esoterian niin sanottua kultakautta, kun muinaisten tekstien löytyminen herätti uutta kiinnostusta magiaa, astrologiaa, kabbalaa ja alkemiaa kohtaan. Esoterian noustua uudelleen suosioon, syntyi jälleen uusia liikkeitä kuten ruusuristiläisyys, teosofia ja vapaamuurarius. 1900-luvulla taas tapahtui rituaalimagian uusi aalto, ja alkunsa sai myös Rudolf Steinerin taidetta ja esoteriaa yhdistelevä antroposofia. (Goodrick-Clarke, 2008, s.3.)

Okkulttuuri on saanut alkunsa näistä esoteerisista perinteistä, mutta ei ole niiden kanssa synonyyminen. Okkulttuurin kirjoon kuuluu piirteitä niistä, mutta se kauhoo aineksiaan monista muistakin lähteistä. Vaikutteita otetaan etenkin itämaisistä uskonnoista, popularisoidusta psykologiasta sekä vaihtoehtoisista ja popularisoiduista hoitomuodoista. Ne eivät kuulu okkulttisimin alle, mutta niistä on muodostunut tavanomaisia okkulttuurisia elementtejä. (Partridge, 2004, s.70.) Okkulttuuri viittaakin nimenomaan ilmiöön, joka on tavanomainen. Sillä ei tarkoiteta alakulttuureita tai esoteerisia lahkoja, vaan sitä kulttuuria, jossa tällaiset elementit ovat tulleet tavallisiksi ja yleisesti hyväksytyiksi. (Partridge, 2014, s.113.)

2. Uushenkisyys tämän päivän kansanuskona

3.1. New Agen perintö

Uushenkisyydellä on myös paljon yhteistä New Agen kanssa. Uutta aikaa on enteiltä erilaisissa esoteerisissa liikkeissä jo pitkään, ja termiä on käytetty jo niinkin aikaisin kuin 1700-luvulla. Laajempaan tietoisuuteen sen kuitenkin toi teosofi Alice A. Bailey 1930-

luvulla. Varsinainen New Age- liike kuitenkin kehittyi 1960-70 -lukujen taitteessa luvulla Yhdysvalloissa. Omana aikanaan sen ideologiaa pidettiin hyvinkin vaihtoehtoisena ja progressiivisena. (Mäkelä, 2016, s.8.) New Agesta on periytynyt 2010- luvun uushenkisyyteen monia elementtejä, kuten itämaisten uskontojen suosio, holistinen ihmis-kuva ja usko enkeleihin, energiakenttiin sekä kristallien parantaviin voimiin. Toisaalta New Age oli kiinnostunut sosiaalisesta ja yhteiskunnallisesta muutoksesta, ja povasi niin kutsuttua ”Vesimiehen aikaa”. Tämän päivän uushenkisyys on taas psykologisoitunut – vastauksia etsitään ainakin näennäisesti sisältäpäin. (Ramstedt & Utriainen, 2017, s.214.) Tämän voi toki kyseenalaistaa, ja keskustelenkin uushenkisyyden kuluskeskeisistä tendensseistä myöhemmin luvussa 3.3. Tässä luvussa tarkoitukseni on tuoda ilmi se, että New Age ei ole synonyyminen nykyisen uushenkisyyden kanssa, vaan jälkimmäisen voi nähdä popularisoituna versiona edellä mainitusta. Uushenkisyydestä ja New Agesta puhutaan ja kirjoitetaan kuitenkin usein ristiin, mikä on ymmärrettävää. Uushenkisyys ei ole vielä ehtinyt vakiintua terminä, ja osa asiantuntijoistakin käyttää termejä osittain epäjohdonmukaisesti.

New Agen harrastajat saattavat olla kiinnostuneita sellaisista asioista kuin telepatia, kanavointi ja ufot. Nämä aiheet eivät ole tämän päivän uushenkisessä diskurssissa yleisiä tai suosittuja. Termi New Age ei ole kuitenkaan alan harrastajien keskuudessa suosittu, vaan nämäkin ihmiset puhuvat geneerisemmin ”henkisyydestä”. (Ramstedt & Utriainen, 2017, s.220.) New Agen ja uushenkisyyden ero näkyy osittain myös harjoittajien ikäkaumassa. New Age- tyyppinen henkisyys on yleisempää keski-ikäisten keskuudessa, kun taas uushenkisyys vetoaa keski-ikäisten lisäksi myös nuoriin. Siinä missä New Age alkuaikoinaan oli kriittinen ja innovatiivinen liike, on tämän päivän uushenkisyys utilitaristisempaa ja kaupallisempaa. On toki sellaisia ihmisiä, jotka suhtautuvat vaihtoehtohenkisyyteen suuremmalla hartaudella, ja ovat kenties harjoittaneet henkisyyttään jo pitkään ennen kuin uushenkisyydestä tuli valtavirtaa. Haastattelemistani henkilöistä jokainen suhtautuu henkisyyteensä vilpittömästi ja syvällisesti, ja he ovatkin kulkeneet omaa

polkuaan jo vuosikausia. Silti haastattelujen perusteella katsoisin heidän edustavan pikemminkin uushenkisyyttä kuin New Agea. On siis pidettävä mielessä, että uushenkisyyden parista löytyy hyvin vaihtelevin tavoin sitoutuneita ihmisiä. Osa heistä harjoittaa henkisyyttään hyvinkin hartaasti, kun taas toisille se on kevytmielisempää ajanvietettä.

3.2. Henkisyyden popularisoituminen

Viime vuosina on ollut hätkähdyttävää havaita, miten suosituksi uushenkisyys on noussut suomalaistenkin keskuudessa. On vaikeaa määritellä tarkasti, kuinka paljon uushenkisiä ihmisiä todellisuudessa on, sillä ihmisten sitoutuminen tähän ideologiaan vaihtelee suuresti (Ramstedt & Utriainen, 2017, s.213.) Tästä huolimatta on selvää, että siinä missä 1960-luvun New Age oli vielä vaihtoehtoinen liike, nykypäivän uushenkisyys alkaa olla jo valtavirtaa. Ilmiötä voidaan jopa nimittää uudenlaiseksi kansanuskoksi (Illman, Ketola, Latvio & Sohlberg, 2017, s.8), (Pulkinen, 2017, s.13.) Suosion nousua on edesauttanut se, että henkisen kehityksen diskurssi on soljunut osaksi yleistä hyvinvointi-buumia. Sellaiset teemat kuin meditaatio, mindfulness, jooga, kasvissyönnön ja myönteinen ajattelu ovat nostaneet päätään huomattavasti 2010-luvulla. Uushenkiset aiheet alkavat olla vakiintunutta tavaraa jo valtamediassakin (ks. esim. Körkkö, 2019; Niemi, 2019; Sarasti, 2019.)

*Keskiviikkona katat
kahvipöytään
enkelikortit ja elohopeat.
Kvartseja ja kvarkkeja,
suunnattoman vuoren sokeria.*

*Olet verhoutunut
hermeettiseen harmaaseen
helmiäishchteeseen,
Merkuriuksen välkkeeseen.*

*Teelhdet kupissasi
huokuvat huomisen sävyjä.
Näet maailman väreissä ja valoissa.
Valveunten katveissa,
väreilevissä enteissä.*

Uushenkisyys vaikuttaisi olevan erityisen suosittua nuorten aikuisten, etenkin naisten keskuudessa (Niemi, 2019), tosin miesten henkisyys saattaa olla vähemmän näkyvää kuin naisilla (Rantanen, 2019). Toisaalta esimerkiksi viime aikoina suosioon nousseella Instagram-noita-buumilla (Sarasti, 2019) vaikuttaisi olevan enää hyvin vähän tekemistä henkisyiden, saati esoterian kanssa. Kyseessä on pikemminkin eräänlainen *lifestyle*-trendi tai muoti-ilmiö. Kynnys sukeltaa uushenkiseen maailmaan on eittämättä madaltunut; informaatiota ei tarvitse enää etsiä hämyisistä puodeista ja vaihtoehtoisilta tiedotuskanavilta. Henkisyys ei enää assosioidu kultteihin ja pienten piirien sisäänpäin kääntyneisiin touhuiluihin. Siitä on tullut salonkikelpoista, siistiä ja muodikasta– sillä ei myöskään ole samanlaista irrationaalisuuden stigmaa, kuin esimerkiksi New Ageen liittyvällä parapsykologialla tai ufo-uskolla.

3.3. Kuluttamisen henkisestä sisällöstä?

Yksi tekijä, jota tulee tarkastella kriittisesti uushenkisyyttä tutkiessa, on sen kaupallisuus. Teoksessaan *New Age- Opas Uushenkisyyteen* Teo Mäkelä pohtii, että ainakin yksi syy uushenkisyyden kaupallisuuteen on se, että henkisyys on siirtynyt instituutioista internettiin. Erilaisia henkisiä palveluita tarjotaan netissä kasvavalla tahdilla. Blogit, sivustot, Instagram- vaikuttajat, verkkokurssit, sovellukset ja Youtube-gurut suoltavat eetteriin mittaamattomia määriä materiaalia. Näistä nykyajan etsijän on vaivatonta rakentaa henkilökohtaista temppeleitä kotisohvalta käsin. (Mäkelä, 2016, s.24.) Ilmiö toistuu myös kirjakauppojen hyllyillä. Olen havainnut haasteelliseksi löytää isojen kirjakauppaketjujen psykologian ja filosofian hyllyiltä aiheeseen kuuluvaa luettavaa pitkiin aikoihin. Psykologian ja filosofian, sellaisena kuin ne itse ymmärtän, ovat korvanneet hehkuvat ja värikkäät elämäntaito- ja itse apu- niteet. Tällaisten teosten levikki on olennaisessa roolissa uushenkisten ajatusten saattamista suuremman yleisön tietoisuuteen. Niiden kirjoittajat ovat useimmiten ”tavallisia ihmisiä”, jotka käyttävät itsestään sellaisia nimityksiä, kuin ”valmentaja”, ”guru” ja ”asiantuntija”. Usein he ovat meritoituneet erilaisilla uushenkisillä kursseilla, joiden suorittamisella he perustelevat omaa auktoriteettiaan. Tällainen kirjallisuus on noussut 2000-luvulla valtaisaan suosioon, ja myyntiluvut ovat korkeita verrattuna muihin kirjallisuudenlajeihin (Jauhiainen, 2016). Myös erilaiset messut ja kurssit ovat uushenkisten kuluttajien keskuudessa hyvin pidettyjä. Henkistä hyvinvointia lupaavia kursseja tarjotaan moneen lähtöön, ja niitäkin voi järjestää periaatteessa kuka vain. Näiden kurssien arvo saattaa nousta tuhansiin euroihin, ja takeita valaistumisesta ei ole (Pallaste, 2018). Tämä kehityssuunta liittyy laajemmin uusliberalistisen ajattelun nousuun ja niin sanotun menestysajattelun suosioon (Mäkelä, 2016, s.29.) New Agen alun perin Yhdysvalloissa syntynyt kulutuskriittinen ideologia on kääntynyt vuoteen 2019 mennessä melko lailla pääläelleen. Uushenkistä estetiikkaa performoidaan hyvin usein myös

kulutuskäyttäytymisellä. Erilaiset kristallit, onnenamuletit, heilurit, kynttilät, suitsukeasiat, unisiepparit ja muut vastaavat tuotteet ovat hyvin suosittuja uushenkisissä piireissä, ja oman kokemukseni mukaan niitä myydään useimmissa alan kirjakaupoissa. Toki uushenkistä estetiikkaa toisintavia kulutushyödykkeitä voi löytää alan liikkeiden lisäksi nykyään myös kauppakeskuksista ja ketjuliikkeistä (Körkkö, 2019). Niitä ostavat sellaisetkin ihmiset, jotka eivät pidä itseään henkisinä.

3. Uushenkinen taide

"Se on valoeetteri, joka saa tämän aikaan: kun se eetteriruumiissa saa vaikuttaa, meidän aistimme kirkastuvat - ja sitten, kun elämässä on iloa ja surua, ilon ja surun tunteet aaltilevat, niin se elämän ilon ja surun kanssa luo sen, jota me nimitämme taiteeksi."

Pekka Ervast: Henkinen Kehitys, s.48.

4.1. Teosofian vaikutus moderniin taiteeseen

Uushenkistä nykytaidetta tutkiessa on tärkeää korostaa sitä, miten suuri vaikutus teosofialla on ollut, ja on edelleen, sen muotoutumisessa. Monet teosofiasta juontuvat ajattelutavat ja konseptit ovat nykypäivän uushenkisyyden perusterminologiaa, ja tämä heijastuu suurelta osin myös kuvataiteeseen. Vielä tänäkin päivänä toiminnassa oleva, ympäri maailmaa levinnyt Teosofinen Seura perustettiin vuonna 1875 New Yorkissa. Sen toinen perustajajäsen, nykymuotoisen teosofian johtohahmona pidetty ukrainalaisyntyinen Helena Petrovna Blavatsky oli ennen tätä kierrellyt vuosia ympäri

maapalloa etsimässä ”salaista oppia”. Liikkeessä yhdistyykin elementtejä lähes kaikista maailman uskonnoista, eritoten hindulaisuudesta ja buddhalaisuudesta. Tämän lisäksi se on saanut voimakkaita vaikutteita länsimaalaisesta esoteriasta ja uusplatonismista. (Goodrick-Clarke, 2008, s.217.) Teosofiassa esiintyvä ajatus kaikkien uskontojen yhteisestä viisaudesta on virrannut suoraan New Agen kautta tämän päivän eklektiseen uushenkisyyteen.

Teosofisen seuran jäsenet C.W. Leadbeater ja Annie Besant kirjoittivat vuonna 1901 ilmestyneen kirjan *Thought-forms*, joka on ollut avainasemassa modernin abstraktin taiteen kehityksessä. Kirjan mukaan erilaiset ajatukset tuottavat erilaisia ”värähtelyjä”, jotka vaikuttavat ihmisen ”energia- kehoihin”. Eri ajatukset ilmenevät myös väreinä, valoina ja muotoina, ja näin ollen ideat voidaan ilmaista abstrakteina väripintoina ja muotoina. Leadbeaterin ja Besantin ajatukset ovat vaikuttaneet suuresti mm. Wassily Kandinskyn ja Piet Mondrianin taiteeseen. Molemmat heistä kuuluivat myös Teosofiseen Seuraan. (Goodrick- Clarke, 2008, s.232.) Dokumentissa *Yhdysvaltain taide* taidekriitikko Waldemar Januszczak avaa katsojille teosofian roolia abstraktin taiteen synnyssä. Hänen mukaansa modernismin yksi suurimmista salaisuuksista on se, kuinka paljon teosofia todellisuudessa muutti taidehistoriaa. Januszczak argumentoi, että oikeastaan kaikki abstraktin taiteen pioneerit olivat saaneet vaikutteita teosofiasta. Abstraktia taidetta ei olisi edes syntynyt ilman teosofiaa. (Yhdysvaltain taide, 2019.) Väite on spekulatiivinen ja siihen täytyy suhtautua varauksella, mutta teosofian vaikutusta modernismiin ei silti voi kiistää. Teosofian mukaan taiteen tehtävä on paljastaa kaiken näkyvän taustalla vaikuttava maailmanjärjestys (Yhdysvaltain taide, 2019.) Tämän perusteella on helppoa nähdä, minkä vuoksi hyvin suuri osa teosofisvaikutteisesta taiteesta on ei-esittävä. Suuri osa nykypäivän uushenkisestä taiteesta välttää suoria representaatioita, ja hakee muotokieltään väreistä, muodoista ja pinnoista. Mikäli teoksiin sisältyy esittäviä elementtejä, symboloivat ne useimmiten jotain henkistä konseptia.

4.2. Teosofia ja suomalainen taide

Eräs Suomen tunnetuimmista teosofeista on Pekka Ervast, joka on jättänyt merkittävän jäljen maamme esoteeriselle kentälle. Elinvuosinaan hän oli erittäin aktiivinen toimija; hän perusti Suomeen Teosofisen seuran kansallisen jaoston, sekä oman teosofiaa ja vapaamuurariutta yhdistelevän Ruusu-Ristin. Ervastin oppeihin ja laajaan tuotantoon löytyy edelleenkin paljon kiinnostusta, ja hänen viitoittamalla polulla on paljon aktiivisia etsijöitä. (Iitti & Häkkinen, 2015, s.26.) Ervast kirjoitti myös taiteesta, ja hänen mukaansa keskeisintä taiteessa oli kauneuden ja totuuden tavoitteleminen. Totuus taiteessa mahdollisti sen yhteyden jumalalliseen, ja taiteen tehtävä oli palvella jumalaa. (Gullman, 1991, s.67.)

Taiteen rooli teosofeille oli merkittävä, ja se liittyi olennaisesti heidän näkemyksiinsä henkisestä kehityksestä. Taiteellista mielikuvitusta ja luovuutta pidettiin yhteneväisenä selvänäköisyyden kanssa. Sen katsottiin myös olevan jotain sellaista, jonka erityisen ”kehittyneet” yksilöt ovat saavuttaneet useiden eri elämien aikana reinkarnaatioiden eli jälleensyntymien ketjussa. Luovuutta ja inspiraatiota selitettiin muutenkin hyvin esoteerisin termein. Luovuus liittyi tietynlaisiin ”värähtelyihin”, joiden ajateltiin olevan sidoksissa ihmiskunnan kulttuurievoluutioon. (Fyrqvist, 2016, s.132.) Teosofiaan kuuluu perinteisesti oppi ihmiskunnan tietyistä kulttuurisista kehitystasoista, ja eri kansakuntien sijoittumisesta näille kehityksen tasoille. Korkeimmalla tasolla olivat säveltäjät, ja toisiksi korkeimmalla kuvataiteilijat. Tämä korreloi myös teosofisen liikkeen elitismien kanssa; useat teosofian pariin ajautuneet taiteilijat kuuluivat taloudelliseen ja kulttuurilliseen yläluokkaan, mikä nähtiin seurauksena positiivisesta karmasta. Näin ollen teosofiset taiteilijat kanavoivat korkeampaa tietoisuutta, ja toivat siten ymmärrystä ja valistusta vähemmän kehittyneiden yksilöiden pariin. (Fyrqvist, 2016, s.136.)

Ihmisyysden tunnustajat on ryhmittymä, jolla on kolme yhteisöä Suomessa. Näissä yhteisöissä pyritään toteuttamaan teosofisia ihanteita, ja elämään niitä tosiksi. Ryhmittymän keskeisiin arvoihin luetaan henkisyysden lisäksi myös veljeys ja pasifismi. Asuinyhteisöissä järjestetään säännöllisesti yleisölle avoimia näyttelyitä, joissa käsitellään teosofisia teemoja. (Ihmisyysden tunnustajat, 2019). Vuonna 2015 kävin katsomassa heidän joka kesä järjestettävää näyttelyään Sampolan yhteisössä Vilppulassa. Näyttelyssä näkyi vahvasti okkulttuurille ominainen synkretismi. Teoksissa esiintyi hahmoja kristinuskosta ja Kalevalasta, ja joissain teoksissa oli myös itämaisia sekä suomalaisen muinaisuskoon liitettäviä elementtejä. Näyttelyssä korostui yhteisöllisyys, ja oli helppo havaita, että se oli rakennettu pienen ja tiiviin yhteisön sisällä. Teemat eivät avautuneet helposti aihepiiriin perehtymättömälle katsojalle, ja lähes kaikki teokset tuntuivat viittaavan yhteisön sisäisiin ajattelumalleihin. Vaikka näyttelyyn oli valittu vain tuoreita teoksia, tuntui se silti olevan selkeästi irrallaan yhteisön ulkopuolisesta maailmasta ja nykytaiteen kentästä. Osa teoksista toi mieleen jopa outsider- taiteen.

Teosofian vaikutus suomalaiseen taiteeseen on huomattavissa myös steinerilaisuudessa. Itävaltalainen Rudolf Steiner kuului aikanaan Teosofiseen Seuraan, ja toimi sen Saksan yksikön johdossa. Hän kuitenkin erkaantui seurasta, ja perusti vuonna 1912 oman Antroposofisen Seuransa, joka sai paljon kannatusta Saksassa. Steinerin kehittäämä antroposofia on variaatio teosofiasta. Steinerilaisuus vielä tänäkin päivänä toisintaa teosofisia ideoita. (Goodrick-Clarke, 2008, s.226.)

4.3. Vedic Art

Suomessa suureen suosioon on noussut Vedic Art- nimellä kulkeva suuntaus. Siinä kiteytyy runsaasti uushenkisyyteen liittyviä ajatuksia ja ihanteita, ja se on tyyppiesimerkki okkulttuurisesta taideopetuksesta ja -filosofiasta. Vedic Art sai alkunsa 1970- luvulla, kun ruotsalainen kuvataiteilija Curt Källman ryhtyi yhdistelemään ajatuksiaan taiteesta ja henkisyydestä. Hän vastaanotti niin sanotut seitsemäntoista periaatetta Maharishi Mahesh Yogilta, jotka toimivat pohjana hänen muotoilemalleen uudelle menetelmälle. Periaatteja ei ole kirjoitettu mihinkään, vaan ne ovat opittavissa ainoastaan suullisen tiedon välityksellä. (vedicart.fi, 2018.) Periaatit ovat kuitenkin kenen tahansa opittavissa, mikäli osallistuu Vedic Art- kursseille.

Vedic Art sisältää piirteitä intialaisesta filosofiasta, mutta sen sanotaan olevan kaikista uskonnoista ja ideologioista vapaa. Siinä korostetaan henkilökohtaista kasvua, oman henkisen polun sekä luovuuden löytämistä. Oikeita tai vääriä tapoja tehdä taidetta ei ole, ja kursseilla tapahtuva opettaminen on melko vähäistä. Tärkeää ei ole taiteellisen ilmaisun tekninen hiominen, vaan henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen siivittäminen taiteellisia keinoja käyttäen. (Nuutinen- Kallio, 2016, s.18–19.) Vaikka eksplisiittistä mainintaa yhteydestä ei ole, voi Vedic Artin katsoa olevan myös teosofian perillinen. Vaikutteita on haettu itämaisestä filosofiasta, mutta perennialistinen pohjavire sallii kaikkien mahdollisten ideologioiden käyttämisen oman henkisen kasvun tukena. Ajatus erilaisista periaateista kuuluu myös teosofiaan (Blavatsky, 1988, s.134), ja se on keskeinen Vedic Artille.

4.4. Vedic Art- taidekurssit

Internetistä löytyy Vedic Art- hakusanoilla vähän tietoa, mutta sitäkin enemmän kursseja. Niitä on runsaasti tarjolla Suomessa, monilla eri paikkakunnilla. Tämä kuvastaa hyvin sitä, miten suosittua ja haluttua uushenkinen taideopetus on tänä päivänä. Kurssien hinnat ovat korkeita, ja niiden vetäjillä ei ole välttämättä muuta taiteilijan koulutusta, kuin aiemmin käyty Vedic Art- kurssit. Olisiko mahdollista, että kursseilla maksetaan pikemminkin jonkinlaisista henkisistä ”vihkimyksistä” kuin varsinaisesta taideopetuksesta? Haastattelujen perusteella on hieman epäselvää, mitä sellaista Vedic Art voi tarjota, mitä sekulaareilta taidekursseilta ei voisi löytyä. Kurssien markkinoinnissa käytetään sellaisia termejä kuin ”luovuus”, ”inspiraatio”, ”intuitio” ja ”henkinen kasvu”. Rohkenisin väittää, että nämä eivät ole sellaisia attribuutteja, joita ei sekulaareilla taidekursseilla ilmenisi lainkaan. Mielestäni ne voivat yhdistyä vallan mainiosti taiteelliseen tuottamiseen, tapahtui se sitten uushenkisessä kontekstissa tai ei. Luovuus, inspiraatio ja intuitiivisuus ovat taiteen tuottamiselle implisiittisiä ominaisuuksia, mutta Vedic Artissa ja sen mainonnassa tämä tehdään eksplisiittiseksi, ja tällä tavalla pyritään tekemään pesäeroa ei- henkiseen taideopetukseen.

Kiinnostavaa on, kuinka okkulttuurista terminologiaa käytetään sellaisen taideopetuksen markkinoinnissa, joka ei ainakaan näennäisesti tarjoa mitään uutta. Olisi mielestäni eettisempää, mikäli kurssien markkinointi olisi läpinäkyvää, eikä kurssien sisältöä peitettäisi esoteerisilla savuverhoilla. Seitsemäntoista periaatteen lisäksi Vedic Art ei tunnu tarjoavan muuta, kuin lukuisia kalliita jatkokursseja, joille voi halutessaan osallistua uusien vihkimyksien ja korkeamman tiedon toivossa. Koska Vedic Art käyttää markkinoinnissaan ympärilyöreää ja popularisoitua terminologiaa, voisi kysyä ovatko nämä periaatteen yhtä yleispäteviä, ja vaatiiko niiden oppiminen useille kalliille kursseille osallistumista.

Kuvataidekasvatuksen näkökulmasta on kiinnostavaa ja merkillepantavaa, kuinka taiteen opetukseen tiettyjä attribuutteja liittämällä on voitu kehittää uusi ja trendikäs suuntaus, jolla on lukuisia harjoittajia. Mielekästä tässä on se, että sellaiset ihmiset, jotka eivät muuten rohkenisi tai viitsisi ryhtyä taidetta opiskelemaan, lähtevät mukaan taidekursseille. Uushenkisen viitekehys tarjoaa motivaatiota sellaisille oppijoille, jotka voisivat kokea perinteisemmät taidekurssit omiin intresseihinsä nähden tylsiksi tai irrelevantteiksi. He voivat kokea uushenkisten kurssien vastaavan paremmin heidän omia kiinnostuksenkohteitaan tai jopa maailmankatsomustaan.

Ongelmallista tästä tekee jo aiemmin keskustellut kapitalistiset intressit. Kapitalismi on puettu uushenkisiin huntuihin, ja okkulttuurista diskurssia käytetään avarakatseisen ja avokätisen yleisön houkuttelemiseen. Tämä on tietysti uushenkisten kuluttajien edun vastaista, sillä käytännössä heille markkinoidaan jotain, joka on mahdollista saavuttaa myös osallistumatta kalliille Vedic Art- kursseille. Haastattelujeni perusteella päättelin, ettei kursseilla tarjota varsinaista taideopetusta. Fokus on pikemminkin osallistujien sisäisissä oivalluksissa. Nämä oivallukset tapahtuvat kurssin myötä osallistujassa itsessään, taiteellisen tuottamisen ohella. Mikäli tällaiset kokemukset eivät tule ulkopuolelta, voi niiden katsoa olevan ominaisia kaikelle taiteelliselle tuottamiselle - myös sellaiselle, joka ei tapahdu Vedic Art- kursseilla.

Problemaattista ei ole maksullisten taidekurssien järjestäminen sinänsä. On perusteltua pyytää maksua laadukkaasta taideopetuksesta. Ongelma muodostuu vasta siinä vaiheessa, kun kurseja markkinoidaan uushenkisillä attribuuteilla. Mikäli kurssit eivät kykene tarjoamaan mitään sekulaarista taideopetuksesta poikkeavaa, voisi kuluttaja etsiä tarpeisiinsa ja taloudellisiin resursseihinsa paremmin sopivan kurssin.

On myös tiedostettava se, että kun uus-
henkisiä taidekursseja markkinoidaan
nimenomaan henkisen kasvun nimissä,
saattaa se tapahtua tasokkaan taideope-
tuksen kustannuksella.

Voi toki olla, että Vedic Art- kurssit to-
della tarjoavat jotain sellaista uniikkia,
josta en itse ole tietoinen ja tarjoaa ka-
tetta markkinapuheelleen. Tällaisissa ta-
pauksissa kurssien hinnat, ja perintei-
sistä taidepuheesta poikkeava markki-
nointiin voi löytyä parempia perusteita,
eikä ongelma ole ainakaan yhtä selkeä.
Tätä on kuitenkin mahdotonta arvioida,
ennen kuin on osallistunut kurssille- ja
maksanut siitä. Joka tapauksessa lä-
pinäkyvyys Vedic Artin markkinoinnissa
tekisi siitä huomattavasti luotettavam-
man ja vakavasti otettavamman toimijan
taideopetuksen kentällä.

*Meillä on täällä tehtävä,
Etsimme uutta planeettaa,
uutta kosmista kaavaa.*

*Meillä on vastaukset
sielujen huutoihin
ja sikeiden silmäin harhoihin.*

*Maalaamme mielen maisemia,
kosmoksen kerrostumia,
laveeraaten ajan lakeuksia.*

*Meillä on missio,
ja taivaallinen inspiraatio.
Jumalattaret kuiskivat
rungeen huuliltamme.*

*Etsimme valtaa ja loistoa,
kultaa sekä autuutta.
Olemme kolmas voima
ja meille kuuluu kunnia.*

4. Taide ikuisena etsimisenä

5.1. Maailmojen välillä

Luvussa 2.4. argumentoin sen puolesta, että okkulttuuri tulisi ymmärtää henkisten etsijöiden muodostamana kenttänä. Ei ole niinkään merkityksellistä se, millaisia uskomuksia tai harjoitteita yksilöt tällä kentällä omaavat, vaan se, että niitä käytetään ”korkeamman tiedon” etsimiseen. Tämä ilmiö heijastuu myös taiteen alueelle. Kuten edellisessä luvussa kävi ilmi, löytyy sekä ammattilaisten että harrastelijataiteilijoiden piiristä paljon sellaisia yksilöitä, joille taiteen tekemiselle annetaan tärkeä rooli tässä etsinnässä. Tutkija Nina Kokkinen ehdottaa, että etsijyys tulisi ottaa huomioon taiteentutkimuksessa. Hänen mukaansa olisi tärkeää, että sen sijaan, että teoksista etsitään uskonnollisia tai henkisiä viittauksia tai symboliikkaa, siirryttäisiin henkistä taidetta tarkastelemaan nimenomaan etsijyyden ehdoilla. (Perttu Häkkinen, 3.5.2016.)

Väitöskirjassaan *Maaginen Kuva* (2012, s.226) Tapio Tuominen vertaa taiteilijaa noitaan tai maagiin. Vertaus on kiinnostava, mutta mielestäni hieman romantisoitu ja vanhanaikainen. Tänä päivänä on mielestäni relevantimpaa puhua etsijyydestä. Päämäärät ovat silti samat- aistein havaittavissa olevan todellisuuden lävistäminen, ja luovan aineksen etsiminen henkisistä maailmoista. Tuomiselle taiteilija näyttäytyy yhä yksinäisenä nerona, joka elää kuin hengen palosta. Takuulla on yhä monia taiteilijoita, jotka toteuttavat tällaista taiteilijamyyttä. Okkulttuurin näkökulmasta maailmasta vetäytyminen ei kuitenkaan ole enää tarpeellista, tai edes toivottavaa. Meditatiivisia värityskirjoja värittävät ja inspiraatiotauluja askartelevat tämän päivän etsijät tuskin toteuttavat Tuomisen visiota taiteilijasta dionyysisen vimman ajamana hahmona. Shamaanina, joka uhraa henkensä ja mielensä matkatessaan halki yllisen ja alisen, näyttääkseen muille visionäärisiä

välähdyksiä tuonpuoleisesta. Etsijyydestä on tullut sosiaalisempaa, silotellumpaa ja sa-lonkikelpoisempaa. Myös näkemykset taiteilijoista ovat arkipäiväistyneet, ja muuttuneet realistisemmiksi. Kuva taiteilijasta näkyjensä piinaamana erakkona on aikansaelänyt, eikä se ole enää kovin relevantti tämän päivän keskustelussa taiteilijuudesta.

Muutos siinä, miten ymmärrämme taiteilijan ja etsijän, antaa yksilöille paljon enemmän liikkumatilaa. Vaikka ennakkoluuloja etsijöitä kohtaan löytyy vielä suhteellisen paljon, on tänä päivänä kuitenkin mahdollista toteuttaa poikkeavaakin henkisyttä melko avoimesti ja ilman sosiaalisten stigmojen ja eristämisen pelkoa. Etsijä voi astua esiin varjosta, eikä hänen tarvitse kääntyä pelkästään sisäänpäin löytääkseen materiaalia henkisel-
lensä polulleen. Pikemminkin hänellä on paremmat mahdollisuudet kuin koskaan aikai-
semmin etsiä omaa yhteisöään, ja viiteryhmäänsä. Tämän päivän etsijä tuottaa taidettaan
oman yhteisönä kanssa kommunikoiden, luoden yhteyksiä ulkoisen todellisuuden ja
omien henkisten kokemustensa välillä.

5.2. Etsijänä nykytaiteen kentällä

Tuomisen näkemys taiteilijasta maagina perustuu käsitykseen taiteen rituaalisesta luon-
teesta. Taiteellisessa prosessissa rituaalisuutta voi havaita muun muassa hurmokselli-
sissa kokemuksissa, sekä taiteilijoiden tavoissa käsitellä henkiseksi lukeutuvia koke-
muksia fyysisessä olomuodossa. Uskonnossa yhtä lailla kuin taiteessa käsitellään usein
uskomuksia, tabuja ja muitakin arkaluontoisia asioita. Sekä taiteen että uskonnon mää-
rittelyyn ja rajaamiseen liittyy ongelmia, mikä saattaa osaltaan kertoa niiden samankaltai-
suuksista. (Tuominen, 2012, s.107.) Uskonnollisen rituaalin tärkein tehtävä on usein
sosiaalinen, ja sen voi nähdä ylläpitävän tiettyjä yhteiskunnallisia normeja ja konventi-
oita. Siltä osin se eroaa länsimaisesta nykytaiteesta, jonka motiivit ovat erilaisia- hyvin
usein tällaisia konventioita tuodaan esille ja kritisoidaan. Tuomisen mukaan nykytaide ei

vertaudukaan parhaiten uskontoon vaan magiaan, joka sisältää rituaalisia elementtejä, mutta joka päämääriltään poikkeaa uskonnollisista rituaaleista. Magia voidaan nähdä profanoivana, ja sen voi ajatella kyseenalaistavan sosiaalisia ja yhteiskunnallisia rakenteita. Näin ollen Tuominen rinnastaa magian länsimaiseen nykytaiteeseen, joka on erinomainen kenttä esittää kriittisiä ja kyseenalaistavia kantoja. (Tuominen, 2012, s. 108–109.) Myös okkulttuuriin kuuluu tietystä määrin valtauskontojen, sekä yleisesti hyväksytyjen näkemysten kyseenalaistamista ja uudelleentulkintaa. Niin ollen etsijä voisi löytää hedelmällisen maaperän nykytaiteen kentältä, joka suhtautuu avoimesti uusiin näkökulmiin ja tekemisen tapoihin.

Itse en kuitenkaan ole havainnut, että uushenkinen taide olisi kovinkaan poleemista tai yhteiskuntakriittistä. Sosiaalisesta ja populaarista ulottuvuudestaan huolimatta se on pohjimmiltaan lempeän introspektiivista, joissain tapauksissa unenomaista ja miltei eskapistista. Voiko tällaisen taiteen nähdä kriittisenä elkeenä? Varmasti voi, mutta en ole varma, kuinka moni uushenkisistä taiteilijoista näkee asian tällä tavalla. Kriittinen taide pyrkii vallalla olevien käytäntöjen ja arvojen kyseenalaistamiseen, kun taas ei-kriittinen tai sopeuttava taide pyrkii niiden vahvistamiseen (Mäki, 2018, s.230.) Uushenkinen taide voi parhaimmillaan toimia tekijöidensä henkilökohtaista maailmankuvaa rakentavana, ja heidän omaksumiaan arvoja kyseenalaistavana. Tällöin tekijän on oltava hyvin selvillä siitä, millaisen roolin hän taiteelleen antaa tässä itsetutkiskelussa. Toisaalta uushenkinen etsijä saattaa myös alkaa vahvistaa oman viitekehjyksensä normeja ja ajattelutapoja, ja tukea samalla yhteisön sisäisiä dogmeja.

Roger Lipseyn mukaan (1988, s.406) nykytaiteen kentällä voidaan kuitenkin erottaa kaksi toisistaan poikkeavaa tapaa tuottaa taidetta. Toinen niistä liittyy juurikin yhteiskuntakriittiseen asenteeseen ja kyseenalaistamiseen, kun taas toinen vastaa aikaisemmin määrittelemääni metafysisestä etsijyyttä. Vaikka etsijyys ei ole aina eksplisiittistä, samankaltaista retoriikkaa ja ihanteita voidaan havaita mm. abstraktissa nykytaiteessa sekä

maataiteessa. Rajanveto ei ole aina selvä, ja taiteilija saattaa hyvinkin käydä dialogia näiden erilaisten tarkastelutapojen välillä. (Lipsey, 1988, s.407.) Näissä tapauksissa taide säilyttää kriittisyytensä, sillä se ei sulje pois vaihtoehtoisia ajattelun ja ilmaisun tapoja. Taide ja etsijyys eivät kuitenkaan välttämättä kohtaa nykytaiteen kentällä tai kanonisoitun taidemaailman helmoissa. Vaikka uskonnollista ja henkistä taidetta tuotetaan paljon ja se on suosittua, se ei ole juurikaan löytänyt paikkaansa nykytaiteen kentältä ja länsimaalaisen taideinstituution piiristä (Elkins, 2004, s.39.) Näin ollen myös useat uushenkistä taidetta tuottavat henkilöt toimivat tältä kentältä irrallaan, eivätkä välttämättä edes pyri kiinnittymään siihen. Taidetta tuotetaan omassa viitekehyksessä, hyvin usein esimerkiksi aikaisemmin keskustelluilla kursseilla. Näyttelyitä järjestetään myös etsijöiden keskuudessa, mutta ne ovat yhä tiukasti sidoksissa henkiseen viitekehykseen (ks. esim. luku 4.2.) Useimmiten uushenkinen taide sijoittuu pikemminkin harrastelijataiteilijoiden piiriin, johon se on muodostanut oman erikoistuneen klikkinsä.

Ylöspäin.

Ylös.

*Nousit kohti valoa,
ikuisten unelmain holvoja.*

*Akaasista arkistoa,
tähtikartastoa.*

*Kortistoa ei kiinnosta
ja haluat irti ahdingosta,
suwannosta,
mustanpuhuvasta massasta.*

*Rappion ruoskimasta
populasta.*

*Olethan jotain arvokkaampaa,
osa suurta suunnitelmaa.*

*Silmissäsi spektroliittia,
uhmakasta kuultoa.*

*Aikamatkalla kosmoksessa,
sisäavaruuden salongeissa.*

*Tanssit kohti taivaan kantta,
kangastusta,
kohti suurta unta.*

5. Taiteen tuottama tieto

6.1. Taide tuottaa ymmärrystä

Taiteellisen tuottamisen tehtävä tutkimuksessa on monisyinen ja monipuolinen. Verrattuna tutkimukseen, joka ei käytä taiteellista tuottamista metodinaan, tarjoaa se kompleksisempaa ja monitulkintaisempaa tietoa. Tutkijan on käytettävä hyväkseen sellaisia tietoisuuden tuottamisen tapoja, jotka eivät rajoitu kielelliseen kommunikaatioon. Teoksessaan *Art Practice as Research* (2010) Graeme Sullivan ehdottaa, että on olemassa teoretisoinnin tapoja, jotka auttavat meitä ymmärtämään asioita tavalla, jotka ovat kompleksisempia kuin ns. selittävät teoretisoinnin mallit. Hänen mukaansa nämä teoriat pohjautuvat kokemuksiimme ja kohtaamisiimme. Kyseessä on kognitiivinen prosessi, jonka myötä se mitä tiedämme, muokkaa meidän kanssakäymisiämme ja muuttaa tietoisuuttamme. (Sullivan, 2010, s.96.)

Taiteellisen toiminnan myötä tutkija pystyy muodostamaan ymmärrystä, sillä taiteensa kautta hän kommunikoi toisten ihmisten sekä ympäröivän todellisuutensa kanssa. Taide tuottaa tietoa, joka on moniaistista, ja jonka muodostaminen ja tulkitseminen tapahtuvat useilla eri tietoisuutemme osa-alueilla. Tässä mielessä taiteellisen tutkimuksen tuottama tieto voidaan tulkita kokonaisvaltaiseen ymmärrykseen pyrkivänä. Sen kietoutuu tajuntaamme mahdollisimman monilla eri tavoilla, ja herättää meidät avautumaan usealla eri tasolla. Tämän seurauksena tieto pureutuu meihin paljon syvemmälle, kuin jos vastaanottaisimme sen vain yhden kanavan välityksellä. Taide myös auttaa meitä näkemään asioita uusilla tavoilla. Se voi tarjota näkökulmia, jotka olisivat muuten jäänyt meiltä havaitsematta. Tietyssä mielessä taide voi aiheuttaa katsojilleen ”shokkeja”, se voi loukata meidän intuitiotamme tavoilla, jotka vaativat meitä muuttamaan arvojamme

ja näkemyksiämme. En tarkoita sitä, että vain provokatiivinen taide tuottaa näitä shokkeja. Myös taide, joka on lempeää, pehmeää ja rauhoittavaa, voi aiheuttaa niitä. Kun me reagoimme näihin shokkeihin, on meidän mahdollista saada uudenlaista ymmärrystä, ja rikastaa ajatteluamme taiteen kautta.

6.2. Jakaantumaton ja jakautuva totuudentapahtuma

Mielestäni tutkijan on tärkeää tehdä selväksi, mikä on se totuuskäsitys, johon hänen tutkimuksensa nojaa. Erityisen tärkeää se on tehdä selväksi puhuttaessa taiteellisesta tutkimuksesta. Sen käyttämät metodit sekä vaivalla löydetyt tutkimustulokset ovat takuulla helppo tyrmätä, mikäli sen tieteellisyyttä ja totuus pohjaa arvioidaan esimerkiksi luonnontieteiden kontekstissa. On toki intuitiivista väittää, että ”taiteen totuus” on eri asia kuin ”matemaattinen totuus”, mutta tälle väitteelle tulisi osata esittää myös perusteita. Tässä luvussa selvennän sitä, minkälaisen totuuskäsityksen raameihin tutkimukseni asettuu, ja perustelen tätä sekä tutkimusmetodini että käsittelemäni aiheen kannalta.

Artikkelissaan *Onko ”taiteellinen tutkimus” ylipäättään mielekäs käsite?* (2001)

Tuomas Nevanlinna ehdottaa kahta erilaista tapaa lähestyä tutkimuksellista totuutta. Hän kutsuu näitä termeillä jakaantumaton ja jakautuva. Tällä jaottelulla hän pyrkii erottelemaan tieteen ja tutkimuksen eri lajeja toisistaan. Jaottelu myös helpottaa sitä, että totuudellisuudesta voi puhua mielekkäästi eri aloille kuuluvien tutkimusten piirissä. Tämä purkaa osittain matemaattis- luonnontieteellisten alojen yhden totuuden hegemoniaa, joka helposti jyrää toisten alojen tuottaman tiedon alle.

Jakaantumaton totuus on luonteeltaan matemaattinen. Se pysyy samana, vaikka tietoa levitetäisiin eteenpäin (esim. opettajalta oppilaille). Tieto ei muuta muotoaan, eli toisin sanoen se ei jakaudu, vaikka sitä voikin jakaa loputtomasti. Siitä ei ole siis eri versioita tai näkemyksiä, eikä siitä voi tehdä tulkintoja. (Nevanlinna, 2001, s.62.)

Jakautuva totuus on täysin erilainen ja tietyssä mielessä monimutkaisempi totuuden tapahtumisen tapa. Tapahtuessaan se tuottaa sellaisia asioita, joita me kutsumme teoksiksi. Taideteosta ei voisi kutsua teokseksi, ellei siitä tehtäisi uusia ja erilaisia tulkintoja joka kerta, kun se vastaanotetaan. Jakaantuminen on tällaisen totuudentapahtuman ehto, ei este. Se on tapa, jolla esimerkiksi taiteen totuus tapahtuu. Jakautuva totuus ei kuitenkaan tuota pelkästään subjektiivisia tulkintoja; se tuottaa totuuksia, joissa ihmiset elävät. Näin ajateltuna esimerkiksi uskonnollisten tekstien, harjoitteiden jne. voi sanoa tuottavan totuutta. Jakaantuessaan tällainen tieto luo uusia kokemusmaailmoja ja elämänmuotoja. Se tuottaa kulttuuria ja inhimillistä elämää. (Nevanlinna, 2001, s.62.)

Jakautuva totuuskäsityksen kannalta olennaista on se, että totuus tapahtuu suuremmassa skaalassa, kattaen näin kokonaisia elämäntapoja. Sitä ei voi siis arvostella jakautumattoman totuuden ehdoilla; tällaiset arvostelmat aiheuttavat mustavalkoista ajattelua ja kärjistyneen subjektiivisia tulkintoja. Jakautuva totuus tapahtuu nimenomaan jakaantuneisuudessaan; se perustuu maailman rajaamiseen. Siinä eläminen on aina osittaisuudessa tai erheellisyydessä elämistä. Jakautuessaan se myöntää oman haavansa, ja myöntää, ettei kukaan voi koskaan olla täysin oikeassa. Sitä ei voi palauttaa mihinkään yksittäiseen muottiin sopivaksi, ja se pakenee jokaista yritystä sovittaa sitä yhteen, lopulliseen tulkintaan. Tämä pakeneminen, ja taistelu yhdenmukaistumista vastaan, ovat juuri sitä, mille jakautuva totuus perustuu. (Nevanlinna, 2001, s.63.) Tässä taistelussa jakautuva totuus pakottaa

kommunikoimaan. Se myöntää, että totuutta ei voi omistaa, ja juuri tämän takia sen on pakko käydä jatkuvaa dialogia. Tässä ominaisuudessaan se on taiteen ytimessä; ei ole valmiita vastauksia, ja keskustelu ja ajatuksen vapaa juoksu eivät tule koskaan loppumaan.

Artikkelissaan Nevanlinna esittää myös erottelun kokeellisen ja ei-kokeellisen tutkimuksen välillä. Hänen mukaansa tutkimus voidaan paikantaa tutkimuskentällä sijoittamalla se joko kokeellisen tai ei-kokeellisen piiriin, ja sen sisältämän totuudentapahtuman perusteella. Taiteellinen tutkimus on siis kokeellista tutkimusta, jossa totuus tapahtuu jakautuvasti. Verrannollisena esimerkkinä on matematiikka, joka ei ole kokeellista, ja totuudentapahtuma siinä on jakautumatonta.
(Nevanlinna, 2001, s.65.)

6.3. Tutkielman totuuskäsitys

Tutkielmassani tulen viittaamaan Nevanlinnan jaotteluun jakautuvaan ja jakautumattomaan totuudentapahtumaan. Tämä jaottelu on mielekäs siitä syystä, että käyttämäni tutkimusmetodi tuottaa kokeellista ja jakautuvaa tietoa ei-kokeellisen ja jakautumattoman sijaan. Rinnastus on tärkeä, sillä se auttaa löytämään ratkaisun dikotomiaan subjektiivisen ja objektiivisen välillä. Haluan erityisesti korostaa, että taiteellisen tutkimuksen tuottama tieto ei ole ”subjektiivista” tai ”epätieteellistä” vaan jakautuvaa. Sen ei voi myöskään sanoa olevan ”objektiivista” sanan perinteisessä mielessä. Tämä vastakkainasettelu on hylättävä, sillä siihen keskittyminen ei edistä eri alojen välistä ymmärrystä ja yhteistyötä. Se on luonteeltaan myös hyvin arvovärittynyt, ja tutkijana tahdon suhtautua tutkittavaan kohteeseeni mahdollisimman arvovapaasti.

Taiteellinen tutkimus tuottaa tietoa, joka täytyy kohdata taiteen kontekstissa. Koska se on luonteeltaan jakautuvaa, ei sitä pysty käsittelemään jakautumattoman tiedon tavoin. Missä tahansa taiteellisessa tuottamisessa täytyy hyväksyä sen sisältämä särö; taiteen totuus tapahtuu juuri tämän särön kautta. Lukijan on myös ensiarvoisen tärkeää ymmärtää, että taiteellinen tutkimus ei pyri tuottamaan samanlaista tietoa kuin muut vakiintuneet tutkimusmenetelmät. Särönsä kautta taide ei tuota faktoja; sen sijaan se avaa uusia näkökulmia, ja parhaimmillaan kokonaan uusia maailmoja.

Myös tutkimuskohteeni on sellainen, että sen yhteydessä tulee puhua jakautuvasta tiedosta ja totuudesta. Tämä ei tarkoita sitä, että pidän jompaakumpaa lähestymistapaa ”parempana”. Olen sitä mieltä, että kummallekin on paikkansa, mutta meidän täytyy vain olla tarkkoja siinä, että kummasta puhumme. Uushenkisessä diskurssissa esiintyvä totuuskäsitys on selkeästi jakautuva. Näin ollen tutkimukseni kannalta on kohtuullista, että kirjoitan siitä totuutena sen sijaan, että yrittäisin jakautumattomaan totuuskäsitykseen nojaten kumota sen esittämät väitteet maailmasta. En myöskään halua kirjoittaa toistuvasti ”totuudesta” lainausmerkeissä. Jos tekisin näin, jäisin tietynlaisen normatiivisen ajattelutavan vangiksi. Tällöin tutkielmani ei olisi mahdollista tavoittaa samankaltaista ymmärrystä, kuin jos hyväksyn uushenkisen totuuskäsityksen validina jakautuvan totuudentapahtuman puitteissa.

Tämä ei missään tapauksessa tarkoita kriittisyyden hylkäämistä. Päinvastoin. Kun omaksun käsityksen kahdenlaisesta totuudentapahtumisen tavasta, on se vertailukelpoisempi, kuin jos tarkastelisin kohdettani toinen silmä ummistettuna. Rinnastaessani kaksi erilaista epistemologista tulokulmaa, antaa se sekä minulle että lukijalle tarkemman käsityksen siitä, mille akselille tämä totuus sijoittuu. Se asettaa kriittisen tarkastelun oikeanlaiseen kontekstiin, ja tarjoaa sille sopivan terminologian. Näin vältän myös sen ongelman, että valjastaisin oman henkilökohtaisen

totuuskäsitykseni tutkielmani näkökulmaksi. Oli tutkijan oma näkemys kuinka sofistikoitunut tahansa, ei se ole pätevä, mikäli se ei anna tilaa toisille äänille, ja vaihtoehtoisille tavoille lähestyä maailmaa.

Pyrin tutkimuksessani siihen, että kriittisestä otteesta huolimatta en suhtautuisi tutkimaani kohteeseen ennakkoluuloisesti. Tämä on mielestäni tärkeää, sillä usein tiedemaailma ja sekulaari yhteiskunta suhtautuvat huvittuneesti ns. ”ei-tieteellisiin” ilmiöihin. Tutkielmani on tieteellinen, mutta se viittaa ilmiöön, joka ylittää tieteen määrittämät rajat. Uskonnollisuus ja henkisyys eivät tänä päivänä ole kovinkaan tervetulleita tieteen maailmaan. Tutkijana pyrin loiventamaan näiden eri sfäärien välistä kuilua, ja tuomaan niiden välille asiallista keskustelua. Vain tällaisilla lähtökohdilla pystyn mielestäni kerryttämään kokonaisvaltaista ymmärrystä tutkimastani aiheesta.

Rivitaloasunto. Järvenpäässä.

*Kahvi on täplittänyt vahakankaaseen tähdistön,
paperikorista kehoaa hucjuvia pyramideja.*

*Auringonsäteet soittavat säkeitään sälekaihtimilla,
ja feng shuit ovat kehzillaan.
Amassa häilyy laventelintucksu.*

*Toisinaan täällä tapahtuu kummia.
Väitetään, että eilen illalla täällä
joku irtautui ruumiistaan.*

*Näki hohtavan hopealangan.
Kuuli mestarien kuiskeen ja
elämänpuun latvan havinan.*

*Juuri täällä, Lahdenväylän liepeillä.
Enkelten sädekehäratjen suojassa.
Keijukaisten kehossa, puutarhamallin katveissa.*

*Täällä lähikaupan granaattomenat
kerryttävät bonusta rajan taa, ja
pullekuitit avaavat polun kohti ikuisia elämää.*

7. Tutkimusmenetelmät

7.1. Taiteellinen tutkimus etsijyytenä

Pro Gradussani käytän taiteellisen tutkimuksen tarjoamia metodeja.

Kuvataidekasvattajana ja taiteen ammattilaisena koen tärkeäksi, että pystyn kommunikoimaan tutkimuksessa syntyneen tiedon myös taiteen keinoin. Taiteet, yhtä lailla kuin tieteet, ovat oivaltamisen ja löytämisen, ymmärryksen laajentamisen ja muovaamisen tapoja. Molemmat niistä tarjoavat kognitiivista sisältöä, ja osallistuvat todellisuuden muokkaamiseen. (Laiho, 2007, s.81.) Sekä tiede että taide ovat muovanneet sitä maailmaa ja kulttuuria, jossa elämme tänä päivänä. Taiteella pystyn tavoittamaan jotain sellaista, jota on lähes mahdotonta kääntää akateemiselle tutkimuskielelle. Kykenen vastaamaan tutkimuskysymykseeni osuvammin, ja tuottamaan uusia ja relevantteja kysymyksiä tutkimastani aiheesta.

Taiteellinen tutkiminen on laadullista tutkimista, jossa valittua tutkimuskohdetta lähestytään taiteellisesta toiminnasta tutuilla menetelmillä. Leimallista taiteelliselle tutkimiselle on sen tavoite luoda ja tuottaa täysin uudenlaista tietoa. Tähän se pyrkii käyttämällä kokeellisia ja heuristisia metodeja. (Varto, 2017, s.22.) Tutkimuksessa käytettävän taiteen tulee olla omaleimaista ja oivaltavaa, jotta se voisi tuottaa tätä uutta tietoa. Ei riitä, että tuotettu taide on taidokasta tai miellyttävää, vaan sen täytyy tuoda esiin jotain sellaista, joka ei usein tule nähdyksi. Itsetarkoituksellinen uutuudentavoittelu ei välttämättä tuota kiinnostavaa tai laadukasta taidetta, eikä se näin ollen kuulu taiteellisen tutkimuksen piiriin. Ennakkoluulottomuus on kuitenkin johtotähti, jota taiteellista tutkimusta tekevän on seurattava, jotta tutkimuksen tavoitteet toteutuisivat. Luovuus ja kokeellisuus ovat olennaisia elementtejä onnistuneessa tutkimuksessa, oli kyseessä sitten taiteellinen tai ei-taiteellinen tutkimus. Mikäli uusia

näkökulmia ei esitetä, ja kokeiluja ei tehdä, ei uutta tietoa ole mahdollista synnyttää. (Hannula, Suoranta, Vadén, 2005, s.112.)

Taiteen käyttäminen tuo uudenlaisia haasteita ja mahdollisuuksia tutkimuksen kentälle. Tutkijan on lähtökohtaisesti tehtävä epätyypillisempiä ja rohkeampia ratkaisuja etsiessään vastauksia tutkimuskysymykseensä. Tuotetun materiaalin arvo ei ole siinä, kuinka ”objektiivista” se on. Pikemminkin sen arvo on siinä, kuinka hyvin se onnistuu kerimään esiin jotain sellaista, joka on perinteisessä tutkimuksessa jäänyt huomiotta. Taiteellista tutkimusta ei tehdä kauniiden kuvien vuoksi, vaan hyvin monenlaisista erisistä. Sitä voidaan tehdä esimerkiksi, jotta käsityksemme tiedosta rikastuisi- jotta voisimme haastaa sen, mitä jo tiedämme ja uskomme. Taiteellista tutkimusta voidaan ajatella tehtävän myös sen takia, että syntyisi kiinnostavampaa, kokonaisvaltaisempaa ja kriittisempää taidetta. Sen voi ajatella myös olevan demokraattista tutkimusta, sillä sen on mahdollista tavoittaa sellaiset ihmiset, jotka eivät perinteisiin tutkimusteksteihin pysty tutustumaan.

Olemukseltaan tutkimani aihepiiri kääntyy parhaiten taiteellisen tutkimuksen kielelle. Uushenkisyyden keskiössä on nimenomaan uuden etsiminen, ennakkoluulottomuus ja eklektisyys. Nämä piirteet ovat melko tunnusomaisia myös taiteellisessa tutkimuksessa, jossa pyritään erilaisin kokeellisin metodein tuottamaan uudenlaista tietoa käsitellystä asiasta. Etsijyys, kuten olen sen aikaisemmin määritellyt luvussa 2.3., rinnastuu mielestäni oivallisesti myös taiteelliseen tutkimukseen. Molemmissa tavoitellaan uutta tietoa, ja yhdistellään ennakkoluulottomasti osia erilaisista perinteistä. Käytän etsijyyttä tutkielmassani eräänlaisena taiteellisen tutkimuksen käsitteellistettynä muotona. Tämä antaa minulle perusteita liikkua eri tieteenalojen välillä, ja tehdä tutkimusta kuin suurta kollaasia tai kudelmää. Samaan aikaan kun etsijyys laajentaa mahdollisuuksiani tutkijana, luo se ymmärrystä tutkimastani aiheesta, ja pitää fokuksen

tutkimustehtävässani. Tämä johtuu siitä, että etsijyys on niin olennainen osa uushenkistä diskurssia, ja omaksuessani etsijän roolin tutkielmassani, pääsen lähemmäs tutkimaani kohdetta.

Etsijyys on siltojen rakentamista sellaisten diskurssien ja ajattelutapojen välillä, jotka eivät perinteisesti ole keskustelussa keskenään. Kun etsijä laittaa ne keskustelemaan keskenään, luo hän samalla uudenlaista tietoa- tietoa itsestään, ja suhteestaan ympäröivään maailmaan. Teoksessaan *Taiteen tehtävä* Teemu Mäki kirjoittaa (2017, s.397): ”Taiteellista tutkimusta ei tehdä vain tiedon vuoksi vaan myös niiden asioiden vuoksi, jotka ovat tiedon tuolla puolen. Tämä on taiteellisen tutkimuksen tärkein erityispiirre”. Tässä väittämässä kiteytyy hyvin se, minkä vuoksi lähestyn käsittelemääni aihetta ja tutkimuskysymyksiä nimenomaan taiteellisen tutkimuksen menetelmin. Vaikka uushenkisyyttä voi käsitellä yhteiskunnallisena ilmiönä, jäisi ymmärryksemme siitä vajaaksi, jos kieltäytyisimme näkemästä siinä sellaisia piirteitä, joista meillä ei voi olla tietoa. Olen kiinnostunut myös sellaisista taustatekijöistä, jotka jäävät uskontoa ja henkisyttä tutkiessa sekulaarien selitysmallien tavoittamattomiin. Sekä taiteessa että metafysiikassa on aina mukana ripaus tunteimatonta.

7.2. Reflektiivisyyden kirjo

Tärkeä ominaisuus tutkimuksessa, ja erityisesti taiteellisessa tutkimuksessa on sen mahdollisuus tuottaa uudenlaista tietoa, ymmärrystä ja näkökulmia. Jotta tällaisen uuden tiedon mahdollisuus maksimoituisi, on taiteellisen tutkimuksen oltava reflektoivaa. Ollessaan reflektoivaa, se välttää puhumasta vain yhdellä suulla. Siitä tulee moniäänistä sekä suhteessa itseensä, ja se tuottaa keskustelua myös itsensä ulkopuolella. Teoksessaan *Art Practice as Research* (2010) Graeme Sullivan ehdottaa,

että haastaakseen aikaisempaa tutkimusta, ja avatakseen uusia perspektiivejä, on taiteellisen tutkimuksen sisällettävä neljä refleksiivistä käytännettä. Nämä ovat itsereflektiivisyys, reflektiivisyys, dialogisuus ja kysyminen/ kyseenalaistaminen. (Sullivan, 2010, s. 110.) Tutkielmassani olen kokenut tärkeäksi pitää kiinni näistä käytänteistä, jotta pystyisin säilyttämään kriittisen otteen tutkimaani aiheeseen ja tutkimustuloksiin, sekä myös omaan taiteelliseen toimintaani. Selitän nyt, miten itse ymmärrän nämä reflektiiviset harjoitteet osana tutkielmaani, ja millaisilla tavoilla olen soveltanut niitä käytännössä.

Itsereflektiivisyys tutkielmassani näkyy siinä, että olen tietoinen niistä syistä ja motiiveista, jotka ohjaavat tutkielmaani jokaisessa sen tekovaiheessa. Minulle on tärkeää, että tutkielmani käsittelee aihetta, jonka koen kiinnostavana, ja jonka tutkimisen koen tärkeäksi monista eri syistä. Mikäli tutkielmani aihe tulisi ulkoapäin annettuna, en pystyisi muodostamaan siihen henkilökohtaista sidettä, enkä kykenisi suhtautumaan kriittisesti omiin ennakko-oletuksiini. Jos tekisin tutkielmaa etäältä, mekaanisesti, olisi siinä vaarana, etten kykenisi todella sisäistämään tekemiäni havaintoja, ja jalostamaan niitä ymmärrykseksi. Itsereflektiivisyys tarkoittaa sitä, että pystyn käsittelemään tutkimaani aineistoa luovasti ja heuristisesti. Olen tarkka myös sen suhteen, että en sekoita omia ennakko-oletuksiani tutkimukseen. Vaikka oma ajatteluni ei vastaa uushenkisiä ajattelutapoja, pyrin silti ymmärtämään tutkimaani kohdetta mahdollisimman intiimisti ja empaattisesti.

Refleksiivisyys on keino, jonka avulla tulen tutkijana tietoiseksi kaikista erilaisista näkökulmista, joiden avulla tutkimaani aihetta on mahdollista lähestyä. Tämä tarkoittaa myös ymmärrystä niistä strategioista, joita minun on mahdollista käyttää löytämieni tutkimustulosten kommunikoimiseen. Reflektiivisyyden nimissä olen päätenyt tutkimaan aihettani monien eri tieteenalojen näkökulmista. Kun olen koonnut tietoa

aiheesta monilta eri tieteenaloilta, on tästä informaatiosta mahdollista tuottaa synteesi taiteena.

Dialogisuus on tutkielmassani keskustelua erilaisten merkitysten ja merkitykselliseksi tekemisten välillä. On ollut kiinnostavaa tutkia sitä, millaisia merkityksiä haastateltavani antavat sekä taiteelleen, että muille heidän kohtaamilleen ilmiöille. Nämä merkityksenannot poikkeavat omistani- seikka, mikä asettaa minut väistämättömään keskusteluun erilaisista arvoista, merkityksistä ja maailmankuvista. Esitän tutkimuskohteeni neutraalisti ja arvovapaasti, mutta kommentoin sitä myös tutkijana siltä osin, kuin se on kriittisen keskustelun kannalta tarkoituksenmukaista.

Dialogisuus johtaa myös viimeiseen harjoitteeseen, joka on kysyminen ja kyseenalaistaminen. Tutkielmassani en halua osoittaa omaa näkökulmaani sen paremmaksi kuin mitään toistakaan näkökulmaa. Olen kyseenalaistanut omia ennakkokäsityksiäni yhtä lailla, kun olen kyseenalaistanut tutkimani kohteen sisällä esiintyviä dogmeja, oletuksia ja käytänteitä. Jo valitsemalla tutkielmani kohteeksi aiheen, joka ei vastaa omia ennakko-oletuksiani, asetan omat ajatukseni kyseenalaistamisen keskiöön. Pohjimmiltaan koko tutkielmani perustuu kysymiseen ja kyseenalaistamiseen: taide, tutkimus ja etsijyys ovat kaikki erilaisia tapoja kysyä ja luoda merkityksiä, ja tutkielmassani yhdistän nämä kaikki tuottaakseni vielä lisää ja lisää kysymyksiä.

7.3. Taiteellisen tutkimisen menetelmästä

Tutkielmaa tehdessäni taiteellinen tuottaminen on kulkenut yhtä matkaa teoreettisen osion kirjoittamisen kanssa. Lukemani kirjallisuus, kirjoittamani teoreettinen sekä luova teksti että tekemäni videotaide ruokkivat toinen toisiaan. Tämän vuoksi tutkielman teko on ollut orgaaninen ja kokonaisvaltainen prosessi. Sen eri vaiheissa olen pystynyt parhaani mukaan hyödyntämään niitä taitoja ja työkaluja, joita kuvataidekasvatuksen kandi- sekä maisteriohjelma ovat minulle tarjonneet.

Teoksessaan *Artistic Research Methodology: Narrative, Power and the Public* (2014) Mika Hannula, Juha Suoranta ja Tere Vadén ehdottavat taiteelliselle tutkimukselle perus -formulaa. He esittävät siihen kuuluvan sekä taiteellisen prosessin, että sen käsitteellistämisen ja näkökulman argumentoinnin. (Hannula; Suoranta; Vadén, 2014, s.15.) Tämä ei kuitenkaan tarkoita erottelua käytännön ja teorian välillä, sillä sekä käytäntö että teoria tapahtuvat molemmissa osissa. Usein taiteellinen tuottaminen on teoreettisten havaintojen ja löydösten informoimaa, ja sen käsitteellistäminen saattaa olla luovaa. (Hannula ym. 2014, s.17.) Taiteellisessa tutkimuksessa onkin, että sellaiset taiteentekemiselle perustavanlaatuiset tekijät kuten luovuus, ilmaisu, visuaalisuus, esittävyys, poliittisuus yms. problematisoidaan ja käsitellään johdonmukaisesti. Koska taiteellisen tutkimuksen perustana on tekemisen ja ajattelemisen välinen suhde, täytyy se käsitteellistää tutkimusta palvelevalla tavalla. (Wesseling, 2016, s.20.)

Olen itse havainnut tutkielmani noudattavan tätä kaavaa. Tutkielmani käsitteellistäminen ja samaistaminen henkiseen etsijyyteen on ollut tulosta omasta kokeilevasta ja etsivästä kirjoittamisen tavastani- eli tässä tapauksessa taiteellinen toimintani on suoraan vaikuttanut tutkielmani teoreettiseen osioon. Toisaalta tekemäni teoreettiset löydökset ovat tarjonneet materiaalia taiteelliseen prosessiini. Ilman

tutkimuskirjallisuutta ja aineistoani, en olisi voinut tehdä sellaista taidetta, mitä minun on ollut mahdollista tehdä teoreettisen viitekehyksen sisäistettyäni. Taiteen tekeminen simultaanisesti tutkimuskirjoittamisen kanssa on mahdollistanut dialogisuuden tutkielman eri näkökulmien kanssa. Olen voinut liikkua positiosta toiseen- tutkijana ja taiteilijana, mutta myös lähestymään tutkimaani kohderyhmää empaattisesti ja ennakkoluulottomasti. Taiteessani olen tavallaan lähestynyt näiden henkisten etsijöiden maailmaa, ja lainaamalla elementtejä heidän diskurssistaan olen mielestäni onnistunut sisäistämään kokonaisvaltaisemmin, mistä tutkimassani ilmiöstä lopulta onkaan kyse.

7.4. Kielen kuvia

Luova kirjoittaminen on vakiintunut osa taiteellisen toiminnan kaanonin. Se pyrkii tuottamaan eläväistä ja ilmaisuvoimaista tekstiä, joka on rikasta, nyanssipitoista ja joskus jopa arvaamatonta. Luovan kirjoittamisen synnyttämä teksti on usein evokatiivista, eli se tuottaa vahvoja mielleyhtymiä, tunteita ja assosiaatioita. (Barone & Eisner, 2006, s.97.) Evokatiivinen teksti vetoaa useimmiten lukijan aisteihin, ja on yleensä korostuneen kuvailevaa. Tekstin vedotessa voimakkaasti lukijan omaan aisti- ja kokemusmaailmaan, toimii se äärimmäisen tehokkaana vaikuttamisen muotona. Taidokasta evokatiivista tekstiä lukiessamme emme voi välttyä sen meille tarjoamilta mielikuvilta ja assosiaatioilta. Teksti herättää meissä tunteita, muistoja ja mielitekoja jo ennen kuin kykenemme täysin jäsentämään, miksi näin on. Tästä syystä taitava kirjoittaja voi johdatella meidät näkemään asiat uudella tavalla, sanomalla vain sen mikä on tarpeellista. Lukija itse täyttää tekstin aukot omilla henkilökohtaisilla merkityksillään (Barone & Eisner, 2006, s.97.)

Tutkimustekstissä tämä toimii mainiosti, kun kirjoittaja haluaa kommunikoida lukijalle ajatuksiaan ja havaintojaan käsittelemästään aiheesta. Hän voi myös osittain vastata tutkimuskysymykseen, tai esittää näkemyksiään, jotka ovat muuten hankalasti ilmaistavissa. Tutkimuksessa käytetty luova kirjoittaminen on tietystä mielessä ekonomista; kun kirjoittaja on taidokas, ja hänellä on selkeä näkemys siitä, mitä haluaa lukijalle ilmaista, pystyy hän tähän parhaimmillaan muutamalla sanalla. Jos tämä ajatus yritetään ilmaista perinteisellä tutkimuskielellä, voi se olla paljon tilaa ja aikaa kuluttavampaa. Usein johtoajatus ehtii kadota, ennen kuin lukija ehtii sen tavoittaa. On myös lukijalle mielekkäämpää, kun hän saa itse osallistua tiedon muodostamiseen dynaamisen assosioinnin ja tekstuaalisen vuorovaikutuksen kautta. Perinteinen tutkimusteksti saattaa pahimmillaan olla normatiivista ja kankeaa, mikä tekee lukemisesta työlästä ja uuvuttavaa. Luova tutkimusteksti taas on parhaimmillaan silloin, kun se ei ole liian hämärää ja saavuttamatonta, vaan silloin, kun se avautuu intuitiivisesti laajemmallekin lukijakunnalle. Tärkeintä on kielen tarkkuus ja oivaltavuus. (Svenungsson, 2007, s.21.)

Mielestäni olisi tärkeää, että yhä useampi tutkija ja taiteilija rohkenisi käyttää kieltä poikkeavilla tavoilla. Kun mikä tahansa teksti on evokatiivisempaa, on se samalla myös dialogisempaa ja siten demokraattisempaa. Tällaisten keinojen kautta tutkimuksen mahdollisuus löytää uutta maksimoituu. Tutkielmassani argumentoin kielellisesti käyttämällä sekä perinteisempää akateemista tutkimustekstiä, että runomuotoista tekstiä. Kirjoittamani runot ovat dialogissa tekemäni tutkimuksen kanssa, ja tekstilajit informoivat toinen toisiaan. Tässä roolissaan taide on tutkimusmateriaalia. Käyttämällä kieltä tavalla, joka poikkeaa normaalista tutkimuskielestä, on käsittelemäni aihe kirkastunut minulle paremmin. Jos olisin pitäytynyt perinteisemmässä tutkimuskielessä, olisi käsittelemäni aihe saattanut jättää paljastamatta jotain olennaista itsestään. Näin ollen käyttämäni luova teksti informoi tutkimustuloksiani.

7.5. Saavuttamattoman dialektiikka

Saavuttamattoman dialektiikka on länsimaisessa kulttuurissa esiintyvä kertomus, jolla viitataan pyrkimykseen saavuttaa jokin näkymätön tavoite, joka voidaan tuntea ja identifioida, mutta joka ei ole aistein havaittavissa. Kyseessä on jännite tunnetun ja tuntemattoman, tiedostetun ja tiedostamattoman, varman ja epävarman välillä. (Hannula ym. 2005, s.68.) Keskeistä tässä kertomuksessa on, että saavuttamaton on yksilöä eteenpäin ajava voima, ja sen tavoitteena on yksilön täydellistyminen eli individualiteetti. Tämä kertomus esiintyy myös lähes kaikissa länsimaisissa esoteerisissa liikkeissä. Myytti on monille tuttu esimerkiksi Graalin legendasta, Tohtori Faustin tarinasta sekä Carl Jungin tuotannosta. Nykyaikaisen etsijyyden voi katsoa toisintavan tätä samaa kertomusta. Skaala, missä tätä kertomusta toteutetaan, on laajennut, mutta fokus on kuitenkin yksilön loputtomassa taivalluksessa kohti saavuttamatonta.

He ovat saapuneet.

*Hauraat luut hohtaen he
nauravat sinistä sähköä.*

*Säkenöivät lähiöiden kristallikuoroina,
kuoriutuvat yöbusseista
asettuvat kehään.*

*Kipinöivät kantapäät, perkkanaraaste-
profetiat.*

*Laavalamppujen lämmössä he vartovat
ja varttuvat.*

Siirtävät lasia, pitävät yhtä.

*Allaan muovimatot,
yllään osamaksu-taivas.
Puolitksi lunastettu kuunkierto.*

Saavuttamattoman dialektiikkaa voi soveltaa taiteelliseen tutkimukseen kahdella tavalla. Ensinnäkin, dialektiikka viittaa erityisesti ajatukseen siitä, että tietoisien mielen dynaaminen ja jatkuvasti liikkeessä oleva voima luo ja synnyttää uniikkia kulttuuria. Saavuttamattoman dialektiikka sisältää myös premissin siitä, että maailma rakentuu kielellisesti. Tältä osin se soveltuu taiteellisen tutkimuksen työkaluksi. Kieli ei ole olemassa vain asioiden kuvaamista varten. Se myös kirjaimellisesti rakentaa ja muuttaa maailmaa, ja vaikuttaa ihmisten tietoisuuksiin. (Hannula ym. 2005, s.69.) Tästä näkökulmasta tarkasteltuna luovan kirjoittamisen voi nähdä tapana tarkastella maailmaa, ja samaan aikaan tuottaa uutta tietoa siitä. Mikäli tekstiä käytetään dialektisesti, on tutkijan henkilökohtaiselle kokemukselle annettava sijaa tiedonmuodostamisessa.

He ovat saapuneet.

*Nuoret korvat säteilevät malmia,
yhdeksä he tervehtivät uutta tähteä.*

*Mikrokuoritut hiipiänsä,
kalkitut nielunsa,
valekyynin koristellut otsalohkot.*

*Universumi on hologrammitarra
muropaketissa.*

*Fraktaali aika värityskirjoissa.
Hermorotujen syntetisaattori-syke,
hopeoitu teknotranssi,
etäällä ujeltava kaupunki-haiku.*

*Meditoiden parkkihalleissa,
he kanavoivat valaiden lauluja.*

*Virittävät aistinsa ja
virittävät jousensa.*

Välo-clennot, indigolapset.

He ovat saapuneet.

Kirjoittamisen tyylejä, jotka pitävät tutkijan henkilökohtaista kokemusta arvossa, voidaan kutsua diskursiiviseksi kirjallisuudeksi. Tällainen teksti soveltuu taiteelliseen tutkimukseen, jossa tekstin evokatiivisuus on tärkeä osa kokonaisuutta. Teksti toimii suhteessa tutkijaan, tutkielmaan ja tutkittuun aiheeseen, sekä vastaanottajaan. Tämän lisäksi se muodostaa yhteyksiä sosiaalisiin, kulttuurisiin ja historiallisiin konteksteihin. Keskustelua luodaan menneen ja tulevan välille, jotta ongelmia voitaisiin tunnistaa ja niille voitaisiin etsiä luovia ratkaisuja. (Hannula ym. 2005, s.71.)

8. Analyysimetodit

8.1. Analyysimetodin valinta

Analyysimetodin valitseminen ei ollut yksiselitteistä. Tutkimaani aihetta voisi lähestyä hyvin monesta eri suunnasta, ja melkein minkä tahansa metodologian käyttö voisi olla perusteltu ratkaisu. Tutkimuskysymykseni kuitenkin ohjasivat valintaani. Koska tutkimustehtäväni koskee hyvin pitkälti uushenkisyyden estetiikkaa ja muotokieltä, päädyin käyttämään formalistista kuva-analyysiä. Perustelen valintaani myös sillä, että formalismi kietoutuu perinteisesti yhteen taiteen metafyyssisten kysymysten kanssa. Formalistinen kuva-analyysi ja taiteen tulkinta ovat tietystä mielestä hyvin lähellä etsijyyttä. Se sallii myös sellaiset kysymykset, joista meillä ei voi olla varmaa tietoa, ja syleilee niitä. Tämän metodin avulla voin tutkijana lähestyä siis tutkimaani kohdetta, vaikka kysymykseni eivät koskekaan metafyyssisiä propositioita vaan estetiikkaa.

Formalistinen analyysi antaa myös tilaa taiteelliselle tutkimukselle. Koska sen lähtökohdat ovat kokemusperäisessä tiedossa, sen avulla on mahdollista tehdä kokeellista ja

evokatiivista tutkimusta (Feagin, 2012, s.113.) Tämän lisäksi otin analyysimetodia valitessani huomioon tekemäni haastattelut. Niitä lukiessani kiinnitin huomiota haastateltavieni taidekäsitykseen. Niissä kaikissa korostuu taiteentekemisen ja sen vastaanottamisen subjektiivisuus, kokemuksellisuus ja intuitiivisuus. Oikeita tai vääriä vastauksia ei ole, ja erityistä painoarvoa annetaan tulkinnallisuudelle ja kuvien herättämille tuntemuksille. Tämä on yhteneväinen formalistisen analyysin kanssa, joka antaa nimenomaan painoarvoa taideteosten tuottamille tunne- elämän mielikuville (Eaton, 1994, s.98.)

Harkitsin myös ikonologisen kuva-analyysin käyttämistä, mutta totesin sen toimivan huonosti tässä tutkielmassa. Vaikka uushenkisessä taiteessa käytetäänkin vaihtelevissa määrin symboliikkaa, siihen ei kuulu samanlaisia yhteisön sisällä jaettuja symboleita kuin uskonnollisissa tai mytologisessa taiteessa. Uskoisin uushenkisen symboliikan perustuvan henkilökohtaisiin merkityksenantoihin, joten tässä suhteessa sitä olisi haastavaa tutkia ikonologisella analyysillä.

8.2. Formalismi ja taiteen henkisyys

Formalismi on syntynyt samoihin aikoihin kuin moderni abstrakti taide, ja pyrkii näin ollen vastaamaan sellaisiin kysymyksiin, jotka olivat tälle taiteelle ominaisia (Eaton, 1994. s.96). Formalistinen taidekäsitys korostaa taideteosten muodollisia ominaisuuksia pikemminkin kuin niiden sisältöä. Lähestymistapa on sekä taiteilijan että katsojan tunnekokemusta ja sisäistä maailmaa korostava, ja perinteisesti se olettaa, että taiteen on mahdollista tavoittaa jotain essentiaalista, mitä ei ole mahdollista saada taiteen pariin kuulumattomien esteettisten kokemusten kautta. Tässä suhteessa formalismi jatkaa Platonin ja Immanuel Kantin muovaamaa idealismin perinnettä (Saarinen, 1985, s.243), vaikka ottaakin etäisyyttä Platonin näkemyksestä taiteesta mimesiksenä. (Adams, 1996,

s.16.) Juuri idealismin kautta formalismi nivoutuukin yhteen taiteen henkisyden kanssa. Kirjassaan *Vision and Design* taidekriitikko ja formalismin johtohahmo Roger Fry kirjoittaa:

But here comes in the question of religion, for religion is also an affair of imaginative life, and, though it claims to have a direct effect upon conduct, I do not suppose that the religious person if he were wise would justify religion entirely by its effects on morality, since that, historically speaking, has not been by any means uniformly advantageous. He would probably say that the religious experience was one which corresponded to certain spiritual capacities of human nature, the exercise of which is in itself good and desirable apart from their effect upon actual life. And so, too, I think the artist might if he chose take a mystical attitude, and declare that the fullness and completeness of the imaginative life he leads may correspond to an existence more real and more important than any that we know of in mortal life. (Fry, 1920, s.27.)

Katkelmassa Fry nostaa esille henkisen ja moraalisen välisen kitkan -kysymyksen, johon tähän päivään mennessä ei löydy yksiselitteisiä ratkaisuja. Onko henkinen ja formalistinen taide todella moraalista vapaata? Kuvitteellinen elämä, joka on eräs Fryn esteettisen teorian peruspilareista, on jotain todellisempaa tai tärkeämpää kuin mikään mistä meillä voi olla tietoa ”kuolevaisessa elämässämme”. Väittämällä näin, hän viittaa Kantilta lähtöisin olevaan ajatukseen esteettisen ja eettisen välisestä eroista (Kotkavirta, 1998, s.23.) Tänä päivänä kyseinen erottelu on kuitenkin ongelmallinen, ja jokaisen taidetta tai visuaalista kulttuuria tutkivan tulisi pohtia, miten esteettinen ja eettinen suhteutuvat toisiinsa. Henkisyden ja estetiikan eristäminen muusta maailmasta irrallaan olevaksi saarekkeeksi on lyhytnäköistä ja vastuutonta, ja vaikka henkisellä taiteella ei sinänsä

olisi eksplisiittistä poliittista tai yhteiskunnallista agendaa, on sen tekijän kuitenkin ol-
tava tietoinen niistä tavoista, miten se sijoittuu osaksi näitä keskusteluja.

8.3. Formalistisen analyysin kriittisyydestä

Formalistinen analyysi ei yleensä ota kantaa taiteen eettisiin, yhteiskunnallisiin tai mui-
hin vastaaviin kysymyksiin. Perinteisesti formalismissa näiden kysymysten on katsottu
koskevan maailmaa teoksen ympärillä, ei taideteosta itseään. (Eaton, 1994, s.99.) On
kuitenkin otettava huomioon, että ei ole olemassa vain yhtä formalismia, ja kyseessä on
oikeastaan hyvin monimuotoinen keskustelu, jota on kehitelty moniin suuntiin (Seppä,
2012, s.99). Formalistista analyysiä ei siis voi ykskantaan todeta epäkriittiseksi, vaan
riippuu kirjoittajasta tai tutkijasta itsestään, miten hän nostaa kriittisyyden esille omassa
tekstissään. Minkä tahansa analyysimetodin tutkija valitsee, on sille kyettävä osoit-
tamaan kritiikkiä, ja se pitää voida asettaa kyseenalaiseksi. Analysoin aineistoni teoksia
formalistisesti, mutta samalla kysyn, tarjoaako se riittävästi perusteita uushenkisen este-
tiikan selvittämiseksi.

Tutkielmassani tuon esille sellaisia eettisiä ongelmakohtia, joita uushenkisyys tuo mu-
kanaan. Ilmiö pyrkii näyttäytymään tarkoituksellisen ei-poliittisena, mutta kuten olen
aikaisemmissa luvuissa (3.3.; 4.4.) esittänyt, se ei ole täysin onnistunut. Tässä suh-
teessa formalistinen analyysi rinnastuu uushenkisyyteen. Sekin pyrkii irrottautumaan
politiikasta, kuitenkin siihen täysin kykenemättä. Rinnastamalla uushenkisen taiteen
käyttämäni analyysimetodiin, esitän jo sinänsä kriittisen väitteen. Näkemykseni mu-
kaan kummankaan ei ole mahdollista suorittaa täydellistä irrottautumista poliittisista ky-
symyksistä. Niiden voi katsoa olevan siinä mielessä poliittisia, että ne tähtäävät sellaisten
arvojen ajamiseen, joiden uskotaan rakentavan parempaa yhteiskuntaa. Uushenkisyys

liputtaa esimerkiksi myötätunnon ja herkkyuden puolesta, mutta yhtä lailla kuin täysformalistinen taide se samalla torjuu toisia, radikaalimpia ja vaihtoehtoisia ajattelun tapoja. (Mäki, 2018, s.272.) Tarkastelemalla uushenkistä esteettistä formalismia kriittisten lukulasien lävitse tahdon tutkijana tuoda esille sellaisia kerroksia, joista uushenkisyydessä yleensä vaietaan – toisin sanoen sen, että puhdasta, täysin intressitöntä estetismää tai epäpoliittista henkisyttä ei olla ainakaan toistaiseksi onnistuttu tavoittamaan.

9. Tutkielman aineisto

9.1. Aineistonkeruun lähtökohdat

Tutkielmani pääasiallisena aineistona on uushenkisiltä taiteilijoilta keräämäni kuvat heidän taideteoksistaan. Halusin saada teosesimerkkejä taiteilijoilta itseltään, sillä ne antavat ajankohtaisia ja todenperäisiä näkymiä siihen, millaista uushenkisen taiteen todella on elävällä taiteen kentällä. Tarkastelemani teokset ovat suurimmaksi osaksi hyvin tuoreita, vanhin niistä on vuodelta 2009. Teoskuvia on yhteensä 20, ja ne ovat kolmelta taiteilijalta. Olen esittänyt teoskuvat limittäin analyysini kanssa, joten voin viitata analyysissä suoraan teoksiin. Näin teksti ja kuvat asettuvat tasavertaiseen ja dialogiseen asemaan.

Teoskuvien keräämisen lisäksi olen haastatellut henkisen taiteen tekijöitä. Löysin haastateltavien yhteystiedot internetistä, kun etsin erilaisia henkiseen taiteeseen keskittyneitä kursseja. Yhden haastateltavan yhteystiedot sain yhteiseltä tuttavaltamme. Lähestyin heitä sähköpostitse, ja heidän annettuaan suostumuksen haastatteluun (liite 1), lähetin heille tutkimuskysymykset (liite 2). Haastattelujen on määrä taustoittaa

teosten tulkintaa, enkä siis varsinaisesti analysoi niitä. Niiden avulla voin kuitenkin valottaa teorian pohjalta tekemiäni havaintoja, ja ne tukevat näin ollen tutkimuskysymyksiini vastaamista. Olen joissain analyysini vaiheissa nostanut esille katkelmia haastatteluista, mutta haastattelujen rooli on pikemminkin taustoittaa teoksia sekä tarjota niiden tulkinnalle oikeanlainen tausta ja konteksti. Tutkimuskysymyksiini liittyvät nimenomaan uushenkiseen kuvataiteeseen ja estetiikkaan, joten olen antanut teoskuville prioriteetin aineistoa analysoidessani. Haastattelulla on myös tutkimusetiikkaa palveleva tarkoitus, sillä rinnastamalla analyysiäni annettuihin vastauksiin, vähennän virheellisten päätelmien ja tulkintojen mahdollisuutta. Keräämäni haastatteluvastaukset löytyvät liitteestä 3.

Haastatteluun sain vastaukset viideltä henkilöltä. Kahdelta haastattelemaltaani henkilöltä en saanut teoskuvia, eivätkä he antaneet lupaa esiintyä nimellään tutkielmassani. Päätin kuitenkin sisällyttää nämä haastatteluvastaukset tutkielmani liitteeseen 3., sillä katson niiden kuitenkin antavan arvokasta tietoa siitä, millaista on uushenkinen taidepuhe ja diskurssi.

9.2. Haasteet aineiston keruussa

Aineiston kerääminen ei ollut kovin helppoa. Moni lähestymistäni 23 henkilöistä vastasi osallistuvansa haastatteluun, mutta suurin osa heistä jättäytyi kuitenkin pois. Tämä antaa kenties osviittaa siitä, kuinka henkilökohtaisten kokemusten äärellä liikutaan. Kysymyksiin vastaaminen vaatii haastateltavaa refleктоimaan omaa maailmankatsomustaan, ja siihen liittyviä arvoja ja näkemyksiä. Vastaaminen voidaan kokea jopa hankalaksi, mikäli tällaisia asioita ei tule usein pohtineeksi. Vastaamiseen vaaditaan myös pysähtymistä kiireen keskellä, sillä kysymyksiin tuskin (toivottavasti!)

löytyy keneltäkään liukuhihnastauksia. Osa henkilöistä, joihin otin yhteyttä, kieltäytyi vastaamasta haastatteluun sosiaaliseen leimautumiseen nojautuen. Tämä taas kieli siitä, kuinka vahvoja stigmoja henkisyteen ja uskonnollisuuteen liittyy vielä tänä päivänä. Valitettavasti ennakkoluuloja on paljon, puolin ja toisin. Yksi tutkielmani tavoitteista on esittää puolueetonta ja ei-värittyä tietoa tutkimastani aiheesta. Tämä toivottavasti lisää ainakin hieman ymmärrystä sellaisia ihmisiä kohtaan, jotka joutuvat mahdollisesti elämään leimautumisen pelon alla. On muistettava, että vaikka uushenkisyys on populaari ilmiö, kuuluvat siihen syvästi sitoutuneet harjoittajat näkemyksineen ja filosofioineen kuitenkin vähemmistöön. On siis tärkeää, että suhtaudumme ilmiöön hyväksyvästi ja ymmärryksellä, olimme siitä mitä mieltä tahansa.

Tutkielmaa tehdessäni olen käynyt useita epämuodollisia keskusteluita käsittelemästäni aihepiiristä ja tematiikasta, erilaisia maailmankuvia omaavien ihmisten kanssa. Vaikka tämä ei olekaan varsinaista tutkimusaineistoa, olen niiden perusteella pystynyt ainakin osaltaan havainnoimaan niitä ennakkoluuloja, joita uushenkisiin ihmisiin kohdistuu. Useimmiten uushenkiset ihmiset saatetaan kokea irrationaalisina ja ”hörhöinä”. Olen kohdannut sellaisia ennakkoluuloja, ettei näillä ihmisillä ole ns. ”jalat maassa”, ja etteivät he ole kykeneväisiä kriittiseen ajatteluun. Materialistisen maailmankuvan omaavat henkilöt löytävät helposti kritisoitavaa näistä henkilöistä. Ennakkoluuloja löytyy toki myös toiselta puolelta: uushenkiset ihmiset vaikuttavat kokevan, että sekulaarit ihmiset ovat poikkeuksetta vähemmän syvällisiä. Ajatellaan, että he edustavat kovia arvoja, eivätkä ole yhtä intuitiivisia ja empaattisia. Heidän kokemusmaailmansa katsotaan usein olevan vähemmän rikasta. Lienee sanomattakin selvää, että molemmat ajattelutavat ovat virheellisiä.

9.3. Kuka tekee uushenkistä taidetta?

Henkinen tai uushenkinen taide ja taiteilija ovat termejä, jotka nousivat esille aineistoa kerätessäni. Osa lähestymistäni henkilöistä ei halunnut osallistua tutkimukseen, sillä he eivät itse kokeneet olevansa (uus)henkisiä taiteilijoita. Termin määrittely aiheutti monille kysymyksiä.

(Uus)henkinen taiteilija ei ole termi tai titteli, joka olisi tarkasti rajattu tai määritelty. Termin käytölle ei ole varsinaisia lähtökohtaisia kriteerejä sen lisäksi, että tekijä itse kokee itsensä sellaiseksi. Yleensä henkilön oma määritelmä riittää hyvin, sillä uushenkisyys ei ole varsinaisesti ulkopuolelta määrittyvää, kuten esimerkiksi kristinusko johon useat suomalaislapset kastetaan jo vauvana. Useimmiten uushenkisyys on aikuisuudessa omaksuttu ”polku”, jolle henkilö astuu omasta tahdostaan. Tämän ”polun” omakohtaisuuden vuoksi on mielestäni aiheellista olettaa, että haastateltavan oma määritelmä itsestään (uus)henkisen taiteen tekijänä on soveltuva lähtökohta tutkimukseen osallistumiselle. Toisaalta tutkija voi saada viitteitä siihen, että kyseessä on uushenkinen taide ja taiteilija, kun hän tuntee aihealueen ja tunnistaa siinä käytettävän diskurssin. Määrittely koetaan ehkä epämieluisaksi myös ehkä siksi, että olennaista uushenkisyydessä on nimenomaan yksilöllisyys sekä institutionalisoituneiden uskontojen ulkopuolella toimiminen (ks. luvut 2.2.; 2.3.)

Mainittakoon myös, että haastatteleman henkilö ei käytä termiä uushenkinen, vaan pelkästään henkinen. Ensiksi mainittu on luultavasti yleisimmin käytössä tutkijoiden keskuudessa, kun halutaan viitata täsmällisesti kyseiseen ilmiöön. Uushenkisyyden harjoittajille itselleen on luultavasti luontevampaa puhua vain henkisyydestä, sillä heidän ei tarvitse itse sijoittaa omaa maailmankatsomustaan tutkimuskentälle, tai erottaa sitä toisenlaisista henkisyyden muodoista. Olen myös

tutkielmaa tehdessäni huomannut, että arkisessa kielenkäytössä tänä päivänä ”henkisyydellä” tai ”henkisellä kasvulla” viitataan useimmiten uushenkisyyteen. Uushenkisyydellä saattaa olla myös negatiivisia konnotaatioita, liittyen esimerkiksi sen trendikkyuteen. En kuitenkaan liitä tällaista trendikkyyttä haastattelemiini henkilöihin, jotka ovat selkeästi sitoutuneet henkisyYTEENSÄ ja ovat harjoittaneet sitä jo pitkän aikaa.

10. Henkisten kuvien analyysi

10.1. Tutkimusetiikka

Jo tutkielmani otsikko kertoo siitä, että pidän eettisyyttä korkeassa arvossa tutkielmasani. Kirjoitan kriittisesti uushenkisyydestä, ja esitän kysymyksiä ilmiön välittämistä arvoista sekä siinä esiintyvistä ongelmakohdista. Jotta voin esittää huomioita uushenkisyyden etiikasta, on minun tehtävä selviksi ne eettiset ohjenuorat, joita olen seurannut tutkielmaa kirjoittaessani. Vaikka tutkielmani koskeekin eksplisiittisesti taidetta ja kulttuuria, on sen ytimessä kuitenkin ihmisyytensä ja inhimillinen kokemusmaailma. Pidän tärkeänä sitä, että tutkielmassani annan äänen sellaisille ihmisille, jotka ajattelevat valtavirrasta poikkeavalla tavalla. Käsittelemällä tutkimusainestoa kriittisesti mutta empaattisesti, tavoittelen aitoa dialogisuutta ja uuden tiedon muodostumista.

Tutkielmassani ja erityisesti teoskuvien analyysissä haluan noudattaa erityistä hienotunteisuutta. Erityisen tärkeää tämä on sen takia, että taiteilijat esiintyvät tutkielmassa omilla nimillään. Taiteilijoiden nimien käyttäminen tutkielmassa oli mielestäni tärkeää, sillä aineistoni koostuu heidän itsensä tekemistä taideteoksista. Olisi ollut sangen erikoista ja hyvien tieteellisten käytäntöjen vastaista jättää teostiedoista tekijöiden nimet

mainitsematta (Kuula-Luumi, 2018). Henkisyttä ja henkistä taidetta tutkiessa on myös tärkeää tuoda esille harjoittajien itsensä äänet. Kyse on siitä, että henkiseksi tai uskonnolliseksi itsensä määrittelevät ihmiset saavat tutkimuskentällä sen arvon, mikä heille kuuluu; tuoda esille oman näkökulmansa kriittisenä, tietoa tuottavana subjektina. Heitä ei eristetä tai etäännytetä, vaan heidät esitetään tutkielmassa tasavertaisina toimijoina. (White, 2018, s.46–47.)

Teoksia analysoidessani en arvioi tai tulkitse niitä, vaan tarkastelen ja analysoin niitä ainoastaan tutkimuskysymysteni valossa. En pyri kommentoimaan niiden sisältöä, sillä näkisin teosten merkityksineen olevan hyvin henkilökohtaisia. Koska kyseessä on nimenomaan henkinen taide, joka liikkuu subjektiivisen pyhyiden kokemuksen äärellä, en halua ottaa teosten sisältöihin kantaa sen enempää kuin tutkimuskysymykseni ja analyysimetodini sallivat. Formalistinen analyysi on eettinen valinta, kun virheelliset tulkinnat teosten merkityksistä ja sisällöistä ovat mahdollisia. Analysoidessani teoksia niiden formaalisten elementtien perusteella, pystyn välttämään sen, että tulkitsisin uushenkisten teosten merkityksiä stereotyyppisesti, tai vähemmistön omaa merkityksenantoa ymmärtämättä.

10.2. Värien kirkas sointi

Analyysini perustuu taideteosten formaalisten elementtien analyysiin, sekä niiden sijoittaminen oikeaan kontekstiin haastattelujen sekä tutkielmani taustateorian avulla. Pyrin esittämään teoksissa esiintyviä esteettisiä ja formalistisia yhteneväisyyksiä, ja luomaan lukijalle ymmärryksen uushenkisestä estetiikasta laajemminkin. Tutkielmani lähestymistapa ei ole kuitenkaan täysformalistinen, ja tahdon osoittaa myös tutkimieni taideteosten historiallisen kontekstin henkisen taiteen perinteessä. Aineistonani toimivat teoskuvat ovat kolmelta taiteilijalta, ja niitä on yhteensä 20. Analysoimalla teoksia niiden

formaalisten ominaisuuksien perusteella, on minun kenties mahdollista muodostaa laajempi ymmärrys uushenkisestä visuaalisesta kielestä sekä estetiikasta. Pyrin pääsemään teoksiin sisälle, ja ymmärtämään niitä visuaalisia kommunikaation keinoja, joita niissä esiintyy. Kirjoitan teoksista dialogisesti suhteessa toisiinsa, sen sijaan että kävisin niitä systemaattisesti läpi yksi kerrallaan, toisistaan erillisinä. Tästä syystä en myöskään analysoi yksittäisiä teoksia, vaan pikemminkin teosjoukkoa, josta pyrin löytämään yhdistäviä tekijöitä.

Taideteosten formalistinen analyysi ottaa huomioon teoksen sommitelmalliset osat sekä niiden luoman esteettiset vaikutukset. Nämä osat, eli formaaliset elementit, muodostavat taideteoksen visuaalisen kielen. Tällaisia elementtejä ovat mm. väri, muoto, viiva, valo, varjo ja tila. Näitä elementtejä taiteilija järjestelee muodostaakseen laajempia sommitelmallisia kategorioita, kuten tasapaino, järjestys, mittasuhte, kuviot ja rytmi. Nämä puolestaan herättävät katsojassa tietynlaisia reaktioita ja kokemuksia. Lopullista elementtien järjestelmää kutsutaan kompositioksi. Komposition formaalinen analyysi ottaa huomioon, kuinka mikäkin elementti vaikuttaa taideteoksen tuottamaan vaikutelmaan ja sen tulkintaan ja vastaanottoon. (Adams, 1996, s.17.)

Suurin osa aineistoni teoksista on maalauksia, joiden lisäksi joukossa on kaksi piirustusta. Yhtä lyijykynä- piirustusta lukuun ottamatta kaikki teokset ovat värillisiä.

Teokset ovat joko ei-esittäviä, tai sitten niissä esiintyy eläinhahmoja tai taruolentoja.

Kuitenkin myös esittävät kuvat ovat melko viitteellisiä, eivätkä niissä ole havaittavissa pyrkimystä realistiseen ilmaisutapaan. Eläimillä saattaa olla symbolisia tai henkilökohtaisia merkityksiä. Eri uskonnoissa eläinten on ajateltu symboloivan eri jumaluuksia, tai niiden on uskottu inkarnoivan kuolleiden ihmisten sieluja (Battistini, 2007, s.200.)

Niiden voisi myös ajatella representoivan esimerkiksi toteemi- tai voimaeläimiä, sillä nekin ovat suosittuja uushenkisiä elementtejä. Haastattelussa Niina Repokallio kirjoittaa:

” Kaikkein tärkein teema minulle ovat värit. Kuvat joita tulee, ovat usein satuhahmoja, eläimiä, symbolisia kuvia, enkeleitä tai vaan väripintoja.” Tämän lisäksi haastatteluun osallistunut nimetön vastaaja mainitsee, että henkisten aiheiden lisäksi eläimet ja erityisesti linnut ovat keskeisessä roolissa hänen taiteessaan. Repokallion kommentti käy hyvin yksiin sen havaintoni kanssa, että uushenkinen taide liikkuu formalistisen (väripinnat) ja symbolistisen välimaastossa. Teoksia voisi tarkastella kuten symbolistista taidetta, mutta kuten luvussa 8.1. mainitsin, olisi se jokseenkin haastavaa, sillä oletan uushenkisen symboliikan olevan henkilökohtaista sekä eri merkitysjärjestelmien rajat ylittävää. Oletukseni perustuu uushenkisyyttä määrittävään eklektisyyteen, josta olen kirjoittanut aikaisemmin luvussa 2.3.

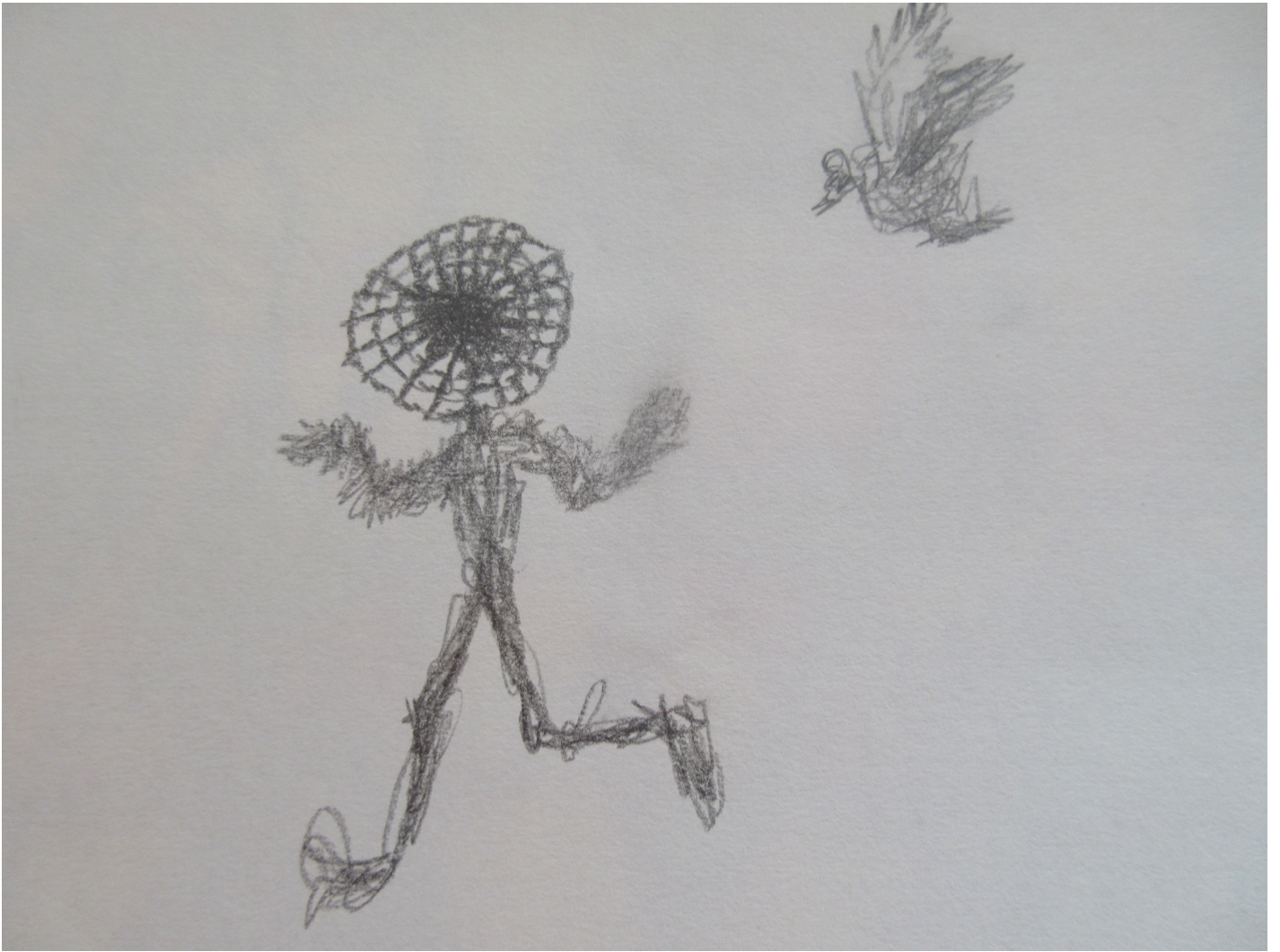
Eläinaiheita esiintyy useissa teoksissa, niitä voi löytää mm. seuraavista:

Niina Repokallio: Omakuva, 2009. 13 x 7 cm. Akryyli kankaalle.

Niina Repokallio: Lohikäärme, 2011. 14 x 20 cm. Akryyli paperille.

Eliisa Kivistö: Rauha sielulle (harjoitelma), 2018. 22cm x 24cm. Lyijykynä paperille.

Mikaela Wikström: Ryhävalaiden tanssi/ Lämpimurto, 2016. 81 x 100 cm. Akryyli kankaalle.

Niina Repokallio: Uusi elämä, 2018. 40 x 30 cm. Akryyli kankaalle.

Teosten värimaailma on kirkas ja puhdas. Monissa niistä värejä on myös taitettu valkoisella, ja saatu aikaan utuisia pastellisävyjä. Taiteilijat ovat suosineet melko yksinkertaisia väriharmonioita. Osassa teoksista on käytetty vastavärejä tuomaan dynamiikkaa, mutta useammin ne perustuvat lähiväriharmonioihin. Näin niistä välittyy rauhallinen ja seesteinen tunnelma. Värit ovatkin keskeisin tekijä lähes kaikissa teoksissa – kompositiot koostuvat toisiinsa sulautuvista väripinnoista, joiden lomaan mahdolliset figuratiiviset eli esittävät elementit hälvenevät. Väreillä ja valolla voi ajatella olevan suurempi merkitys kuin varsinaisilla kuva-aiheilla. Kenties taiteilijat haluavat näin kuvata sisäisiä maailmoja, jotka eivät rajoitu fyysisen todellisuuden lainalaisuuksiin. Väreillä saatetaan myös kuvata tunteita ja psykologisia tiloja (Adams, 1996, s.22). Henkisestä taiteesta puhuttaessa on myös otettava huomioon se, että väreillä saattaa olla sellaisia esoteerisia merkityksiä, joista asiaan perehtymätön ei ole tietoinen. Sekä Rudolf Steiner, että teosofian johtohahmo H.P. Blavatsky ovat esittäneet värien korreloivan ihmisen henkisen kehitystason kanssa. Blavatskyn mukaan spektrin neljä ensimmäistä väriä – punainen, oranssi, keltainen ja vihreä – liittyvät aineelliseen maailmaan, kun taas kolme viimeistä – sininen, indigo ja violetti – symboloivat aineetonta maailmaa. Taiteessaan tällaista värisymboliikkaa on käyttänyt mm. abstraktin taiteen pioneerit Hilma af Klint sekä Wassily Kandinsky, joiden teokset ovat saaneet vaikutteita teosofiasta ja antroposofiasta. (Seppä, 2012, s.80), (Ringbom, 1970, s.80). Analyysissäni en pysty menemään syvemmälle värien esoteerisiin merkityksiin, mutta teoksia tarkastellessa on hyvä olla tietoinen siitä, että henkisessä taiteessa väreillä on usein tällaisia merkityksiä.

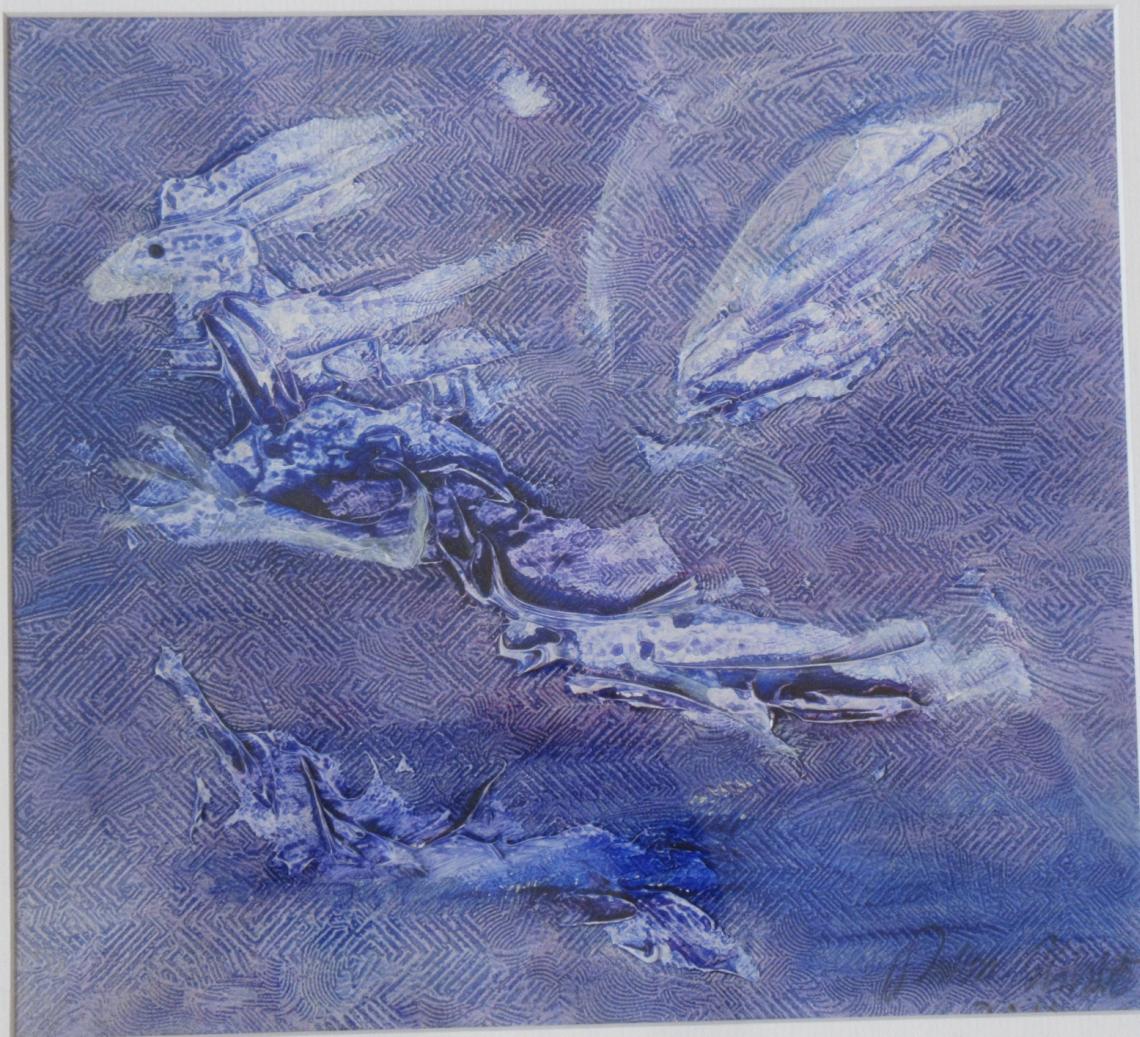
Seuraavissa teoksissa on käytetty laakeita, pastellisia väripintoja sekä pääasiassa lähiväriharmonioita:

Mikaela Wikström: Have I told you lately what you mean to me, 2016. 100 x 120 cm. Akryyli kankaalle.

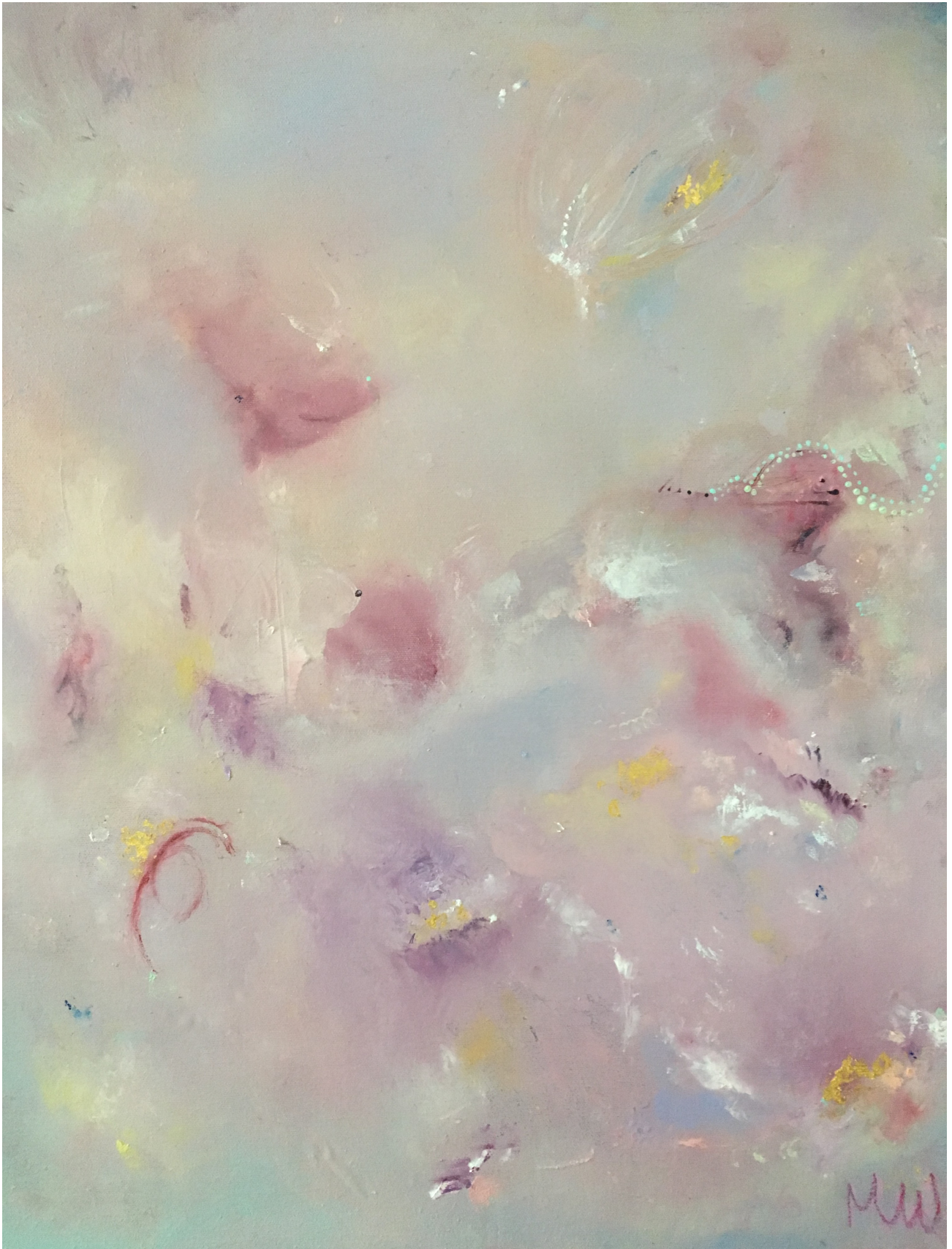

Mikaela Wikström: Savannah/ Syksy, 2018. 20 x 20 cm. Tempera, öljy ja lehtikulta kankaalle.

Eliisa Kivistö: Lohikäärme, 2010. 37cm x 39cm. Akryyli ja modeling paste tapetille.

Seuraavissa teoksissa on käytetty komplementti- eli vastaväriharmonioita. Vastavärien käyttö on ensimmäisessä teoksessa hienovaraista (valkoisella taitetut punainen ja vihreä, keltainen ja violetti sekä hyvin vaalea sininen ja oranssi rinnakkain aseteltuna), ja kolmessa jälkimmäisessä selkeämpää (kirkas vihreä ja punainen, oranssi ja sininen).

Mikaela Wikström: Sisäinen meri/ Kesä, 2018. 50 x 60 cm. Öljy ja lehtikulta kankaalle

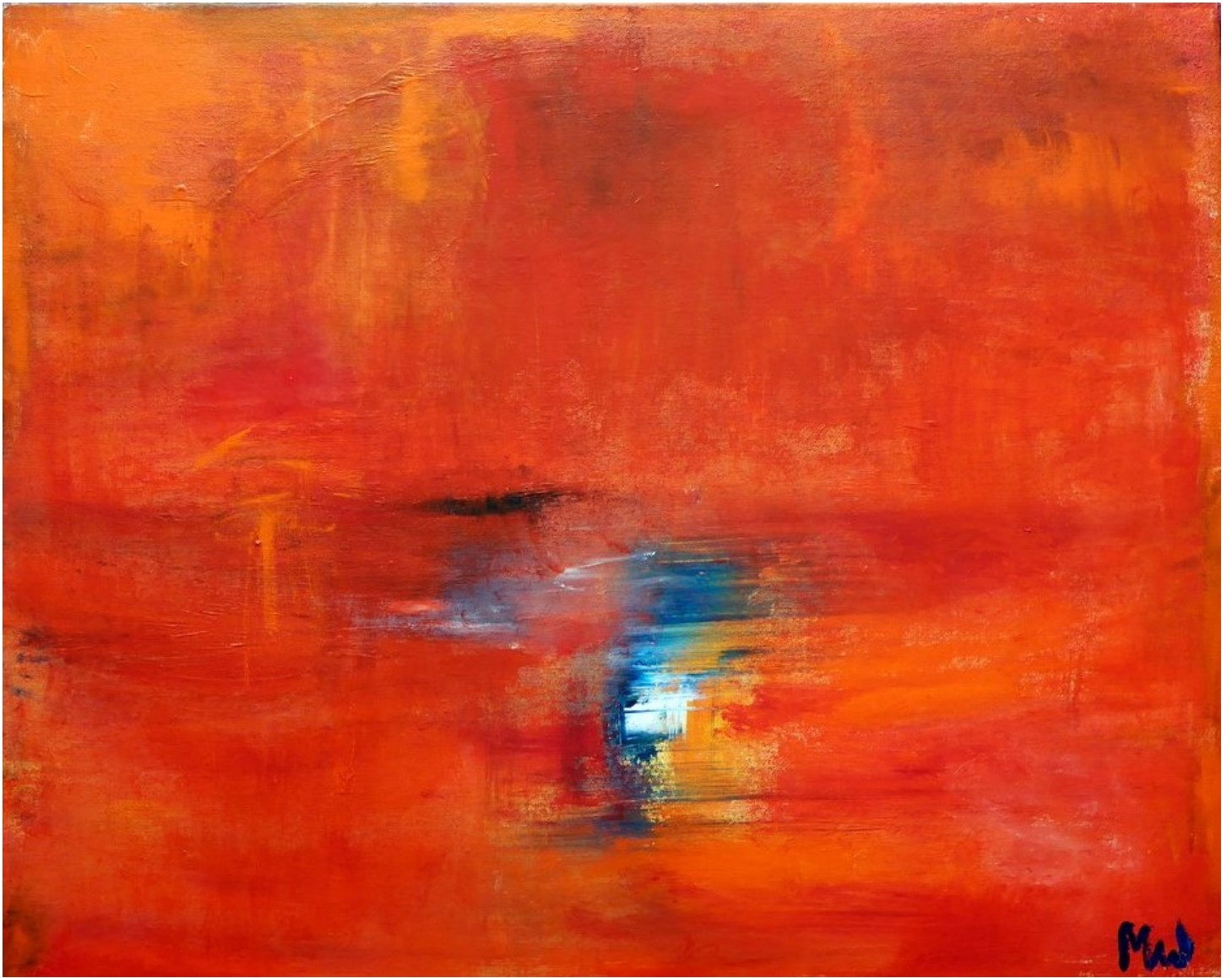

Mikaela Wikström: There is something magical about you, 2016. 100 x 120 cm. Akryyli kankaalle.

Mikaela Wikström: Strawberry fields, 2017. 60 x 60 cm. Akryyli kankaalle

Mikaela Wikström: Valon voima, 2017. 65 x 80 cm. Akryyli kankaalle.

Esimerkki teoksesta, jossa väreillä saattaisi nimen perusteella olla esoteerisia merkityksiä:

Eliisa Kivistö: Kolme ensimmäistä periaatetta (harjoitelma), 2018. 26cm x 32cm.

Huopakynä paperille.

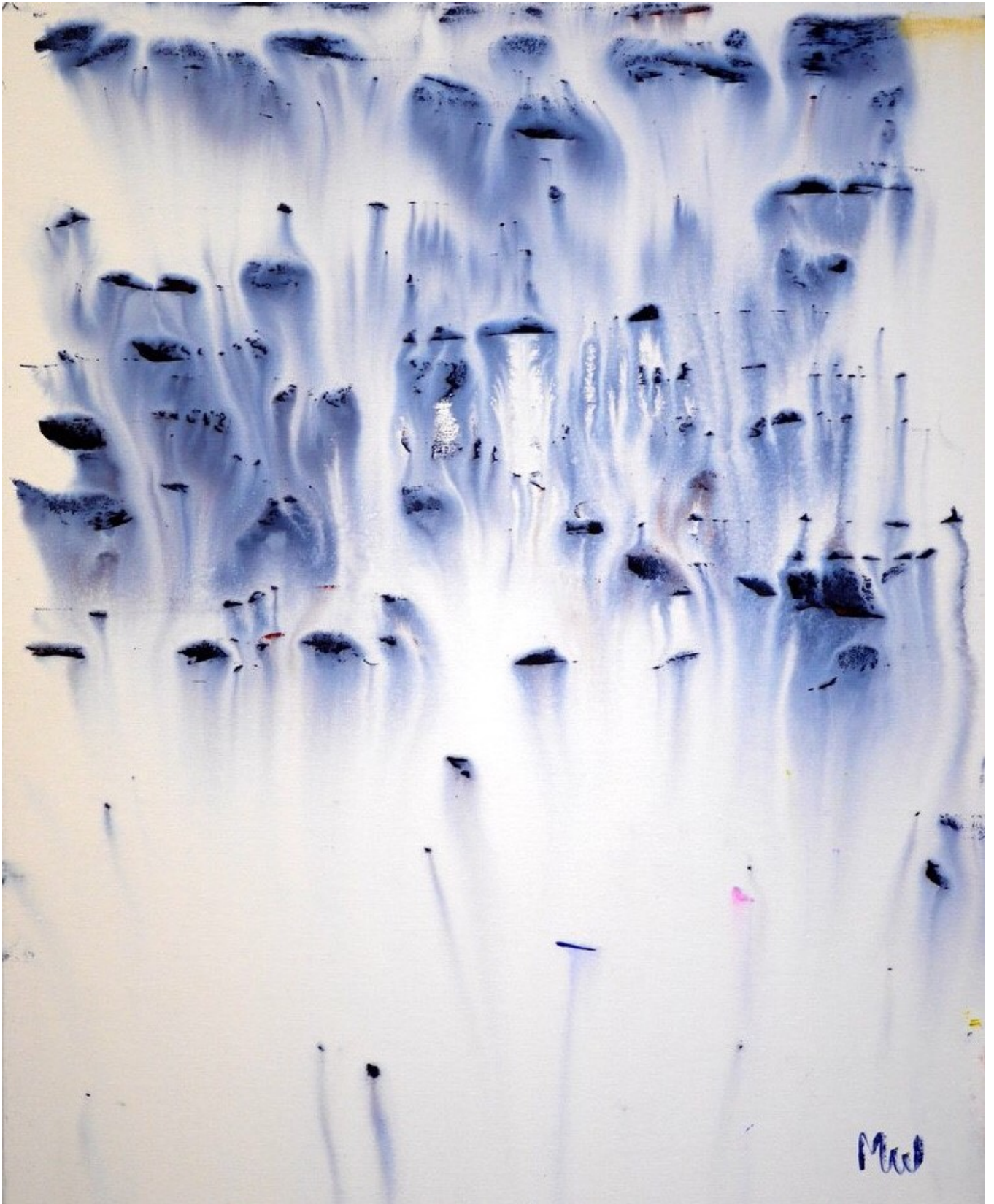
Ilmaisullisesti suuri osa aineistoni taideteoksista on pehmeitä ja harmonisia, kynän tai siveltimen jälki on utuista ja etsivää. Teokset tuntuvat kertovan haaveista ja unelmista, mielensisäisistä seikkailuista. Niissä ei ole kärkeutta tai ristiriitaa – ne koristelevat arkiin aherrukseen paatunen mielen kuvilla jostain salaperäisestä, ihmismieltä suuremmasta. Viha ja katkeruus ovat poissa. Jäljellä on hempeä, hyväilevä henkäys – luottamus elämää kohtaan. Lempeän ja rauhallisen ilmaisunsa vuoksi teokset jäävät varovaisiksi ja tavallaan myös sisäänpäin kääntyneiksi. Ne ovat introspektiivisiä ja kuvaavat maailmaa, kuten taiteilijat näkevät sen sisäisellä silmällään. Niissä ei tahdota puuttua elämän raadollisuuteen, vaan todellisuus halutaan kuvata lyrisenä ja romantisoituna.

Tutkielmani yhtenä tavoitteena oli selvittää, millaista on uushenkinen estetiikka. Analysoimieni taideteosten perusteella voin esittää seuraavia johtopäätöksiä uushenkisestä estetiikasta. Värit ovat selkeästi keskeisin elementti teoksissa, ja niillä voi ajatella olevan psykologisia tai esoteerisia merkityksiä. Monet teoksista rakentuvat juurikin värin ja valon keskinäiseen vuorovaikutukseen, ja värivalinnat tuskin ovat satunnaisia. Lähes kaikkia värejä käytetään mustaa lukuun ottamatta, joskin pääpaino on puhtailla väreillä, jotka ovat usein taitettu valkoisella. Myös sinistä väriä käytetään paljon, mikä käy järkeen, kun ottaa huomioon, että sitä pidetään perinteisesti henkisyden värinä. Ilmaisuu on kevyttä, eteeristä ja pehmeää. Esittävyttä tai realistiseen ilmaisuun pyrkimistä ei ole havaittavissa.

Nämä päätelmät käyvät erityisen hyvin ilmi seuraavissa teoksissa, jotka ovat pääosin sinisiä, ja joissa esittävätkin aiheet ovat kuvattu pehmeästi ja utuisesti:

Niina Repokallio: Yksisarvinen, 2017. 55 x 46 cm. Akryyli kankaalle.

Mikaela Wikström: Alkuvoima, 2017. 81 x 100 cm. Akryyli kankaalle.

Mikaela Wikström: Kolin portaali, 2016. 65 x 80 cm. Akryyli kankaalle.

10.3. Näkyjä kuvien takaa

Tutkielmassani olen kiinnostunut myös siitä, miten henkisyttä representoidaan uushenkisessä kuvataiteessa. Tarkastelemani taideteokset ovat täysin abstrakteja, tai sitten niissä voi esiintyä yksittäisiä esittäviä elementtejä. Nämä elementit ovat usein eläinhahmoja, joilla voi ajatella olevan symbolista merkitystä. Henkisyttä pyritään siis kuvaamaan joko ei-esittävin keinoin, jolloin teokset ovat täysin abstrakteja ja ne viittaavat fyysisistä todellisuutta ”korkeampiin” tasoihin, tai sitten esittämällä teoksissa symbolisia elementtejä, kuten eläinhahmoja. Tästä voi päätellä, että henkisyys taiteessa ei ole sidottua uskonnollisten aiheiden kuvaamiseen, vaan se on pitkälti henkilökohtaista ja taiteilijalähtöistä. Uushenkisen taide ei ole dogmaattista, kuten esimerkiksi kirkkotaide, ja tämän voi ajatella korreloivan suoraan sen kanssa, että uushenkisyys itsessään on niin väljä, monimuotoinen ja subjektilähtöinen ilmiö.

Teoksissa ei esiinny juurikaan teräviä kulmia, ja muotokieli on pehmeää. Vaikutelma on unenomainen, leijaileva ja jopa eteerinen. Tätä korostaa myös se seikka, että teoksissa ei ole juurikaan käytetty perspektiiviä tai tavoiteltu syvyysvaikutelmaa. Ne ovat suureksi osaksi kaksiulotteisia, ja aiheet ottavat paikkansa kankaan tai paperin pinnalla. Ne ovat kuin näkyjä tai illuusioita, jotka eivät ankkuroidu fyysiseen maailmaan. Taideteokset perustuvat hyvin pitkälti introspektioon sekä mentaalisten kuvien esiintuomiseen.

Haastattelussa Mikaela Wikström toteaa: ” Uskon että olemme kaikki osaa isoa kokonaisuutta. On paljon asioita, joita emme voi nähdä paljain silmin, mutta jotka ovat aistittavissa.” Henkisessä taiteessa esittävyys, realistisuus ja materiaalisen maailman tulkinta saatetaan nähdä irrelevantteina tai jopa ei-toivottuina elementteinä. Kandinskyn mukaan abstraktin taiteen tekijä tavoittelee teoksissaan ns. ”korkeampia värähtelyjä”, eli sellaisia tunteita jotka ovat hienostuneempia ja henkisempiä kuin ”pelkkä” ilo, suru tai tuska. Tällaisia tunteita ei voi kuvata realistisesti, joten henkisen taiteilijan on turvauduttava abstraktiin muotokieleeseen. Yhdessä värisympoliikan kanssa tämä näkemys

”värähtelyistä” ja niiden kanssa korreloivasta muotokielestä ovat keskeisiä teosofialle, ja näin ollen myös siitä ammentaville taiteilijoille. (Ringbom, 1970, s.120–121.) Olen itse havainnut, että ”värähtely” on hyvin yleistynyt ja popularisoitunut termi, jota käytetään uushenkisessä diskurssissa paljon. Vaikka yksittäiset taiteilijat eivät olisikaan perehtynyt teosofiaan kovin syvällisesti, on tämä puhe ”värähtelyistä” adoptoitu osaksi uushenkistä kulttuuria. Koska Vedic Art ja uushenkisyys yleisemminkin lainaa elementtejä teosofiasta, on mahdollista, että myös käsittelemieni taideteosten taustalla on tämän suuntaisia ajattelutapoja.

Lähes jokainen tarkastelemani teos perustuu tiukalle keskeissommitelmalle. Tästä johtuen teokset näyttävät melko pysähtyneiltä ja staattisilta- niissä ei ole juurikaan liikettä tai dynamiikkaa. Pyöreiden linjojen ja keskipainotteisuuden vuoksi kuvista välittyy keskittyntä, meditatiivinen tunnelma. Haastattelussa Marjut Liesmäki toteaa: ”Pidän kovasti teemasta ykseyden kokemuksesta. Erilaiset mandalakuvat toistuvat myös usein teoksissani.” Hänen teoksistaan ei ole kuvia, mutta muiden taiteilijoiden teoksista voi havaita olevan samanlaista kiinnostusta mandala- tyyppisiin aiheisiin ja sommitelmiin. Teoksia tarkastellessa päällimmäisenä pinnalle nouseva tunne onkin rauhallinen ja meditatiivinen. Näiden kuvien äärellä kiireet unohtuvat, ja olo on levollinen. Pysähtyneisyys ja kiireettömyys tarjoavat paikan introspektiolle. Keskeissommitelma tuo teoksiin jopa uskonnollisen tai ikoneista muistuttavan tunnelman. Ne ovat kuin portteja sisäisiin maailmoihin, mielen saloihin ja ykseyden kokemukseen.

Tällaisia piirteitä löytyy esimerkiksi seuraavista teoksista:

Niina Repokallio: Toinen maailma, 2018. 65x 45 cm. Akryyli kankaalle.

Niina Repokallio: Elämä, 2017. 40 x 40 cm. Akryyli kankaalle.

Niina Repokallio: Hullunmylly, 2018. 40 x 40 cm. Akryyli kankaalle.

Mikaela Wikström: Taika, 2017. 33 x 41 cm. Tempera, öljy, lehtikulta.

Henkisyiden representoiminen liittyy vahvasti taiteilijan sisäisiin pyrkimyksiin- psykologisten, filosofisten ja henkisten konseptien sekä tunnetilojen tulkintaan ja kuvalliseen ilmaisuun. Nämä konseptit eivät ole varsinaisesti sidottuja mihinkään fyysistä maailmaa kuvaaviin muotoihin, ja uushenkisen taidekin useimmiten ei-esittävää. Henkisen todellisuuden mieltäminen vapaaksi näkyvistä muodoista, ja usko siihen, että tätä todellisuutta voidaan tarkastella erilaisin harjoituksin, toistuvat jatkuvasti erilaisissa mystisissä perinteissä (Ringbom, 1989, s.36). Tämä ajatus toisintuu vahvasti varhaisessa abstraktissa taiteessa sekä teosofisessa taiteessa (Ringbom, 1989, s.37) ja sen voi nähdä vaikuttavan vielä uushenkisessä kuvataiteessa. Muoto on ikään kuin ihmisen sisäisen kokemuksen ilmaus- sen ulkonainen merkki. Abstrakti muoto on henkisempi ja korkeampi kuin esittävä, sillä se kykenee paljastamaan sisäisen kokemuksen. (Kandinsky, 1988, s.64–72.) Pyrkimys tavoittaa henkisyys tyhjyyden kautta näkyy myös haastatteluissa. Eliisa Kivistö kirjoittaa:

Taiteilija itse tietää parhaiten mitä omaan työhönsä seuraavaksi laittaa. Siihen ei kenenkään tule puuttua. Taiteilijalla on sisällään kaikki tieto. Muotojen välissä oleva välitila (tyhjyys) vapauttaa olemassa olevista rakenteista, kohti uutta. Taiteilija on vastuullinen näytteille laittamiensa teosten viestistä katselijalle, onko teos soveliaista katsottavaa. Kohti hyvää, kaunista, iloa, harmoniaa ja rauhaa.

Tyhjyys tai ei- materiaalisuus kuuluu siis elimellisesti henkisen taiteen kaanoniin. Mutta asettumalla tähän jatkumoon, voiko uushenkisen taide tuoda mitään uutta taidemaailmaan, vai jääkö se vain tekijänsä henkilökohtaiseksi henkiseksi harjoitukseksi, yksityiseksi sakramentiksi? Onko tänä päivänä abstrahoitu tyhjyys, joka oli aikanaan taidehistoriallisesti radikaali ele, muuttunut vain yhdeksi formalistisen taiteen peruselementiksi (Evans, 2013, s.87)? Voiko henkinen taide löytää uusia suuntauksia ja polkuja, vai

onko se jäänyt ilmaisullisesti ja diskursiivisesti kiinni omaan historiaansa? Tai onko henkissä taiteessa kenties kyse jostain niin ajattomasta, että sen tekijät eivät edes pyri uusintamaan taidemaailmassa vallitsevia suuntauksia? Koska uushenkisyys on niin ajanmukainen ja –kohtainen ilmiö, voisin kuvitella sen estetiikan alkavan jäsentyä lähiaikoina, ja alkavan yksilöityä siitä henkisen taiteen perinteestä, johon se vielä tänä päivänä uskollisesti nojaa. Koska yhteiskunta ja kulttuuri ovat niin kovin erilaiset kuin abstraktin taiteen syntyaikoina, voisi uushenkisenkin taiteen kuvitella pyrkivän vastaamaan juuri tämän päivän ongelmiin. Kenties sen pitäisi pyrkiä etsimään ratkaisuja sen sijaan, että se vetäytyy sisäänpäin (Abrahamsson, 2018, s.229) ja näin tehden kieltää omat yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuutensa.

Uushenkisissä taideteoksissa henkisyys näyttäytyy jonain haaveellisena, valoisana ja toisaalta hieman mystisenä. Kosketus pyhään on lempeä ja terapeutin, ja se tuo toivoa ja lohtua elämään. Viittaussuhteet fyysiseen maailmaan ovat jätetty marginaalisiksi, ja eksplisiittistä yhteyttä yhteiskunnallisiin ongelmiin ei esiinny. Eläin- ja luontoaiheet, joita esiintyy osassa teoksista, ovat myös viitteellisiä. Ne vaikuttavat pikemminkin viittaavan aiheiden ideaaliseen tasoon, tai heijastelevan taiteilijan sisäistä kokemusta. Näin ollen henkisyys representoituu nimenomaan sen erossa materiaaliseen, ja henkisen kokemuksen ylevöittämisiksi joksikin tästä maailmasta irralliseksi tai sitä korkeammaksi. Henkisen taiteen utooppisuus näkyy juuri tässä; se irrottautuu maailmasta ja avaa oman todellisuutensa. Ei-esittävyys tai jopa tyhjiys mahdollistaa kontemplaation materiaalisen maailman negaation kautta. Juuri kontemplatiivisuus on henkisen taiteen ytimessä, sekä sen tekovaiheissa, että sen vastaanottamisessa. Taiteen äärellä pyritään hiljentymään, tai jopa saavuttamaan kokemus transsendenssista.

11. Katsaus taiteelliseen osioon

11.1. Tiedon ja taidon synteesi

Tutkielmani taiteellinen osio koostuu runomuotoisista teksteistä, jotka olen esittänyt rinnakkain tutkimustekstin kanssa, sekä videotaideteoksesta

Dream of Light// HyperMantra666!, joka oli esillä Galleria Hämärässä Lapin Yliopistolla 24.9.- 10.10.2019.

Taiteellisella tuottamisella pyrin esittämään vastauksia kahteen viimeisimpään tutkimuskysymykseeni, eli:

1. Millaista on uushenkinen estetiikka, ja minkälaisia näkemyksiä ja arvoja sen välityksellä viestitetään?
2. Miten henkisyttä representoidaan uushenkisessä kuvataiteessa?

Taiteen merkitys tutkielmassani on uuden tiedon, sekä monipuolisten tutkimustulosten tuottaminen. Luvussa 6 olen esittänyt argumentteja sille, miksi taiteellinen tuottaminen on relevantti tapa muodostaa uutta tietoa sekä sille, miksi teen taiteellista tutkimusta.

Yksi syy sille, miksi teen taiteellista tutkimusta, enkä pelkästään teoreettista, on pyrkimykseni kokonaisvaltaiseen ja moniaistiseen tietoon. Käsitelmäni tiedosta on laaja, ja liitän siihen sellaisia asioita kuin erilaiset maailmankatsomukset ja merkitysten luomiset. Tutkielmassani käytän tällaisesta tietokäsityksestä termiä jakautuva tieto (Nevanlinna, 2001, s.62–63.) Koska tutkimani aihe on niin laaja ja monisyinen, on sen tarkastelu huomattavasti mielekkäämpää ja tarkoituksenmukaisempaa, kun omaksuu

laajan ja inklusiivisen tietokäsityksen. Kuten olen luvuissa 2, 3 ja 4 osoittanut, on uushenkisyys rakentunut historiallisesti moninaisesti, ja se on ilmiönä hyvin kompleksinen. Taiteellinen tutkimus soveltuu tällaisten kompleksisten ilmiöiden tarkasteluun, sillä se mahdollistaa asioiden yllättävän ja epäkonventionaalisen rinnastamisen ja yhdistelemisen, mikä taas tuo sitä lähemmäs tutkimuskohdetta (Varto, 2017, s.99.)

Koen, että tulevana taiteen maisterina minulla on sellaisia taiteellisia tietoja ja valmiuksia, jotka voivat opastaa ja informoida omaa tutkimustyötäni. Koulutukseni myötä osaan arvioida omaa taiteellista työskentelyäni kriittisesti, ja pystyn erottamaan tutkivan lähestymistavan täysin subjektiivisesta, ei-tutkivasta taiteentekemisestä. Koska opintoihini on kuulunut sekä teoreettisia kursseja että taidekursseja, on mielestäni täysin perusteltua ja luontevaa yhdistää nämä eri osaamisalueet myös lopputyössäni.

Tutkielmaa tehdessäni minulle on kirkastunut hyvin selkeästi se, millaista uushenkinen estetiikka on, ja millaiset visuaaliset ja kielelliset elementit koostavat sitä. Uushenkinen estetiikka on melko vakiintunutta, ja sillä on hyvin selkeitä omia konventioita. Tästä syystä tutkielmalleni on selkeää etua siitä, että pystyn taiteellani demonstroimaan mitä nämä esteettiset konventiot ovat. Tutkielmani tavoitteena on esittää löytämäni tutkimustulokset konkreettisesti - niin, että saamani tieto ei jää vain teoreettiseksi. Vaikka tutkielmasta olisi ollut mahdollista tehdä täysin teoreettinen, jäisi se mielestäni silloin etäiseksi ja vajavaiseksi. Tutkivana taiteilijana minun on mahdollista tehdä näkyväksi joitain sellaista, joka muuten saattaisi jäädä abstraktion tasolle- periaatteessa sinänsä järkeenkäyväksi ilmiöksi, jota lukija tai katsoja ei kuitenkaan täysin saisi otetta. Väitän, että pystyn nimenomaan taiteellisen tuottamiseni kautta tarjoamaan lukijalle sellaisia oivalluksia, joita ei olisi ollut pelkän teoreettisen tutkimuksen avulla mahdollista saavuttaa. Tämä tuo tutkimukselle sekä omakohtaisuutta että

vakuuttavuutta. Koska taideteos on taiteilijan tuottama tiedon ja taidon synteesi, osoittaa se myös sen, miten hyvin käsitelty aihe on jäsennelty ja sisäistetty.

11.2. Aineistoa vai tutkimustuloksia?

Oman taiteellisen tuottamiseni lisäksi tutkielmaani aineistoon kuuluu teos- esimerkkejä haastattelemiltani taiteilijoilta. Ne ovat ikkunoita siihen, miten uushenkisyyden piiriin kuuluvat yksilöt representoivat omaa henkisyttään taiteessaan. Ne tarjoavat arvokasta materiaalia tutkielmalleni- niiden avulla on mahdollista saada näkökulmia siihen, miltä uushenkinen taide todella näyttää sen oman piirin sisällä. Mikäli en olisi kerännyt aineistoa, ei omalla taiteellisella tuottamisellani olisi ollut yhtä vankkaa ymmärrystä ja pohjaa. Olisin tällöin esittänyt vain arvion siitä, miltä uushenkinen taide voisi teoriassa näyttää. Aineiston ansiosta minun on mahdollista käsitellä taiteessani elementtejä, jotka eivät ole ainoastaan hypoteettisia. Mutta miksi sitten tehdä omaa taidetta, kun teosesimerkkejä löytyy jo?

Keräämäni taideteokset ovat tutkielmani kannalta aineistoa, eivät tutkimustuloksia. Niiden rooli on tutkielmassani täysin erilainen kuin omalla taiteellisella tuottamisellani. Ne antavat sellaisen näkökulman uushenkisen kentän sisälle, joka minulta tutkijana puuttuu. Teokset ovat kuitenkin tekijöilleen täysin henkilökohtaisia- ne eivät käsittele uushenkisyyttä teoreettisesti, vaan ovat tehty toisenlaisissa konteksteissa, joita en tässä tutkielmassa käsittele. Tutkielmani tarkoituksena on ymmärtää tarkastelemani taideteokset esimerkkeinä ilmiöstä, ja näin ollen osana laajempaa kokonaisuutta.

Omassa taiteessani haluan luoda ymmärrystä uushenkisyydestä ilmiönä- yleisemmällä tasolla. Tarkoitukseni ei ole imitoida uushenkistä taidetta sinänsä, tai jäljitellä sen keskuudessa esiintyviä taiteentekemisen tapoja. Pikemminkin tarkoitukseni on valita sellaisia esteettisiä elementtejä, jotka kuvastavat ilmiötä mahdollisimman osuvasti, ja muodostaa niistä synteesi ja tulkinta. Tämä tulkinta toivomani mukaan pystyy valottamaan uushenkisyyttä myös sellaisille katsojille, jotka eivät ole perehtyneet aiheeseen. Pyrkimyksenäni on luoda katsojille oivalluksia taideteokseni äärellä.

Tässä tehtävässäni teosesimerkeillä on merkittävä asema. Taiteilija-tutkijana asetun niiden suhteen dialogiseen positioon. Oma taiteentekemiseni on keskustelun ja kysymyksenasettelun vuoksi läheisessä suhteessa teosesimerkkeihin, minkä vuoksi se on tutkimustulosten kannalta epistemologisesti perusteltua. Mikäli olisin tehnyt taideteoksen piittaamatta teosesimerkeistä, ei se olisi ollut suhteessa siihen maailmaan, jota tutkielmassani tarkastelen, eikä se olisi ollut tutkimuksellisesti yhtä uskottavaa. Taiteellinen tuottamiseni on tapahtunut siis dialogissa teosesimerkkien kanssa, ja näin ollen lopullinen teokseni on tämän dialogin pohjalta muodostettuja tutkimustuloksia.

11.3. Moniäänistä kerrontaa

Taiteellisessa osiossa halusin tuoda esille myös sellaisia näkökulmia uushenkisyyteen, jotka eivät tule ilmi aineistossa. Toisin sanoen esitän kysymyksiä tutkimastani aineistosta, ja ehdotan vaihtoehtoisia perspektiivejä. Tutkielmani tavoitteena on esittää käsittelemäni aihe kaikkine sävyineen, ja ne eivät ole välttämättä niin harmonisia, kuin päältäpäin katsottuna saattaisi ajatella. Erityisesti minua on pohdittanut uushenkisyyden köyden veto inklusiivisuuden ja eksklusiivisuuden välillä. Materiaalia henkisellem polulle on tarjolla paljon- jopa niin paljon, että olisi kenties aiheellisempaa puhua massa- kuin

marginaalikulttuurista. Kuitenkaan tähän materiaaliin ei pääse käsiksi, ellei ole valmis hölläämään auliisti kukkaronnyörejään. Periaatteessa ilmiö saattaa siis vaikuttaa inklusiiviselta, etenkin kun ilmiö alkaa olla niin laajalle levinnyt ja popularisoitu. Toisaalta sen rinnalla kulkee kuitenkin narratiivi, jonka mukaan henkilökohtainen täydellistyminen on mahdollista vain tiettyjen ”vihkimysten” kautta, jotka paljastuvat epäilyttävän usein kulutushyödykkeiksi. Näitä ovat esimerkiksi sellaiset taidekurssit, jotka maksavat huomattavasti enemmän kuin tavanomaiset taidekurssit. Tätä olen käsitellyt teoreettisesti graduni luvuissa 3.3 ja 4.4.

Olen halunnut tuoda kriittistä näkökulmaa esiin etenkin kirjoittamissani runoissa sekä videoteoksen ääniraidassa. Tekstissä, jota luen ääniraidalla, kommentoin kyseisiä ongelmakohtia. Sanavalintojeni ja käyttämieni kielikuvien kautta maalaan sellaista maisemaa, joka toisintaa uushenkistä retoriikkaa. Olen valinnut sellaisia sanoja ja käsitteitä, jotka nousevat esiin tutkimassani aineistossa sekä tutkimuskirjallisuudessa. Tällaista kertojaaäntä käyttämällä esitän kuitenkin kriittisiä kommentteja käsittelemästäni aiheesta, mikä tekee kerronnasta moniäänistä. Käyttämällä tällaista moniäänistä kerrontaa, pääsen lähemmäksi tutkimaani kohdetta, mutta säilytän siihen kuitenkin tutkielmaan soveltuvan etäisyyden. Näin kykenen esittämään kriittisen ja monipuolisen tulkinnan aiheestani.

Kirjoittamillani runoillani on näin ollen merkitys monipuolisen tutkimustekstin ja -tulosten tuottamisessa. Se ohjaa lukijaa huomaamaan käsittelemäni aiheen nyansseja, ja tukee assosiativista ja evokatiivista tiedonmuodostusta. Itselleni luova kirjoittaminen on myös ollut tärkeä tutkimuksellinen työkalu. Se on auttanut minua jäsentelemään sellaisia asioita, joita ei ole ollut yksinkertaista ilmaista perinteisellä tutkimustekstillä. Mielessäni minulla on saattanut olla selkeä kuva siitä, mitä haluan sanoa, mutta en ole osannut pukea sanoiksi. Kun olen sitten kirjoittanut runoja, on se auttanut minua

löytämään osuvia ilmaisia myös tutkimustekstiin. Niissä käy ilmi se, miten olen prosessoinut lukemaani tutkimuskirjallisuutta, ja tuottanut sen avulla persoonallista ja heuristista tutkimusta.

11.4. Videotaide ajan ja aineen haastajana

Kun aloitin gradun työstämisen, olen jo ideointivaiheessa luonnostellut ja piirtänyt, sekä kirjoittanut luovaa tekstiä. Prosessi on ollut kokeellinen, etsivä. Mitä enemmän olen saanut tietoa tutkimastani aiheesta, sitä selkeämmin myös taiteellinen tekeminen on suuntautunut. Tutkielman tekemisen alkuvaiheissa, kun tutkimuskysymykset eivät olleet vielä selkeitä, piirsin paljon, ja ajattelin esittäväni taiteellisen osion sarjana piirustuksia. Kuitenkin kun aihe alkoi selkiytyä mielessäni, ja ymmärsin teoreettisen pohjan syvällisemmin, tiesin että videon tekeminen on perustellumpi ratkaisu tutkielmani kannalta.

Aluksi videon valitseminen tuntui intuitiiviselta, melko selvältä ratkaisulta. Välineenä se jakaa käsitteellisen suhteen uushenkisyyden kanssa- sen suhteellisen uutuuden, sekä tietynlaisen synteettisyyden kautta. Videotaidetta alkoi ilmestyä 1960- luvun puolivälissä, ja näin ollen se on taiteellisenä ilmaisuvälineenä verrattain tuore (Rush, 1999, s.78.) Mielestäni video, ja etenkin käyttämäni digitaalinen animaatio, jakaa tiettyjä ontologisia kysymyksiä uushenkisyyden kanssa. Videotaiteen nousu alkoi aikana, jolloin tavallisillakin ihmisillä alkoi olla televisioita kotonaan (Rush, 1999, s.80). Näin siihen voi ajatella historiallisesti liittyvän tietynlaista utooppisuutta ja eskapistisia sävyjä (Taylor, 2005, s.204.) Tutkielmassani se kuvastaa ilmaisuvälinettä, joka liikkuu mahdollisen ja mahdottoman rajapinnalla. Videon on mahdollista häivyttää vähäisimmätkin viittaussuhteet arkeen ja todellisuuteen, luoden näin ollen areenan

mielikuville, fantasioille ja unelmille. Koska videoon liittyy kuvaa, liikettä ja ääntä, on sen avulla mahdollista rakentaa hyvinkin kokonaisvaltaisia todellisuuksia. Juuri kokonaisvaltaisuutensa vuoksi se on hyvin evokatiivinen ja vakuuttava taidemuoto, ja se argumentoi tutkimustuloksia monipuolisesti.

Taidemuotona videoon liittyy myös tietynlaista ristiriitaisuutta. Se yhdistyy historiallisesti televisioon ja jopa massakulttuuriin, mutta toisaalta useat videotaiteilijat ovat käsitelleet teoksissaan henkisyttä. Video ja muu digitaalinen taide mahdollistaa ajan, aineen ja muodon rajojen venyttämisen ja jopa ylittämisen, joten se voi melko luontevasti toimia areenana myös metafysisien kysymysten esittämiselle. Erityisesti tämä korostuu digitaalisessa videossa, joka ei filmin tavoin rajoitu lineaariseen kerrontaan. Digitaalinen video mahdollistaa ei-lineaarisen kerronnan, kadottaen näin ollen viittaussuhteet aikaan ja paikkaan. (Jennings, 2015, s.6.) Elokuvaa, valokuvausta ja uusia taidemuotoja kuuluisasti pohdiskellut Walter Benjamin taas näkee näiden taidemuotojen kadottaneen ”auransa”. Tämä johtuu siitä, että ne ovat vapauttaneet taiteen ritualistisesta luonteestaan. Perinteinen taide on hänen mukaansa palvellut rituaalia, kunnes tekninen uudistettavuus on mahdollistanut taiteen vapautumisen. (Saarinen, 2011, s.115–116.) Vaikka Benjaminin näkemyksestä voidaan olla montaa mieltä, sisältää se mielestäni kiinnostavan ajatuksen siitä, että videotaiteen voi nähdä kriittisenä tai jopa profanoivana. Videon tekeminen on siis tietyssä mielessä kommentti uushenkisyydestä, jonka voi myös nähdä siirtyneen henkilökohtaisesta pyhyden kokemuksesta ja rituaaleista lähemmäs elämäntapa- ja kulutuskulttuuria.

11.5. Unelmia valosta

Taiteellisessa osiossa olen tarkastellut myös uushenkisyyden eklektisyyttä. Elementtejä omaan henkisyteen saatetaan lainata idästä ja lännestä, ja perinteistä poimia vain kirsikat päältä. Uushenkisyyden harjoittajia yhdistää pyrkimys syvälliseen ymmärrykseen elämästä, mutta onko tällaista mahdollista saavuttaa valitsemalla vain itselleen sopivia asioita eri uskonnoista? Voiko uushenkisyyttä pitää vakavasti otettavana nykyajan maailmankatsomuksena, vai onko se vain uusi tapa etsiä hyvinvointia kuluttamisen kautta?

Halusin videoteoksessani luoda maailman, joka toisaalta kuvastaa uushenkisyyden populaarisuutta ja jopa pinnallisuutta. Videon materiaalina ovat kuvapankista hakemani kuvat, jotka toimivat tyyppiesimerkkeinä uushenkisistä aiheista. Ne ovat periaatteessa kenen tahansa käytettävissä, jotka ovat valmiita maksamaan kuvapankin käyttöön oikeuttavan lisenssin. (Käsitteellinen suhde uushenkisyyteen käy ilmi aikaisemmin tässä luvussa.) Valitsemiani kuvia animoimalla ja käsittelemällä olen saanut aikaiseksi komposition, joka pehmeän muotokielensä ja väriharmonioidensa kautta viittaa uushenkiseen esteettiseen formalismiin. Valitsemalla tyypillisiä ja jopa kliseisiä visuaalisia aiheita, viittaan suoraan tutkimaani ilmiöön. Luon siis käsitetaiteellisen analogian sille, miten henkiset etsijät toimivat- otan käyttööni sellaisia elementtejä, jotka eivät ole lähtökohtaisesti henkilökohtaisia tai persoonallisia, ja pyrin muovaamaan niistä toimivan synteessin. Päämäärät ovat kuitenkin erilaiset, sillä taiteessani en tavoittele henkistä kokemusta, vaan kokonaisvaltaista ja kriittistä tietoa käsittelemästäni aiheesta.

Toisaalta teoksessani haluan myös esittää uushenkisyyden herkkää ja lyyristä puolta. Henkisyys on monille haastattelemilleni henkilöille kauneuden ja lohduntuoja.

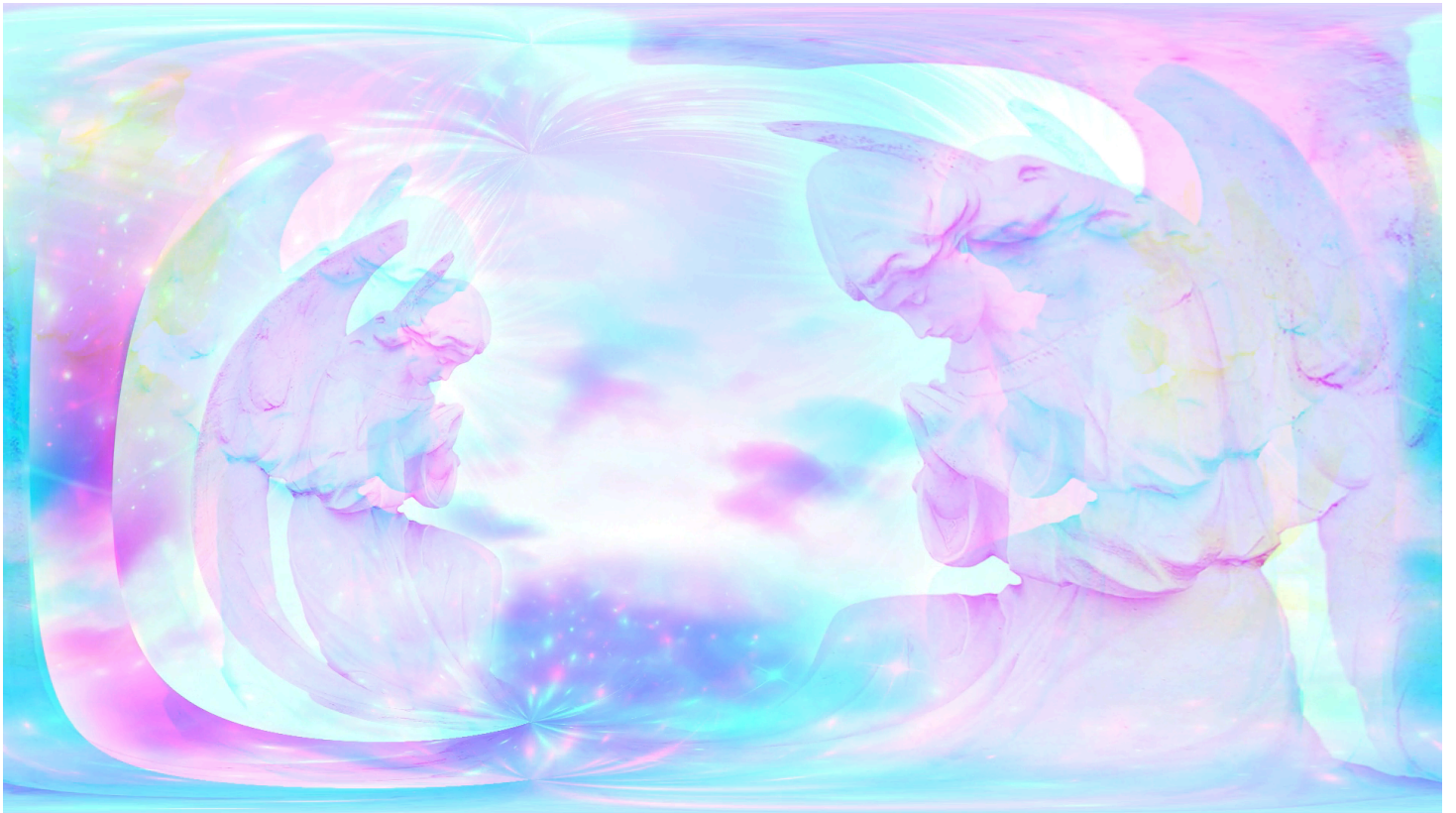

Tällainen maailmankatsomus takuulla rikastaa monien ihmisten elämää moninaisin tavoin. Videoni on kulttuurikritiikkinsä ohella myös näkökulma siihen, miten täyteläinen ja fantastinen voi olla sellaisen ihmisen kokemusmaailma, jotka ovat valinneet kulkea henkistä polkua. Muotonsa kautta teokseni viittaa myös tähän. Olen digitaalisesti venyttänyt valitsemiani kuvia niin paljon, että ajoittain ne kadottavat alkuperäisen muotonsa, ja muuntuvat vain abstrakteiksi väripinnoiksi. Tunnetut aiheet liukenevat toisiinsa, ja raja-aidat hälventyvät. Uushenkisyys ylittää rajoja, yhdistelee elementtejä eri filosofioista ja uskonnoista, eikä pysy perinteisen uskonnon tai henkisyyden määritelmässä sisällä. Tätä olen halunnut kuvastaa myös videossani, joka perustuu valittujen kuvien kokeelliseen skaalaamiseen, venyttämiseen ja tuntemattomaksi muovaamiseen. Onko lopputulos muuta kuin estetisoitua eskapismia, vesittyneitä visioita tuonpuoleisesta? Voimmeko tavoittaa hienovaraisempaa tietoa ja ymmärrystä, kun kuva väistyy ja näemme välähdyksen puhtaasta muodosta, kaiken takana vallitsevasta todellisesta olemuksesta?

Videossani haluan luoda täydellisen uushenkisen fantasian, ja esittää sen kaikkine väreineen. Se ei kuitenkaan tarkoita, että taideteokseni olisi eskapistista tai ei-kriittistä, päinvastoin. Taide voi myös esittää käsittelemänsä utopian niin korostettuna, että se on jo itsessään kriittinen ele. Se ei ota varovaista etäisyyttä, eikä sievistele, vaan näyttää eskapistisen fantasian koko komeudessaan, paljastaen sen todellisen sisällön. (Mäki, 2005, s. 123.) Tutkivassa taiteessa ja sen onnistumisessa olennaista on mielestäni se, miten se pääsee käsittelemänsä aiheen ytimeen, ja missä määrin se voi paljastaa sen varsinaisen sisällön kokonaisuudessaan. Koska uushenkisyys ja uushenkinen taide ovat niin vahvasti sidoksissa omaan utopiaansa, koen, että sen esittäminen taideteoksessani on välttämätöntä tutkielman onnistumisen kannalta.

Ohessa still-kuvia videotaideteoksestani, sekä teksti, jonka luen teoksen ääniraidalla. Lainausmerkeissä oleva teksti on katkelma Pekka Ervastian teoksesta *Ihmisen synty* (1950, s.65–66). Liitteessä 4 on myös linkit videotiedostoihin.

"Kun katselemme omaa kehitystämme eteenpäin, emme tavallisesti puhu, että meistä tulee enkeleitä ja arkkienkeleitä, vaan niin, että meidän on otettava vihkimyksiä.

Kun yritämme kulkea nopeammin kuin ihmiset yleensä henkisellä tiellä, meidän täytyy täällä ihmiskunnassa käydä tiettyjen vihkimysten läpi-tullaksemme enkeleiksi.

Meidän täytyy, jos ajattelemme vanhan liiton järjestelmää, buddhalaista ja hindulaista, käydä neljän suuren vihkimyksen läpi, ennen kuin meistä voi tulla enkeleitä;

ja arkkienkeleitä meistä ei tule, ennen kuin olemme suorittaneet ainakin mestarivihkimyksen ja siitä alamme kulkea eteenpäin.

Nämä enkelikunnat ovat korkeita asioita, ja meidän ihmisten kehittyessämme on otettava suuria askeleita, jotka tulevat otetuiksi osaksi itsestään, vaikka ei kuitenkaan niin, että vihkimykset tulisivat yksilöille itsestään.

Ihmisen kehitys on siinä, että on tullut ihmiseksi, saavuttanut persoonallisuuden ja yksilöllisyyden. Mutta hän ei enää kehity, jollei hän itse tahdo ja pyri.

Saattaa kulua satejatuhansia vuosia, ennen kuin ihminen herää ja huomaa, että hänen kohtalonsa on hänen omilla käsissään. Jollei hän tule uudeksi ihmiseksi, hyväksi ja viisaaksi, niin hänen ihmisestä olemisestaan ei ole mitään iloa.

Mutta kun hän herää, silloin alkaa hänen itsekasvatuksensa, ja se vie hänet vihkimysten kautta noihin uusiin luonnonvaltakuntiin."

*Ja nyt olen vapaa:
ajan ja paikan määreet
rikkamana varpaisani.
Tomu on laskeutunut totuuden juurille.*

*Olen astunut puoli askelta
päivätajunnan ylle.
Tuntunut vienon värähdyksen,
elementit edessäni ja sisälläni,
meridiaanien virrat maailmasta minuun.*

*Tietoisuuteni kietoutunut universumin tajuun:
Olla yhtä maailman kanssa-
irrallaan siitä sekä luonnonlaeista.*

*Olla kuultavana kuvana
kosmisessa kaavassa,
kiertokulussa,
galaksien vanteet kupeillani.*

*Onni on ostettu osamaksulla,
taivaspaikka lainalla pedattu.
Vauraus on viattomien voitto:
Suotuista karma maksetaan kullalla.*

*Olen siirtynyt eteenpäin
ihmisrodun kehityksessä.*

*Olen irtautunut illuusiosta,
murtautunut matriisista,
maallisista harhoista
ja rahvaasta massasta.*

*Aurani on puhdas, käteni pyhät,
sydämessäni sähköky spektrin sävyt.
Lapsenomainen, läikähtelevä lämpö,
empatia kaikkea elävää kohtaan.*

Kuljen kuiden kiertoradoilla.

Metempsykoosissa,

elettyjen elämien arkistoissa.

Tähtikartastoissa.

Sestiallisten sfäärien scinti

ruusukultainen resonanssi.

Mysterien mannaa maistavat he,

joiden korvat ovat valitut,

huulet salvatut, soraäänit särjetyt.

Heidät vihitään kristallipalatsiissa,

kastetaan veroparatiiseissa,

kruunataan jalokivikortteleissa.

Ja minä olen yksi heistä.

Minä olen valittu.

Minä olen valkoista valoa.

Erityisherkkä entiteetti,

visionäärinen valo-olento.

Energiakenttäni on harmonisoitu

ja reikiäni sertifioitu.

Vain minä

olen kuullut ikiaikaisen viisauden.

Olen kuullut mestarien kuisketta.

Tuntenut sieluni hehkuwan hurmuksesta.

Sisimpäni sinertävästä hurmeesta.

Sillä minut on valittu.

Minulla on salaisuus,

Sielutieteellinen kaipaus.

*Aika on koittanut
seuloa timantit tähtipölystä.
Totuudenhetki lähestyy niitä,
jotka ovat aisteiltaan avaria,
avaruusajan airuita.*

*Ja nyt,
taivaalliset sotajoukot astuvat esiin-
nostavat peitsensä,
julistavat viimeisen sanan.*

*Juurirotu on palaava,
sivistys vallitseva,
Atlantiksen salit avautuva.*

Minä olen valittu.

Minä olen valkoista valoa.

*Minulla on unelma,
ja arkkienkelin suudelma.*

*Lumous, lupaus,
aikaintakainen aavistus.
Maailma on kudelma,
hengen ja aineen sulama.*

*Arki on kangastus,
pelon ja tuskan asetelma,
kuvaelma lihan himosta
ja vallasta.*

*Toisaalla on vapautus,
iankaikkinen kirkkaus.*

Minä olen valittu.

Minä olen puhdas määre.

Olen värähtelyä,

kaiken koostavaa tietoisista substanssista.

Käikki on energiaa,

magiaa,

suurenmoista fantasiaa.

Olen ykseyys monuudessa,

matkalla kaikkeudessa,

jumalrakkauden pauloissa.

Minä olen valittu.

Olen korkeinta värähtelyä.

Minä olen energiaa.

Puhdasta, valkoista valoa.

12. Lopuksi

12.1. Kaunista, hyvää ja korkeaa?

Kysymykset taiteen etiikasta ja estetiikasta ovat suuria ja loputtomia, ja hyvä niin. Keskustelun jatkuvuuden takaamiseksi on tärkeää, että taidepuhe poikii uusia suuntia, ja asettaa tuoreita kysymyksiä, laajenee ja rikastuu. Tutkielmassani olen ottanut osaa tähän keskusteluun, ja toivon mukaa myös monipuolistanut sitä ainakin jossain määrin. Vaikka olenkin pyrkinyt tuottamaan lisää tietoa uushenkisestä taiteesta ja kontekstuaalisomaan sen, koen, että tutkielmani tärkein anti on siinä, että se antaa suunnan ja fokuksen uusille kysymyksille. Tässä mielessä tutkimusihanteeni on pikemminkin filosofinen kuin ratkaisukeskeinen.

Etiikka ja estetiikka ovat suhteessa toisiinsa tavalla, joka ei aina ole itsestään selvä tai ongelmaton. Kumpikin haastaa meitä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia taiteesta ja sen ulkopuolelta. Niistä molemmat ovat olennaisia taiteellisen tutkimuksen osatekijöitä, ja niitä voi olla joskus hankala eritellä toisistaan. Ongelmalliseksi tämä muodostuu siinä vaiheessa, kun sekoitamme nämä filosofian osa-alueet toisiinsa, ja esitämme moraalisia näkökulmia esteettisinä arvostelmina. (Jula, 2007, s.15.) Tutkielmani otsikossa teen eksplisiittisesti selväksi sen, että molemmat ovat tärkeitä, eikä taidepuheessa toinen saa syödä toista, erilaisista painotuksista huolimatta. Estetiikkaa ja etiikkaa ei tulisi kuitenkaan tulisi eriyttää toisistaan vieraiksi saarekkeiksi, vaan niitä tulee tarkastella suhteessa toisiinsa. Hyvän tutkimuksen vaatimuksena on se, että tutkija ymmärtää, millaisista arvostelmista on kulloinkin kyse, ja osaa pitää ohjat käsissään.

Olen analysoinut aineistoni teoksia formalistisesti, ja näin antanut teoksille tilaa kommunikoida omalla visuaalisella kielellään. Olen kuunnellut niitä, ja vastannut niihin itse

omalla taiteellani. Olen pyrkinyt hajottamaan hierarkian tutkijan ja tutkittavan välillä, ja pyrkinyt tasavertaiseen tiedonmuodostukseen tutkimani aineiston, sekä oman taiteeni välillä. Toisaalta olen esittänyt kritiikkiä käyttämälleni metodille, ja kommentoinut uushenkisyyttä sekä kulttuuri-ilmiönä että sen piirissä tuotettuna taiteena, nostamalla esiin erilaisia moraalisia kysymyksiä. Koska uushenkisyys on niin väljä ja hankalasti rajattava ilmiö, on sen etiikasta ja estetiikasta haastavaa tehdä kovinkaan yleispäteviä linjauksia. Silti molemmat voidaan problematisoida ja kyseenalaistaa. Uushenkisyyttä tutkiessa on vaara kiinnittyä yksinomaan sen mukanaan tuomiin moraalikysymyksiin, jotka ovat nousseet ilmiön pinnalle sen popularisoitumisen ja kaupallistumisen myötä. Toisaalta sitä ei pitäisi nähdä myöskään vain kivana, suloisena ja esteettisesti viehkeänä ilmiönä, jota ei ole tarpeen problematisoida, ja joka tarjoaa mukavaa viihdettä ja hömppää harmaan ja vaativan arjen keskelle.

On tärkeää pohtia, voiko uushenkisyydellä tai henkisyydellä ylipäätään ajatella olevan mitään tietynlaista estetiikkaa. Henkinen kokemus on kuitenkin aina hyvin yksilöllinen. Uushenkistä estetiikkaa ja taidetta tutkiessa on silti hyvä muistaa, kuinka suurelta osin on kyse kulttuurisesta ilmiöstä, joka tapahtuu pitkälti ihmisten jokapäiväisessä elämässä- irrallaan niin sanotuista ”korkean taiteen” instituutioista, kuten museoista. Sen lisäksi, että tutkimuksessa otetaan huomioon taiteilijoiden henkilökohtaiset kokemukset, täytyy uushenkisen taide ymmärtää sen oikeassa kontekstissa, jota olen tutkielmassani avannut. Uushenkisyys on hyvin korostuneesti oman aikamme populaari ilmiö, joten myös sen estetiikkaa tulee tarkastella sidoksissa siihen. Vaikka tutkielmassani peilaankin uushenkistä kuvataidetta formalistis-henkisen taiteen kaanoniin, on sen elinpiiri ja vaikutusalue aivan erilainen. Sitä ei voi tarkastella samalla tavalla kuin sadan vuoden takaista abstraktia kuvataidetta, vaan se pitää ymmärtää vastaamassa niihin kysymyksiin ja ongelmiin, joiden pohjalta tämän päivän henkisyyks on muovautunut.

12.2. Taiteellinen avaruus

Taiteen yhdistäminen osaksi tutkimusongelmaa on tarjonnut minulle haasteen lähestyä taidetta uudenaikaisesta näkökulmasta. Olen oppinut käsitteellistämään sitä tietoa, mitä minulla on, tiivistämään siitä olennaisen, ja kommunikoidaan sen täysin erilaisin termein. Prosessin myötä käsitykseni itsestäni taidekasvattajana ja taiteilijana, sekä tutkijana on seljennyt. Taiteellinen työskentelyni on ollut jo ennen tutkielmaa melko kysyvä ja etsivä, mutta tutkielman tiukka raja ja vaatimus selkeydestä ja informatiivisuudesta ovat asettaneet tekemiselleni positiivisia haasteita. Taiteellinen tutkiminen on erittäin kokonaisvaltaista ongelmanratkaisua alusta loppuun, ja sen myötä olen joutunut ottamaan huomioon ja harkitsemaan monia sellaisia tekijöitä, joita en osannut odottaa tehtävään ryhtyessäni. Tutkielma muutti muotoaan paljon matkan aikana, ja alkoi tavallaan elää omaa elämäänsä.

On kuitenkin aiheellista kysyä, missä määrin taiteellinen toiminta oli oleellista tutkielmani kannalta. Olisinko päässyt samoihin tutkimustuloksiin jotain toista metodologiaa käyttämällä? Ilman taiteellista osiota olisin kenties päätenyt samansuuntaisiin, joskaan en samoihin tutkimuslöydöksiin ja loppupäätelmiin. Voi olla, että tutkielmani olisi ollut yksiselitteisempi ja lineaarisempi, ja prosessi olisi ollut joutuisampi. Kenties ei ole mielekäästä pohtia, olisiko tutkielmani ”onnistunut” ilman taiteellista tuottamistani. Se olisi varmasti onnistunut, mutta kyseessä olisi ollut siinä tapauksessa aivan eri tutkielma. Olen argumentoinut aikaisemmin sen puolesta, että taide toimii tässä tutkielmassa myös tutkimustuloksina, joten sen poisjättämisellä olisivat tutkimustuloksetkin olleet erilaisia. En valinnut käyttämäni metodologia sen vuoksi, että saisin eksakteja ja kiistattomia tutkimustuloksia. Valitsin sen siksi, että halusin tehdä kokeellista, kysyvää ja innovatiivista tutkimusta. Tutkivaa taidetta on mielestäni tehtävä senkin vuoksi, että voimme laajentaa ymmärrystämme taiteesta ja sen mahdollisuuksista, ja jotta voimme tehdä kiinnostavampaa, haastavampaa ja intensiivisempää taidetta. Taiteen ja tutkimisen yhdistäminen

opettaa myös valtavasti siitä, miten omaa taidettaan perustelee ja käsitteellistää itselleen ja muille. Mielestäni tämä on taito, jota jokaisen taiteen parissa työskentelevän olisi tärkeää harjoittaa. Taiteen kautta tutkielma muodostaa täysin oman avaruutensa, johon sukeltamalla voi löytää ennennäkemättömiä havaintoja, ajatuksia ja näkökulmia. Se mahdollistaa sellaisten aarteiden löytämisen, joiden äärelle ei ole muita reittejä.

12.3. Kuvan ja mielen leikki

Tutkivan taiteen vahvuus on sen mahdollisuuksissa esittää kysymyksiä, ja ehdottaa sellaisia vastauksia, jotka eivät ole itsestään selviä tai yksiselitteisiä. Se antaa mahdollisuuden sekä taiteilijalle, että taideteoksen vastaanottajalle muodostaa omia tulkintojaan aiheesta. Näin se toimii kokonaisvaltaisen tiedon kättilönä- siltana kohti holistista ymmärrystä ja laajentuneita käsityksiä maailmasta. Taide mahdollistaa assosioinnin, ja tiedonkykyjen ”vapaa leikin” (Kant, 2009, s.339.) Oma käsitykseni tutkimastani aiheesta on saanut paljon lisävaihteita verrattuna siihen, mitä tiesin siitä ryhtyessäni työskentelemään graduani. Lukemisella ja kirjoittamisella on ollut siinä suuri rooli, mutta tiedon sisäistäminen ja sen integroituminen osaksi ymmärrystäni taiteen kentän ilmiöistä, on tapahtunut nimenomaan taiteellisen tuottamisen kautta. Se, että pystyn argumentoimaan tietämystäni myös taiteen kielellä, tuo tutkielmaan huomattavan paljon lisäyansseja ja paljastaa sellaisia sävyjä, joita ei olisi mahdollista tavoittaa vain tutkimustekstiä lukemalla. Uushenkisyyttä voi ajatella erilaisten ajattelun ja tiedonmuodostamisen tapojen kollaasina, joten luovan kielen sekä visuaalisen aineiston muodostamalla tiedolla on siinä merkittävä asema. Tämä on alue, jolla taide ja henkisyys kohtaavat. Oli taide kuinka sekulaaria, verbalisoitua tai käsitteellistä tahansa, se sisältää aina premissin siitä, että kommunikaatio tapahtuu ainakin jossain määrin sanojen tuolla puolen.

Pidän tärkeänä myös taiteen roolia tiedon ja tieteen demokratisoimisessa. Esittämällä videotaideteokseni julkisessa tilassa, tavoitti se laajan ja monipuolisen yleisön. Tutkielmani yleisönä oli siis myös sellaiset henkilöt, jotka eivät tule kirjallista osiota koskaan lukemaan. Avajaisissa teostani kävi esimerkiksi katsomassa monet lapset, ja yleisön joukossa oli ei-suomenkielisiä henkilöitä. Sinne tuli ihmisiä myös yliopiston ulkopuolelta. Avajaisissa saamani palautteen perusteella moni katsoja tosiaan pysähtyi katsomaan teosta pidemmäksi aikaa, ja heille kokemus oli avartava ja kysymyksiä herättävä. Tutkivalla taiteella on siis myös kasvatuksellinen rooli, sillä sen on mahdollisuus päästä lähelle ihmisiä, kutsua heidät dialogiin, ja parhaimmassa tapauksessa myös haastaa heidät tarkastelemaan omaa maailmankuvaansa. Mikäli taide pystyy muodostamaan dialogisen suhteen vastaanottajaansa, ja koskettamaan niin syvästi, että hän alkaa kyseenalaistaa tai argumentoida omia ajattelutapojaan, on mielestäni taide onnistunut kasvatuksellisessa tehtävässään. Pyrkimys kohti hiljentymistä, ja itsensä avaaminen pinnanalaisille kysymyksille on kenties se anti, mikä henkisellä taiteella voi olla kuvataidekasvatukselle, ja erilaisille taiteentekemisen käytännöille.

12.4. Silmäys kristallipalloon

Uushenkinen taide ja estetiikka ovat aiheita, jotka tarjoavat takuulla vielä paljon tutkittavaa tulevaisuudessa. Tutkimus saisi paljon lisäsyvyyttä siitä, että tutkijalle tarjoutuisi mahdollisuus osallistua uushenkisille taidekursseille. Se mahdollistaisi sen, että tietäisimme todella mitä kursseilla puhutaan, ja mistä on kyse esimerkiksi erilaisissa Vedic Art -taiteen periaatteissa. Tutkielmassani tämä on vielä tulkinnanvaraista, sillä haastateltavani eivät ole kommentoineet kurssien sisältöä kuin melko yleisellä tasolla. Olisi myös mielekästä tutkia samaa aihetta vielä, mutta suuremmalla otannalla. Tämä saattaisi olla lähitulevaisuudessa mahdollista, sillä uushenkisyys alkaa olla valtavirtaisempaa, joten te-

kijöitä ja teosesimerkkejä voisi olla helpompi saada mukaan tutkimukseen. Näin pienellä otannalla on tuskin mahdollista muodostaa kattavaa tai kokonaisvaltaista kuvaa uushenkisestä kuvataiteesta tai estetiikasta.

Uushenkistä estetiikkaa olisi kiinnostavaa ja tarpeellista tutkia myös sellaisen materiaalin valossa, joka jää tarkkaan rajatun taiteen kentän ulkopuolelle. Visuaalista materiaalia löytyy mm. internet-sivuilta, kirjankansista ja kuvituksista, enkeli- ja yksisarviskor-teista, tapahtumatiedotteista ynnä muusta. Materiaalia muodostuu lisää koko ajan – koska kyseessä on niin tiuhaan tahtiin kehittyvä kulttuuri, löytyy tutkimukselle paljon mahdollisuuksia pysytellä ajan ja sen ilmiöiden kintereillä.

Uushenkisen taiteen tutkimus on tärkeää, koska kyseessä on elävä ja muotoutuva kulttuuri, joka koostuu tällä hetkellä elävistä ja vaikuttavista taiteentekijöistä (Kokkinen, 2018, s.51.) Näkisin, että taiteen tutkimuksen ja kuvataidekasvatuksen onkin hyvä pitää katseensa siellä, missä tapahtuu juuri nyt. Perehtymällä taiteeseen sen elävässä elämässä, annamme sille mahdollisuuden muokata tulevaisuutta ja vaikuttaa niihin tapoihin, joilla jokainen meistä rakentaa omannäköistään, hyvää elämää.

Lähteet:

- Abrahamsson, Carl. (2018). *Occulture: The unseen forces that drive culture forward*. Park Street Press, Rochester, Vermont.
- Adams, Laurie Schneider. (1996). *The methodologies of art: An introduction*. Icon Editions; Westview Press, Boulder, CO.
- Barone, Tom; Eisner, Elliot. (2006). Arts-based educational research. Teoksessa Gregory Camilli; Patricia B. Elmore; Elizabeth Grace, Judith L. Green; Audra Skukauskaiti (toim.) *Handbook of complementary methods in education research*, (s. 95–110). Lawrence Erlbaum Associates; published for the American Educational Research Association.
- Battistini, Matilde. (2007). *Astrology, magic and alchemy in art*. The J. Paul Getty Museum, Los Angeles.
- Blavatsky, Helena. (1988). *Salainen oppi I*, (ensimmäinen osa). (Kolmas painos, suom. Pekka Ervast & Väinö Valvanne). Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry, Helsinki.
- Clarke, Peter. (1992). The occult and newly religious in modern society. *Religion Today- A Journal of Contemporary Religions*, 7 (2), 1–5.
- Eaton, Marcia Muelder. (1994). *Estetiikan ydinkysymyksiä*. (Suom. Pekka Rantanen). Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Elkins, James. (2004). *On the strange place of religion in contemporary art*. Taylor & Francis Books, Inc. USA.
- Ervast, Pekka. (2004). *Henkinen kehitys- Puheita Ruusu- Ristin kesäkurssella Kanneljärvellä 1926*. Ihmisyyden tunnustajien julkaisuja nro 68. Väinölä, Vilppula.
- Evans, Michael. (2013). Out of nothing: Painting and spirituality. Teoksessa Rina Arya (toim.), *Contemplations of the spiritual in art*, (s.77–94). Peter Lang AG, International Academic Publishers, Bern.

Fry, Roger. (1961). *Vision and design*. Penguin Books Ltd, Harmondsworth, Middlesex.

Fyrqvist, Minna-Maria. (2016). *Teosofien Suur-Suomi*. Otavan kirjapaino, Keuruu.

Goodrick-Clarke, Nicholas. (2008). *The western esoteric traditions: A historical introduction*. Oxford University Press, New York.

Gullman, Erik. (1991). *Teosofia ja Suomen uusromantiikka*. Gummerus Kirjapaino ry, Jyväskylä.

Hannula, Mika; Suoranta, Juha; Vadén, Tere. (2005). *Artistic research- Theories, methods and practices*. Academy of Fine Arts, Helsinki, Finland.

Hannula, Mika; Suoranta, Juha; Vadén, Tere. (2014). *Artistic research methodology: Narrative, power and the public*. Peter Lang cop, New York.

Ihmisyiden tunnustajat. Yhteisön internet-sivut. (n.d.) Haettu 1.11.2019 osoitteesta: <http://www.ihmisyydentunnustajat.fi/>

Illman, Ruth; Ketola, Kimmo; Latvio, Riitta; Sohlberg, Jussi. 2017. Johdanto. Julkaisussa Ruth Illman, Kimmo Ketola, Riitta Latvio & Jussi Sohlberg (toim.), *Monien uskontojen ja katsomusten Suomi* (s.7–11). Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisu 48. Haettu 4.11.2019 osoitteesta: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228115/Kirkkohallitus_MUKS_julkaisu_verkkojulkaisu_17_04_24_B.pdf?sequence=1

Iitti, Vesa; Häkkinen, Perttu. (2015). *Valonkantajat: välähdyksiä suomalaisesta salateiteestä*. Like Kustannus Oy. Helsinki.

Jauhiainen, Riikka. (2016, 27. heinäkuu). Ahdistaako? Stressaako? Kirjahyllystä saat-
taa löytyä henkistä hyvinvointia kaaoksen keskelle. Yle Uutiset. Haettu 22.2.2019
osoitteesta: <https://yle.fi/uutiset/3-9017921>

Jennings, Gabrielle. (2015). Introduction: In the horizon. Teoksessa Gabrielle Jennings (toim.) *Abstract video- The moving image in contemporary art* (s.1-16). University of California Press. Oakland, California.

Jula, Jari. (2007). Johdanto. Teoksessa Jari Jula (toim.), *Taiteen etiikka* (s.7–34). Arcopagus.

Kandinsky, Wassily. (1988). *Taiteen henkisestä sisällöstä* (2. Painos). (Suom. Marjut Kumela). Gummerus Oy Kirjapaino, Jyväskylä.

Kant, Immanuel. (2009). Arvostelukyvyn kritiikki (Ensimmäisen osan alun suomentanut Markku Lehtinen). Teoksessa Ilona Reiners; Anita Seppä; Jyri Vuorinen (toim.) *Estetiikan klassikot Platonista Tolstoihin* (s.333-348). Gaudeamus, Helsinki.

Kauhanen, Erkki. (1.1.2004). Nyky- Suomea valloittavat trendikkäät kultit. *Tiede-lehti*. Haettu 25.10.2019 osoitteesta: https://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/nyky_suomea_valloittavat_trendikkaat_kultit

Kokkinen, Nina. (2012). Okkulttuuri-käsitteen mahdollisuudet ja edellytykset modernin taiteen uskonnollisuuden tutkimuksessa. *Tahiti*, 3/2012. Haettu 29.10.2019 osoitteesta:

<http://tahiti.fi/03-2012/tieteelliset-artikkelit/okkulttuuri-kasitteen-mahdollisuudet-ja-edellytykset-modernin-taiteen-uskonnollisuuden-tutkimuksessa/>

Kokkinen, Nina. (2013). Occulture as an analytical tool in the study of art. *Aries* 13/2013, 7–36.

Kokkinen, Nina. (2018). Esoteerisuuden tutkimuksen ajankohtaisia kysymyksiä ja haasteita. *Tahiti*, 2/2018, 50–53.

Kokkinen, Nina. (2019). *Totuudenetsijät: esoteerinen henkisyys Akseli Gallén-Kallalan, Pekka Halosen ja Hugo Simbergin taiteessa*. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. Tampere.

Kotkavirta, Jussi. (1998). Esteettinen ja eettinen Immanuel Kantin kriittisessä filosofiassa. Teoksessa Ilona Reiners & Anita Seppä (toim.) *Etiikka ja estetiikka* (s.19–43). Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd.

Körkkö, Hilla. (2019, 22. marraskuu). Suomalaisten Instagram- ihmisten uusin päähänpisto on naaman hierominen kivillä– tästä on kyse gua sha- kasvohoidoissa. *Helsingin Sanomat*. Haettu 24.11.2019 osoitteesta: <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006317593.html>

Kuula-Luumi, Arja. (2018). Turvaa tutkittavan anonymiteetti! Haettu 25.10.2019 osoitteesta: <https://www.vastuullinentiede.fi/fi/jatkok%C3%A4ytt%C3%B6/turvaa-tutkittavan-anonymiteetti>

Laiho, Hemmo. (2007). Kolme analogiaa tieteen ja taiteen etiikasta. Teoksessa Jari Jula (toim.), *Taiteen etiikka* (s.73–97). Areopagus.

Lipsey, Roger. (1988). *An art of our own: The spiritual in twentieth-century art*. Shambala. Boston & Shaftesbury.

Maiki, James & Walker, Daniela. (6.1.2015). *Ruby Warrington: The Now Age*. LSN Global. Haettu 20.2.2019 osoitteesta: <https://www.lsnglobal.com/opinion/article/16862/ruby-warrington-the-now-age>

Mäkelä, Teo. (2016). *New age: opas tuushenkisyyteen*. BoD- Books on Demand, Helsinki.

Mäki, Teemu. (2005). *Näkyvä pimeys: esseitä taiteesta, filosofiasta ja politiikasta*. Like Kustannus, Helsinki.

Mäki, Teemu. (2018). *Taiteen tehtävä*. Into Kustannus Oy, Helsinki.

Nevanlinna, Tuomas. (2001). Onko ”taiteellinen tutkimus” ylipäättään mielekäs käsite? Teoksessa Mika Hannula & Satu Kiljunen (toim.), *Taiteellinen tutkimus* (2. painos) (s.59–68). Kuvataideakatemia, Helsinki.

Niemi, Onni. (2019, 14. syyskuu). Uudenlainen henkisyys yleistyy Suomessa, ja se vetoaa etenkin nuoriin naisiin – Eveliina Holmin matka alkoi intiaaninäystä. *Helsingin Sanomat*. Haettu 1.11.2019 osoitteesta: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006238321.html>

Nuutinen-Kallio, Taina. (16.1.2016). Teknistä osaamista ei tarvita. *Lapin Kansa*, 14/2016, s. 18–19.

Pallaste, Tuija. (2018, 27. joulukuu). Enkelit ovat suosituimpia kuin Jeesus –mutta ne voivat tulla kalliiksi. *Helsingin Sanomat*. Haettu 1.11.2019 osoitteesta: <https://www.hs.fi/paivanlehti/07042018/art-2000005628950.html>

Partridge, Christopher. (2004). *The re- enchantment of the west, volume 1*. T&T Clark International.

Partridge, Christopher. (2014). Occulture is ordinary. Teoksessa Egil Asprem & Kenneth Granholm (toim.), *Contemporary esotericism*, (s.113–133). Routledge, New York.
Perttu Häkkinen: Esoterian vaikutus suomalaiseen kulttuuriin. Yle Puhe 3.5.2016. Haettu 1.11.2019 osoitteesta: <http://areena.yle.fi/1-3419868>

Pulkkinen, Risto. (2007). Suomalaisten esikristillinen perinne ja kansanusko. Julkaisussa Ruth Illman, Kimmo Ketola, Riitta Latvio & Jussi Sohlberg (toim.), *Monien uskontojen ja katsomusten Suomi* (s.12–22). Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisu 48. Haettu 4.11.2019 osoitteesta: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228115/Kirkkohallitus_MUKS_julkaisu_verkkojulkaisu_17_04_24_B.pdf?sequence=1

Ramstedt, Tommy; Utriainen, Terhi. (2017). Uushenkisyys. Julkaisussa Ruth Illman, Kimmo Ketola, Riitta Latvio & Jussi Sohlberg (toim.), *Monien uskontojen ja katsomusten Suomi* (s.213–223). Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisu 48. Haettu 4.11.2019 osoitteesta: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228115/Kirkkohallitus_MUKS_julkaisu_verkkojulkaisu_17_04_24_B.pdf?sequence=1

Rantanen, Linda. (2019, 1. marraskuu). Noidan kotona. *Iltä-Sanomat*.
Haettu 1.11.2019 osoitteesta:
<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/3d7b0fa4-36e3-443e-97f3-7cf398c43451>

Ringbom, Sixten. (1989). *Pinta ja syvyys*. (Suom. Rakel Kallio, Esko Kukkasniemi, Paula Nieminen). Kustannusosakeyhtiö Taide kt.

Ringbom, Sixten. (1970). *The sounding cosmos: A study in the spiritualism of Kandinsky and the genesis of abstract painting*. Åbo Akademi, Åbo.

Rush, Michael. (1999). *New media in late 20th- century art*. Thames & Hudson Ltd, London.

Saarinen, Esa. (1985). *Länsimaisen filosofian historia huipulta huipulle Sokrateesta Marxiin*. WSOY, Porvoo.

Saarinen, Veli-Matti. (2011). *Taiteen elämä ja kuolema*. Kuvataideakatemia, Helsinki.

Sarasti, Kristiina. (2019, 18. marraskuu). Noidat keskellämme. *Helsingin Sanomat*.
Haettu 18.11.2019 osoitteesta:
<https://www.hs.fi/nyt/art-2000006309110.html>

Seppä, Anita. (2012). *Kuvien tulkinta*. Gaudeamus Oy, HYY Yhtymä.

Sohlberg, Jussi. (2017). Länsimainen esoteria Suomessa. Julkaisussa Ruth Illman, Kimmo Ketola, Riitta Latvio & Jussi Sohlberg (toim.), *Monien uskontojen ja katsomusten Suomi* (s.126–137). Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 48.
Haettu 4.11.2019 osoitteesta:
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228115/Kirkkohallitus_MUKS_julkaisu_verkkojulkaisu_17_04_24_B.pdf?sequence=1

Sullivan, Graeme. (2010). *Art practice as research. 2nd Edition*. SAGE Publications Ltd, USA.

Suomen Evankelis-Luterilainen kirkko. Kirkon tiedotarkisto. (28.1.2019).
Kirkkoon kuuluu 69,7 prosenttia suomalaisista. Haettu 20.2.2019 osoitteesta:
<https://evl.fi/uutishuone/tiedotarkisto/-/items/item/25401/Kirkkoon+kuuluu+69-7+prosenttia+suomalaisista>

Svenungsson, Jan. (2007). *An artist's text book*. Finnish Academy of Fine Arts, Helsinki.

Taylor, Brandon. (2005). *Art today*. Laurence King Publishing Ltd, London.

Tuominen, Tapio. (2013). *Maaginen kuva: rituaalinen käyttäytyminen kuvataiteessa*. Aalto-yliopiston julkaisusarja, Doctoral Dissertations 2/2013.

Varto, Juha. (2017). *Taiteellinen tutkimus: mitä se on? Kuka sitä tekee? Miksi?* Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. Helsinki.

Warrington, Ruby: The Numinous- internetsivusto. Haettu 20.2.2019 osoitteesta:
<https://www.the-numinous.com/>

Wesseling, Janneke. (2016). *Of sponge, stone and the intertwinement with the here and now- A methodology of artistic research*. Valiz.

White, Grant. (2018). In a space between spirituality and religion: Art and artists in these times. Teoksessa Frank Brümmel & Grant White (toim.), *Imaging the spiritual quest- Explorations in art, religion and spirituality* (s.41–51). The Academy of Fine Arts, Uniarts Helsinki.

Wilson, Bryan R. (1966). *Religion in secular society: a sociological comment*. London: Watts & Co.

Yhdysvaltain taide. Jakso 1: Villistä Lännestä Jackson Pollockiin.

(Big Sky Big Dreams Big Art: Made in the USA). ZCZ Films Ltd./ BBC.2018.

Yle Areena 12.2.2019. Haettu 12.3.2019 osoitteesta: <https://areena.yle.fi/1-4418020>

Yhdysvaltain taide. Jakso 2: Metropolista Mark Rothkoon.

(Big Sky Big Dreams Big Art: Made in the USA). ZCZ Films Ltd./ BBC.2018.

Yle Areena 19.2.2019. Haettu 12.3.2019 osoitteesta: <https://areena.yle.fi/1-4418022>

Liitteet:

Liite 1. Tutkimuslupalomake

Hei,

Lähestyn sinua, sillä olet antanut alustavan suostumuksen osallistua haastatteluun Pro Gradu- tutkielmaani varten.

Teen tutkielmaani Lapin Yliopiston Taiteiden tiedekunnassa, kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmassa. Tutkielmassani käsittelen tämän päivän uushenkistä kuvataidetta Suomessa, ja haastattelun myötä tuon itse taiteilijoiden äänen esille. Haastatteluun osallistumiselle ei ole pätevyysvaatimuksia –riittää, että koet itse olevasi henkisen taiteen tekijä. Halutessasi voit myös antaa kuvia omista teoksistasi. Tämä olisi erittäin arvokas anti tutkimukselle, joka käsittelee uushenkisyyttä nimenomaan kuvataiteessa. Palkkiota tästä, tai haastatteluun osallistumisesta, en voi antaa.

Haastateltavat esiintyvät tutkielmassa omalla nimellään. Tutkimuksessa noudatetaan tieteellisen tutkimuksen eettisiä periaatteita. Kerätty aineisto tulee ainoastaan tutkimuskäyttöön.

Haastateltava saa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa pyytää lisätietoa tutkimuksesta, tai jättäytyä osallistumasta.

Mikäli suostut haastateltavaksi, lähetä minulle suostumuksesi sähköpostitse. Samassa sähköpostissa voit lähettää vastauksesi haastattelukysymyksiin. Kysymykset ovat liitteenä tässä viestissä.

Kiitos, kun olet mukana edistämässä tutkielmani valmistumista!

Parhain terveisin,

Sanni Vanttaja
Taiteen Kandidaatti
Lapin Yliopisto

Liite 2. Haastattelukysymykset

1. Miten olet päätenyt tekemään henkistä taidetta?
2. Millaiset teemat tai kuva-aiheet ovat keskeisiä taiteessasi?
3. Millaisessa roolissa henkisyys on taiteessasi?
4. Avaa lyhyesti oman henkisyytesi/ filosofiasi keskeisiä teemoja tai käsitteitä.
5. Jos seuraat jotain tiettyä henkistä suuntausta, niin mikä on tämän suuntauksen nimi?
6. Koetko taidetta tehdessäsi, että saisit sen avulla ”uutta tietoa” tai pääsisit lähemmäksi totuutta?
7. Miten kuvailisit omaa rooliasi taiteilijana, suhteessa tekemääsi taiteeseen?

Mikäli olet toiminut opettajana henkiseen taiteeseen erikoistuneilla kursseilla tai koulutuksessa, vastaa myös seuraaviin kysymyksiin:

8. Millainen kurssi/ kurssikokonaisuus oli kyseessä?
9. Miten henkisen taiteen opettaminen poikkeaa ei- henkisen taiteen opettamisesta?
10. Täytyykö henkisen taiteen opettajalla olla jotain sellaisia taitoja tai tietoa, jota ei- henkisen taiteen opettajalta ei löydy? Mitä nämä ovat?
11. Voiko mielestäsi kuka vaan opettaa henkistä taidetta?
12. Mitä sellaista henkiseen taiteeseen erikoistuneilla kursseilla voi saada, jota normaalilla taidekursilla ei voi saada?
13. Millaisia ei-henkisen taiteen opetuksesta poikkeavia keinoja käytät omassa opetuksessasi?

Liite 3. Haastatteluvastaukset

Niina Repokallio:

1. Olen aina ollut kiinnostunut henkisistä asioista. Lapsena ja nuorena se näkyi voimakkaana kiinnostuksena esim. yliluonnolliseen ja tähtitieteeseen, vaikkei niitä kotona koskaan käsitelty. Myöhemmin polkuni muotoutui henkisen tien kulkemiseksi ja yksi tärkeä vaihe oli vedic art -taidekursseille osallistuminen v. 2008. Jäin koukkuun heti, harastus jatkui ja syveni ja valmistuin myös ohjaajaksi v.2013. Tämä on ollut minulle tärkeä itseilmaisun keino.

2. Kaikkein tärkein teema minulle ovat värit. Kuvat joita tulee, ovat usein satuhahmoja, eläimiä, symbolisia kuvia, enkeleitä tai vaan väripintoja.

3. Henkisyys on keskeisessä roolissa. Työllä on itselle aina jokin merkitys, en tee niitä myyntimielessä vaan prosessoin asioita ja pyrin töiden avulla tuomaan lohtua ja kauneutta myös muille ihmisille. Minulle ne ovat aina henkisiä matkoja jonnekin tapahtumiin; menneisiin, tuleviin tai oleviin. Ja hyvin yllättävien vahvoja vaikutuksia niillä on ollut myös joihinkin muihin ihmisiin, jotkut ovat saaneet niistä lohtua ahdistukseen, jotkut kauneuden kokemuksen, jotkut voimaa. Ja aina kun työni koskettaa jotakuta, tunnen suunnatonta ihmetystä ja onnea.

4. Oma henkisyuteni on sitä, että tunnen yhteyttä korkeampiin voimiin ja toisiin sieluihin. Olen hyvän puolella, haluan uskoa hyvyyden lopulta voittavan ja ihmisten henkisyyden kehityksen voimistuvan hetki hetkeltä. Me olemme täällä kehittymässä henkisesti korkeammiksi olennoiksi ja tämä ihmiselämämme on täynnä oppiläksyjä, joita me vaikeuksiksi nimitämme. Pyrin olemaan hyvä toisille ihmisille ja koko luomakunnalle.

5. En seuraa mitään suuntausta erityisesti.

6. Taidetta tehdessä tulee joskus tunne, että töihin tulee tietoa, joka aukeaa eri tavalla eri ihmisille. Ja joskus tulee itselle ikään kuin vastauksia kysymyksiin. Maalaaminen on parhaimmillaan kuin meditaatiota.

7. Kuvittelen olevani taiteen tekijänä lohdun- ja kauneudentuoja. Sitä samaa saan töistä itsekin. Osa töistä voi olla myös ns. voimatöitä, taideteos voimaannuttaa jossain elämänvaiheessa toimien kantavana voimana ja muistutuksena paremmasta huomisesta. (En ole varma ymmärsinkö tämän kysymyksen oikein.)

---

8. Opetan vedic artia eli se perustuu 17 prinssiippiin, joiden mukaan edetään. Nämä prinssiipit on mahdollista käydä läpi 3 viikonlopun kokonaisuutena tai pienempinäkin pätkinä. Sen jälkeen viikonlopun mittaisia jatkokursseja. Kursseilla piirretään hieman ja pääasiassa maalataan.

9. Vedic artissa ei varsinaisesti opeteta ketään vaan oppilaat ohjataan luovaan prosessiin, luovuus etsitään jokaisesta eikä töitä arvostella koskaan. Kritiikki tappaa luovuuden, jokaisella on oma tapansa tehdä kuvia ja se hyväksytään. Tässä pyritään henkiseen matkantekoon enemmän kuin tekniseen kuvantekoon tai jäljentämiseen.

10. En pysty vastaamaan tähän, koska en tunne niin hyvin ei -henkisen taiteen opetusmetodeja. Luulisin että siinä poikkeaa eniten, että oppilailla on koko ajan oma vapaa tahto valita asioita. Joitakin se ahdistaa, koska olemme niin oppineita ulkoa ohjaamiseen. Korostamme omaa valinnan vapautta ja itseilmaisua, kursseilla puhutaan paljon elämästä ylipäänsä.

11. Henkisen taiteen opettajalla täytyy mielestäni olla henkinen valmius tähän toisten ohjaamiseen, kyky kuunnella ja ymmärtää ihmisiä, olla kärsivällinen. Täytyy myös ymmärtää elämää hieman laajemmasta mittakaavasta kuin pelkästä muurahaisperspektiivistä. Valmis ei varmaan koskaan ole, mutta työ opettaa koko ajan ja näkökulma elämään ja toisiin ihmisiin syvenee koko ajan.

12. Ei varmaan kuka tahansa voi opettaa henkistä taidetta, ainakaan hyvin. Mielestäni pitää olla syvempi näkemys elämästä ja usko siihen, että muitakin elämän tasoja on kuin tämä silmillä näkyvä ja tieteen todistama maailma.

13. Näillä kursseilla voi löytää omalle elämälleen syvemmän merkityksen, tätä kautta voi löytää luovuuden myös muille elämänalueilla kuten arkiseen työntekoon tai mihin vaan. Voi saada esim. vapautumisen tunteen, ikään kuin pääsisi eroon turhista kahleista (moinilla on jäänyt traumoja esim. kotoa tai kouluopetuksesta, jossa kaikki luovuus on kitketty ja on sanottu, ettet osaa). Tähän vapautumiseen pyrimme, kohti sitä mitä me oikeasti olemme.

Eliisa Kivistö:

1. Ystäväni kutsui minut viikonlopun maalauskurssille noin 20 vuotta sitten. En tarkalleen tiennyt muuta kuin, että maalataan. Silloin ihastuin tähän vedic art taidekoulutukseen ja sen myötä maalaamiseen.

2. Aina tulee jotain uutta.

3. En ajattele henkisyttä, enkä mitään muutakaan teemaa maalatessani. Hiljaisuudesta käsin luon ja kuuntelen mitä seuraavaksi on tulossa. Luova maalaamisen prosessi on tässä keskeistä, siitä syntyvä tyytyväisyys ja hyvä olo.

4. Taiteilija itse tietää parhaiten mitä omaan työhönsä seuraavaksi laittaa. Siihen ei kenenkään tule puuttua. Taiteilijalla on sisällään kaikki tieto. Muotojen välissä oleva välitila (tyhjyys) vapauttaa olemassa olevista rakenteista, kohti uutta. Taiteilija on vastuullinen näytteille laittamiensa teosten viestistä katselijalle, onko teos soveliaista katsottavaa. Kohti hyvää, kaunista, iloa, harmoniaa ja rauhaa.

5. En seuraa mitään henkistä suuntausta. Dalai Laman opetuksista tulee hyvä olo, myötätunto lisääntyy. Äskettäin luin ”Valkoinen Lootussutra” ja ”Timanttisutra” sekä Marco Pogacnik: ”Sydämen Evankeliumi”. Niistä tuli joka lukukerralla hyvä, pyhä olo. Nyt minua on alkanut kiinnostaa japanilainen estetiikka ja suomalainen Kalevala. Tietoisuuden tutkimus kiinnostaa minua erityisesti.

6. Kyllä. Ajoittain maalatessa hiljaisuudessa tulee uusia oivalluksia. Esimerkiksi olen oivaltanut skeptikkojen tärkeän tehtävän. Muuten saattaisimme mennä suin päin johonkin, jollemme skeptikkojen tapaan kyseenalaista ja yhä uudelleen mieti, onko tämä tai tuo tulevaisuuden kannalta viisasta.

7. Maalaan ja piirrän vain itselleni. Jos joskus saan jonkin teoksen ”valmiiksi”, saatan laittaa sen tilaisuuden tullen näytille. Tavoitteeni on tiedostavaksi ihmiseksi kehittyminen.

---

8. Ohjaan jatkuvasti muutamaa ryhmää kansan- ja kansalaisopistolla. Kysymyksessä on kohtuullisen uusi taidekoulutusmuoto, jossa piirretään ja maalataan 17 taiteen periaatetta/ vaihetta. Kokonaisuus on noin 30 tunnin mittainen, kolmessa viikonlopussa tai 5-6 päivässä luentoineen. Lisäksi ovat monet kertaus ja jatkokurssit.

9. Maalaja itse keksivät mitä ja miten maalaavat lyhyen alkuohjeistuksen johdattamana teemaan jokaisessa 17 eri vaiheessa. Joka vaiheen jälkeen on lyhyt tai pitkä luento, jossa syvennetään teeman kokemusta ja kerrotaan tarinoita. Tarkoitus on johdattaa maalarit omaan luovaan prosessiinsa.

10. Annan joitain piirtämiseen ja maalaamiseen liittyviä teknisiä vihjeitä. Esimerkiksi että akryylimaalia voi maalata ajoittain paksustikin ja sitten raaputtaa sitä. Akvarellimaalauksessa täytyy valkoiseksi aiottu kohta jättää tyhjäksi, kun akryylimaalilla voi maalata päälle.

11. Ei.

12. En tiedä muista ”henkisen taiteen” lajeista, mutta tätä taidekoulutusta taiteen 17 periaatteen kokonaisuutta, opettaa vedic art -opettajakoulutuksen käynyt maalari. Hän maalaa myös itse paljon (ei tosin pitämänsä kurssin aikana). Lisäksi hän käy itse kertaus- ja jatkokursseilla tarpeensa mukaan.

13. Toivottavasti kurssilainen löytää oman taiteilijuutensa, voimavaransa sekä rohkaistuu kokeilemaan ja luomaan uutta. Itsetunto kohoaa, ilo ja löytämisen riemu. Oppii luovaa tarkastelukykyä ja näkemään ympäristöään uudella tavalla toisin. Kyllä näitä kokemuksia voi parhaassa tapauksessa saada myös perinteisillä piirtämisen ja maalaamisen kursseilla.

Mikaela Wikström:

1. Olen kulkenut sitä kohti vuosia. Ei ole siis kyse yksittäisistä tekijöistä, vaan laajasta kuviosta. Istuin haltioituneena taidehistorian luennoilla ja pikkuhiljaa löysin itseni myös opiskelemassa kuvataidetta. En tietoisesti hakeutunut taiteen pariin, vaan koen että sydämeni johdatti sen pariin. Valtava ilo ja täyttymyksen tunne, antoivat vinkkejä kuljettavista suunnista.

2. Valo, voima ja herkkyys kietoutuvat toisiinsa.

3. Koen että henkisyys, on jollakin tavalla yksi taiteeni peruspilareita.

4. Uskon että olemme kaikki osaa isoa kokonaisuutta. On paljon asioita, joita emme voi nähdä paljain silmin, mutta jotka ovat aistittavissa.

5. En seuraa tiettyä suuntausta

6. Koen että taiteeni avaa minua ja toivottavasti katsojaa itselleen ja omille unelmilleen ja mahdollisuuksilleen.

7. Kun antaudun taiteen tekemiselle, aistini ovat auki ja mieleni lepää. Olen siinä hetkessä sydän auki, juurtunut ja tuntosarvet herkkänä. Koen että taide virtaa silloin vapaasti lävitseni ja saan toimia kanavana värien kiehtovalle tanssille.

Marjut Liesmäki:

1. En ole päätenyt tekemään henkistä taidetta. Olen ollut aina kiinnostunut ihmisyydestä ja henkisyudesta. Taiteellinen ilmaisuni on minulle ominaista sisältä tulevaa ilmaisua, joka on henkistä tai ei- henkistä taiteellista ilmaisua.
  2. Pidän kovasti teemasta ykseyden kokemuksesta. Erilaiset mandalakuvat toistuvat myös usein teoksissani.
  3. Henkisyys on olemassa minussa ja silloin se on myös taiteessani olemassa. Mielestäni henkisyys teoksissani ei ole aina näkyvää tai alleviivattua.
  4. Oma henkisyteni on humanistiseen ihmiskäsitykseen perustuvaa, kaikki elollinen on arvokasta, jota meidän tulee kunnioittaa. Ihmisellä on kyky luoda hyvää ja oppia myötätuntoa. Uskon sielunvaellukseen ja että elämässäni olen oppimassa ja sovittamassa edellisiä elämiä.
  5. En seuraa mitään erityistä henkistä suuntausta. Olen kerännyt omaa henkistä helminauhaani mm. hindulaisuudesta, buddhalaisuudesta ja Vedic Art -taiteen opetuksesta.
  6. En koskaan ajattele taidetta tehdessäni pääseväni lähemmäksi totuutta. Taiteen tekeminen on minulle prosessi joka alkaa jostakin ja päättyy johonkin. Antautuminen luovan prosessin vietäväksi ja hetkessä olemisen kokemus on kaikkein tärkein. Valmiissa teoksessa voin nähdä asioita, jotka kertovat minulle omasta prosessistani. Jos löydän esim. maalauksessani ykseyden kokemuksen, joka mielestäni on täydellinen tasapaino teoksessa. Tämä kokemus luo onnistumisen iloa ja vie eteenpäin.
  7. Olen taiteilijana kokija, näkijä ja tekijä. Taiteeni tulee aina sisältäpäin ja on myös kuitenkin yhteydessä kokemukseeni ulkoisesta maailmasta.
-

8. Opetan Vedic Art- taidemenetelmää, joka perustuu vanhaan vediseen tietoon taiteen periaatteista. Nämä avaavat tietoisuutta ja avaavat sisäistä tietoa taiteen tekniikoista.

9. Vedic Art- taiteen opetuksessa tehdään harjoituksia, jotka avaavat sisäistä tietoa taiteen periaatteista. Opetus ei ole ulkoapäin ohjautuvaa.

10. En käytä mitään erityistä keinoa opettaakseni henkistä taidetta. Luotan yksilön omaan kehitykseen, on se sitten henkistä tai ei- henkistä.

11. Oma henkinen polku ja kehitys on minussa olemassa, opettajana teemme työtä omalla persoonalla, olemme kokonaisuus kaikkea sitä mitä kokemuksemme on meistä tehnyt.

12. En erottele taiteellista ilmaisua henkiseksi tai ei- henkiseksi, on vain taiteellinen ilmaisu. Jokainen opettaa taidetta omasta viitekehyksestään.

13. Omasta Vedic Art- lähtökohdasta katsoen, taidekurssillani voi saada itsetuntemusta ja onnistumisen ilon kokemuksia helpommin kuin tavallisella taidekurssilla. Vedic Art kursseilla on helpompi luopua suorittamisen paineista ja antaa itselle mahdollisuuden luoda yhteyttä itsen. Luovuus on läsnä silloin, kun ihminen yhteydessä itsen, omaan elämän voimaansa.

Nimetön vastaaja:

1. Vuonna 2002 kesällä luin artikkelin Veda -taiteesta. Sitä ennen en ollut koskaan ajatellut osallistuvani millekään maalauskurssille tai osaavani maalata. Jokin, en osaa sanoa, herätti artikkelissa mielenkiintoni ja ajattelin, että tällaiselle maalauskurssille minäkin voisin osallistua. Puoli vuotta siitä, luin ohimennen kaupassa ilmoitustaulua ja Luova maalauskurssi-ilmoitus kiinnitti huomioni. Osallistuin kurssille ja Veda -taide vei mennessään. Se oli ensiaskel taiteen polulla. Ekasta viikonloppukurssista, kahdenkolmen kuukauden kuluttua osallistuin toiseen perusosioon. Viimeisen perusosio viikonlopun suoritin talvella 2005. Pitkä tauko osioiden välissä johtui elämänmuutoksista. Opettaja muutti paikkakunnalta toiselle ja ei pitänyt kursseja hetkeen. Lisäksi itse olin alkanut opiskella vuonna 2005 taidekouluissa perinteistä taidetta.

2. Kuvista nousee vahvasti luonto - aiheet. Myös enkelit, hengelliset aiheet ovat viime vuosina esiintyneet kuvissa. Eläimet, erityisesti linnut esiintyvät monesti kuvissa.

3. Intuitiivinen tekeminen on ollut ajoittain vahvassakin roolissa. Silloin kun muu tekeminen on tökkinyt tai luovuus on ollut kadoksissa, olen keskittynyt pelkästään intuitiiviseen ilmaisuun ja etsinyt sen avulla luovuutta. Tällä hetkellä, kun koen kuvien piirtyvän mieleeni, intuitiivinen ilmaisu kulkee sulassa sovussa mietityn kuvamaailman rinnalla. Perinteinen ilmaisu, eli mietitään valmiiksi mitä maalataan antaa työskentelyprosessissa tilaa intuitiolle.

4. Olen vakaumukseltani kristitty, ortodoksisuudesta on tullut ikonimaalauksen myötä tärkeä osa elämääni. Elämänkatsomukseni on kuitenkin avarakatseinen, en sulje pois itämaista filosofiaa. Elämänkatsomukseni on sekoitus itämaista viisautta ja länsimaista psykologiaa ja filosofiaa. Ajatukseni on, että kaikki on yhtä. Ihminen on osa luontoa ja osa jotakin itseä suurempaa. Ihmisen tehtävä on kasvaa henkisenä olentona. Kärsimys elämässä jalostaa ihmistä kasvussa. Ilman vastoinkäymisiä ihminen olisi mahdoton itserakkautensa. Kärsimyksen ja kuoleman tehtävä on riisua ihmistä valheellisesta egosta ja uudistaa häntä kasvussa omaksi itseksi, Jumalan kuvaksi tulemisessa. Elämä riisuu ihmistä luopumisen kautta.

5. En seuraa mitään suuntausta. Vedic art on vapaa kaikista suuntauksista, uskonnoista, -ismeistä ja filosofioista.

6. Olen kokenut intuitiivisen taiteen karttana omaan sisäavaruuteeni. Tehdessäni intuitiivista taidetta opin ja oivallan itsestäni uutta. Sen avulla voin käsitellä menneisyyttä ja hypätä toisen rooliin. Koen taiteen tekemisen terapeuttisena. Kuvista voi lukea asioita, joita ei ole oivaltanut itsestään. Kuvat ovat samaa kuin unien kieli, alitajunnasta lähtöisin olevaa, jota voidaan tulkita itseymmärrystä lisätäkseen.

7. Olen välikappale. Kuvat syntyvät minun kauttani. Tehdessäni välillä unohdan, että Minä maalaan, pikemminkin minussa maalataan.

---

8. Vedic art -peruskurssi. Vedän viikonlopun mittaisia peruskurssiosioita 3 erillistä viikonloppua ja 5 päivää kestäviä viikon intensiivikursseja kesällä (peruskurssi).

9. Opiskelijoiden ilmaisuun ei puututa, eikä töitä kritisoida. Niitä saatetaan joissakin ryhmissä kyllä katsoa ja keskustella yhdessä. Mutta päätäntävalta on tekijällä itsellään. Toinen ei saa tulla neuvomaan, minusta tuo väri ei sovi tuohon tms. Keskustelu pohjautuu siihen, mitä kukin näkee kuvassa. Opettaja ei puutu opiskelijan tekoprosessiin. Tekniikkaa ei opeteta.

10. Työskentely aloitetaan 15 min. Hiljentymisellä. Pyydän opiskelijoita sulkemaan silmät ja kuuntelemaan omaa hengitystä. Pyydän suttupaperille piirtämään ”hiljaisuuden pisteen” josta käsi lähtee vapaasti tekemään viivaa. Viivaa tehdään 15min. Viiva ei saa alkaa esittää mitään. Jos muoto alkaa syntyä kuvassa opiskelija vaihtaa uuden paperin.

Joka tehtävä aloitetaan lyhyellä aiheeseen liittyvällä alustuksella. Yleensä tehtävänanto ja siihen liittyvä tarina (Vedic artissa tarinat liittyvät periaatteisiin ja ne saadaan opettajankoulutuksessa). Tehtävän jälkeen seuraa lyhyt luento (materiaali saatu opettajankoulutuksesta).

Intensiivikurssilla olen tehnyt opiskelijoiden kanssa kultamaalauksen kurssin loppupuolella. Illalla päivän päätteeksi vien opiskelijat rauhalliselle järvelle. Matkalla saatamme kerätä usein kohdalle sattuneita asioita, linnun sulkia, kukkia... sellaista mihin huomio erityisesti kiinnittyy. Monesti monta tuntia hiljaisuudessa ja intensiivisesti maalatessa aistit ovat auki. Minulla on purkissa pieni määrä kultapigmenttiä, jonka ripotan veden pintaan. Järven pinnassa kulta piirtää omia kuviota, lopulta häviten järvenselälle. Hetki on ollut rauhoittava. Ja palaute oppilaita on ollut, että periaatteet (Vedic artissa on 17 periaatetta, eli taiteen perusperiaatetta, jotka opetetaan peruskurssilla) täydentyvät täällä luonnossa. Jäämme hetkeksi istumaan ja aistimaan hetkeä, seuraamaan kullan häviävää etenemistä. Kurssilla maalataan hiljaisuudessa.

11. Vedic art -taidemuodossa kyllä. Opettajalta vaaditaan vedic art -perusopintoja eli 17 periaatetta. Ja suositeltavaa on, että hänellä on jatkokurssi I ja II suoritettuna. Kokemus tekniikalla maalaamisesta on hyväksi, sillä periaatteet avautuvat kokemuksen myötä. Opettajankoulutuksessa annetaan avatut 17 periaatetta ja pohjatieto mihin taidemuoto perustuu.

12. Periaatteissa kyllä, jos itseltä löytyy kiinnostusta. Itse koen herkkyyden ja ihmisten kohtaamisen taidon tärkeänä opetustyössäni. Opettajan tulee muistaa, että hän ei saa koskaan tuhota oppilaansa sielua omilla kommentteillaan. Opettajan ei tule arvostella oppilaansa työtä.

13. Jos luovuus ja oma ilmaisu ovat tukossa, blokit voivat avautua. Tai ehkä on kokenut, että maalaaminen olisi kyllä ihanaa, mutta kun en ole taiteellisesti lahjakas. Koulussa on ehkä opetettu, että en osaa piirtää, enkä maalata. Henkisen taiteen kurssilla vapautuu ajatuksesta, että ei osaa. Tekniikka on opittavissa ja sitä voi oppia koko elämän ajan. Ammattilaiseksi pyrkiessä silmän ja käden yhteistyötä, teoriaa ja tekniikkaa tulee harjoittaa tavoitteellisesti. Kukaan ei saa näitä viimeisen päälle hiottuja taitoja syntyessään valmiina vaan ne tulee opetella ja harjoittaa.

Ilmaisu on se mitä henkisen taiteen kurssilla etsitään. Jokainen, joka osaa kirjoittaa nimensä, osaa piirtää. Jokainen joka osaa kastaa siveltimen väriastiaan, osaa maalata. Ihminen saa kosketuksen luovuuteensa ja sitä kautta yhteyden omaan itseensä.

Liite 4. Videolinkit

Ohessa linkit taiteellisen osion videotiedostoihin.

Videoteokseni oli kaksikanavainen, joten linkit 1 ja 2 ovat sen eri osiin.

Video 1: <https://vimeo.com/362845768>

Video 2: <https://vimeo.com/362856430>

Salasana: Yksisarvinen987

